

VANGËL DEL GOÂN
KÖNTÂD SÖ A RÖDA LÎBÈRA
A FI 1900 IN BÈRGAMASKA

#####

- 2 PRÈAMBOL
5 KO Û : BATESTA – PRIM AMÍS
8 KO DU : A SPUSE – A 'L DÒM BÛTIGA
11 KO TRI : OL NIKODEM – AMÔ GOÂN OL BATESTA
13 KO KUATÈR : LA SAMARETANA – SCÈT GUARÎD DÈLUNTÂ
17 KO SIK : LA ASKA DÈL ANGÈL – OL SABAT – O' SCÈT
19 KO SES : PA È PÈS – MANA È MIA MANA
24 KO SÈT : PARĚC – KI KÈ I Ă INVIÂD – PROE PÈR CAPÂL
27 KO ÔT : LA POTANA – OLT È BAS – SCÈC DÈL ABRÂM
32 KO NÖV : NAŠID ÒRBO... È 'NDÈI PÈKÂC
35 KO DES : BRAO PAŠTÛR È BRAE BÈSÔC – TÖC DIO
38 KO ÖNDÈS : OL LASÈR – MÈI MÖR Û KOJÊ TÖC
41 KO DUDÈS : PRÖFÖM – L'ASNÎ – I GREK
45 KO TREDÈS : LAANDA D'I PE – KI KÈ TRADESÈRÂ
48 KO KUATORDÈS : LA VÏA A 'L PADÈR
50 KO KÛINDÈS : LA IT – ÜLÎ BE È ÜLÎ MAL
52 KO SEDÈS : LA FORSA DÈL SÏNÛR – INDÖ PÒ ÈNE
55 KO DESSÈT : A L'PREGA PÈR I SÒ
56 KO DÈSDÔT : A I A CAPA – GAL DÈ PÏERO – PILÂT
59 KO DÈSNÖV : FRÖSTÂD, TÈKÂD VÏA, KOPÂD, SOTRÂD
64 KO (V)INTE : A LA SÒ TOMBA DÈ LÛ – PAS A OTÈR
67 KO INTÛ` : A KOLASHÛ – PÏERO PAŠTÛR
69 ...KUA...

..... istruzioni di lettura / manéra dè lèsèl sò :

a, b, d, f, l, m, n, p, r, s, t, v : lètre tüso “italiane” (come “italiano”)

â = tònica; à : in voci imperative; ǎ = voci di verbo “avere”

b : a fine parola, pronùncia “p”

c : leggi sempre “c” come in “ci, ce” [*per “ca, chi, che” trovi...*]

k, K : come in “ca, co, cu, chi, che”

d : a fine parola, pronùncia “t”

è : come “è” aperta/larga; ê = tònica o verbo “èssere”; ë = in voci imperative

e : come “é” stretta; ě = tònica o verbo “èssere”; é = in voci imperative

g, G : come in “gi, ge”; finale di parola leggi “c”

g, Ğ : come in “ga, go, gu, ghi, ghe”; finale di parola, leggi “k”

î : “i” di “istinti”; î = tònica; ĩ = voci di “avere”; ì = imperative

ï : come in “più, già, fiocco, média,...” mai tònica

ı : come in “fòglio, vegliare, egli”

n, N : come in “legna, maligno, ignorare”

ò : come “o”, aperta, larga; ô = tònica; ò = voci imperative

o : come “ó”, chiusa, stretta; õ = tònica; õ = voci di verbo “avere”

ö : come francese “eu/oeu”; ô = tònica

s : come in “esosi”... non “sospirata”; finale, leggi “esse”

s : esse “(e)spirata” peculiare... simil toscò/tedesca

u : come italiana “ugo, gufo, Perù” e francese “ou”; û = tònica

u : come in “qui, sguardo, frequenza, seguire, quando”

ü : come in “(w)ürstel, e francese “u” netta; û = tònica

ü : “glissata” come u, mai tòniche

y : finale, leggi “f”

parole ordinarriamente “piane”, salvo accento tònico espresso

“_” : avanti consonante = vocale “a, i” soppressa

o' = ol ; a' = a l; de' = del; sö = sö ol; ko' = kon ol; é = vieni!; à/á = va!

altri aiuti di lettura/dicitura in “pèr ol dumela è pasa : teoria” p. 77-91-96-102

PRÈAMBOL

[Pèr kapîs a söbèt: me kè ke skrie in bèrgamâsk, g'õ nègõt dè invèntâ: kònte sö adoma dòpo ĩ lèsîd sö, me, è skrie so.]

La paròla dè prènsepe è la paròla in fi, la paròla piö importanta è la paròla kè dècîd töt... la paròla dè fondamèt è dè tèc... l'ê kèla kè m'ga ria a di, kèl kè m'pòl dis sö 'l Dio.

È dokâ èko, kar i me scèc indèla fidüca: l'ê amô pròpe kèla paròla, kèla kè me va kònte sö ke inkó, pròpe kompân kè so dre kè v'la kònte sö dè 'l prim de dèla me prèdikassiû è tèstimòpansa! È ma sa stòfèrò nè mai dè kòntâv sö amô è adoma pròpe kèla paròla sö 'l Dio, kè me è i otr'amîs m'ã sèntîd; anse, dè piö amô: kè m'ã est è tokâd... kèla paròla sö 'l Dio kè l'ã dic ol Gèsû; è anse amô dè piö: kèla paròla dèl Dio, kèl sò parlâ dèl Dio kè l'ê stac ol Gèsû! Kè, pròpe issè kompân kè l'ê sigúr kè intramês a kèle rige ke so pròpe me kè va dige è kè va skrie, kar a otèr: pròpe issè l'ê a tat sigúr kè pèr sò mèsò dè 'l Gèsû Krist, nasîd, kampâd, mort è rèsüsität, èkol... a l'ê ol Dio in pèrsuna kè l'ma parla è l'ma skriv!

È él mia ira, pò, kè i piö tace dè otèr m'ĩ mai nè est, sö 'l müs, me? Pròpe, êkola.

Issè nè 'l Dio, nisú dè notèr nè nisú d'otèr a 'l mond I l'ã mai vest sö 'l müs... kompân kè invece I ã est è I a èd be ol Gèsû, dè sò prim iscèt, kè l'ã pugâd so a 'l sò ko sö 'l kör dèl sò padèr finâ a lâ sö la sò krus: è issè m'l'ã pò fac kòpòs be fina in fond ak a notèr. È va n'da kònt amô inkó ke... ol sò amîs, kè l'ã kòpòsîd issè be a fond ol Gèsû, dè pugaga so 'l ko sö 'l sò kör, lâ a tâola, la sira dèla sò ura dè lü... è dè pugâ so 'l sò ko dèl Gèsû sö la preda dèla sò tomba, pò turnâ a basâl sò iv!

Sě, scèc kar: öle pròpe rescâ a dè stòfâv, pör dè lasâ 'ndre nègõt pèr riaga a pèrsüadèv; è dokâ, va dige amô issè: kompân kè me è i otèr indèl vèd è tokâ 'l Gèsû m'ã tokâd è m'ã est ol sò è nòst padèr, a 'sta manera ke pòa otèr kè g'ĩ ol règâl dè krèdèm a notèr... pòa otèr, indèl sèntèm è 'ndèl tokâm notèr, sèntî amô è tokî amô 'l Gèsû!

È alura, dokâ, ènim pò dre a me adês, kosè va kònte sö amô öna olta, è staolta va

l'fo a tokâ nigèr sò biank, kompân dè ki kè va 'l porta lè i ã sèntíd dè la me us.

“Dè prènsepe, ol Dio”: la dis issè la Bibia. Piö indrè dè issè, noter a m's'ê pròpe mia bu dè 'nda lâ... sènòkê m'indage lâ a “pöl das, fòrsâk”. Fatolê, töt kèl kè l'g'ê a l'ga sarès akâ sè l'òm a i a kòpòsèrès mia è i a camèrès mia pèr nòm; pò anse: l'òm a l'pödèrès vêsga mia pa lü è invece töt ol rèst êsga bènone amò. È kèsta ke l'è be öna d'i difèrènsè dèl òm kol Dio: kè 'l Dio nisú I ã fac sò, è Lü L'ã fac sò töt, è L'g'ê akâ sè l'òm a I a ölerès mia; è l'òm, invece, l'g'ê adoma pèrkê ol Dio i a öl è L'ga öl be è L'völ faga kapî èrgota, manmâ, indèla mèsüra dè eta è dè lüs kè L'völ Lü, è kè l'òm a l'sirka è l'acèta. È l'è pa posibol dè ès òmèp kol sèrvèl è 'l kör... è üli mia saî è üli mia kapî!

È alura, sènti ke: dopo i saíd dè l'Adâm, dè 'l Noè, dè l'Abrâm, dè 'l Mosè, dè 'l David è dè kèi otèr Profèc... pèr indâ inâc a 'l mèi ma e bu a ü salt amò 'ndre... a 'l moment kè la sa invia fò la nòsta stòria! Kè l'è pròpe dè l'Adâm, è anse prima amò dè lü, kè la sa invia.

A 'l prènsepe pròpe dè töt kèl kè g'ê (fò dè Kèl kè töt L'ã fac sò è Lü L'è stac fac sò dè nisú d'otèr: prima dokâ d'òpe “laûr”)... in prènsepe g'ê ü diskörs, ü ragunamèt, è L'è ol Dio kè L'sa dis issè “Me Só”, è L'sa dis issè “Me òi!” L'è Lü kè (disém issè...) L'parla, è kom'a L'parla a L'krèa. La sò paròla dè Lü, dokâ, èpèndo dè 'l sò pènsèr è dèèntando la sò us dè Lü, la kompañä tóta la sò krèassiû, l'è lâ kon Lü (amò issè pèr di, è, “lâ”) intât kè Lü L'krèa, kuando kè prèsempe a L'sa dis issè “Me òi la lüs!”, kè la g'éra pèmò mia (ma g'éra mia pèmò pè 'l fosk, nè!); è kuando kè L'sa dis issè “Me òi la eta!”, kè pakâ le la g'éra mia pèmò: è issè g'ê stac la lüs, è indè lüs g'ê stac la eta, è det indè lüs è indè eta g'ê stac ol òm. Töt sò la sò paròla dèl Dio, töt kola sò paròla kè l'è sèmò dè sèmpèr è pèr sèmpèr... adoma è pròpe issè g'ê stac töt kèl kè g'ê stac fin'a ier, a g'ê töt kèl kè g'ê fin'a inkó, è ga sarâ töt kèl kè sèmpèr manmâ ga sarâ. Fatolê, èko... issè g'ê la lüs: è 'l fosk a i a ènsèrà pè mai!; è issè g'ê la eta: è pè la mort a i a ènsèrà a la fi sò la eta: ma la sò paròla dèl Dio i a ènsèrà a sò la mort! G'ê

la lüs... è l'ê ke a faga car a töc kèi k'i öl vèdèga; g'ê la eta, è l'ê ke a daga ânima è cel a kèi kè i a sirka... la lüs è la eta pèr i òmèn, paròla dèl Dio!... akâ sè tace i öl mia saigèn.

Éla mia pròpe issè, la facènda, amô fin'a 'nkö? Sigúr: l'éra issè amô a ü bèl sin-kuantâp fa è pasa, uramai... L'éra issè pò a kèl tèp lâ, èko, kuando, ü bèl momènt, dè 'l Sijnûr g'ê stac mandâd fò indè Gödea ün òm, pèr nòm Goân: l'ê stac mandâd ke lü, a daga ato a la lüs è a la eta kè l'ê ke indèlmês a notèr, dè manera kè töc i ga krè-de è i ga ède, pò i gode!

L'éra mia lü la lüs, ol Goân, kompâp kè so mia me: pèrò lü l'g'ia dè fam dèrvî fò è arsâ sö i ög pèr vèdèla; è me a otèr, è otèr a piö tance amô: la lüs dèl mond è la eta d'i òmèn èpida so ke in mès a notr'òmèn è a i nòste ka, pèr töm fò dè 'l fosk è dè la mort... kèi kè m'völ krèdèga è kampâ, è mia kontèntâs dè brankolâ 'ndèla nòc... kon töc i lömî kè m'pöl, inkontra a la mort!

È issè, pèr la sò tèsimòpansa dèl Goân, notèr a m'ga sa è m'g'ã dè fa èd kè a i òmèn k'i öl vèdèga è i völ krèdèga a la lüs, paròla dèl Dio!, a g'ê dac ase 'nfina a dè ĩga tata eta... dè dèèntâ a “scèc dèl Dio”, è mia piö dè rèstâ è finî adoma dè scèc dè òm; ma e koncèdîd dè ês mia adoma karne è sang dè sèkâ lâ, ma dè ês akâ sperèt... dè faga kompania a 'l sò Dio sènsa piö pè fi!

È dokâ, êkola: pèr fa dèèntâ la nòsta pèl è i nòsc òs è 'l nòst sang “isperèt, kompania dèl Dio sènsa fi”... o' sperèt dèl Dio, paròla dèl Dio, l'ê stac fac pèl è òs è sang finâ pòa lü, è l'ê stac somnâd ke in mès a notèr, ü dè notèr kon notèr: è issè notèr m'ã pò est cara la sò glòria dèl Dio in karne è òs dè scèt dè òm, bèlèsa è forsa è èritâ dè padèr, kompâp kè s'la èd indèl sò prim iscèt... kuando kè s'dis “a, sè: pròpe töt sò padèr... nègöt d'otèr pè dè meno”.

È dokâ 'l Goan l'ã dic issè bèl car, lü: — Dòpo dè me a l've ü, kè l'ê ü bèl tòk piö grand dè me: ü kè l'ê ü bèl tòk prima dè me! — È difati, apena kè l'ã est ol Gèsû a l'g'ã dac sòbèt ato, lü: — Adil læ, èko: l'è dè lü kè dige, me —.

È me va dige issè kè tōta la sò grassia sènsa fi l'è piüida so sura tōc notèr, è l'è be kèla kè tōc notèr m'ä risèid! È issè, dòpo ès istâc pèr tat adoma “sèrvidûr” dèl Dio... pèr via dè la sò lège kè 'l Dio l'g'ä dac a 'l sò sèrvidûr Mosè, èkol... notèr adès a m's'è camâc “iscêc”... libèrâc, impiènic sò d'òpe be, det indèl be dè' scèt Gèsû, ol sò Krist dèl Dio: ol sò scèt prim è originâl, paròla dèl Dio!, kè sul lü è sul le ma fa kòpòs ol Dio issè komâ l'è dèlbû, indè lüs è indè eta: ol sò è 'l nòst padèr; pèrkê lü sul, ol Gèsû, i a èd dè sèmpèr è l'è dè sèmpèr insèm kon lü, a l'è dè sèmpèr è pèr sèmpèr ol sò progèt: kè, 'l Dio a l'è d'ü parlâ sul, è mai pèr ol pèrnègöt: parlâ dè Dio!

KO Ü : BATESTA – PRIM AMÍS

È dokâ, kèsta ke l'è la tètìmonansa dè kèl otèr Goân... kèl piö grand dè me, ol sò küsî dèl Gèsû, kèla olta lâ kè i kapi güdè i g'ä mandâd ifâ dè Gèrusalèm prec è skriâ a domandaga ki kè l'éra pò, lü (abekè lur i g'ia sa la sò idèa: ü profèt mènagrâm, kè ga staa be dè ès rasgâd sò lü, mia ol pòèr Isai, o “ol tronk dè Jès” kè l'g'ä dè bötâm ol mèsia... otèr kè sgür a la raîs!). È lü l'ä dic sò car, è i ä mia tōlda sò a la larga: l'ä dic bèl car è nèt kè l'éra mia lü kèl «mandâd ke a salvâm».

Alura, i ga domanda: — È sarèsèt ki pò, te: set ol Elî kè l've ke amô... te? —. È lü “Nò, so mia l'Elî!” è amô lur (i g'ia sa la sò braa rispòsta, pèrò) “Serèt magare ü d'i Profèc kè g'ä dè turnâ so ke, te?”... ma lü “Me nò!”, è lur a daga:

— Ma set ki pò, te, in fi d'i könc... issè kè m'pöde almèn portaga lâ òna rispòsta a kèi k'i m'ä mandâd ke dè te, è? Kosè digèt kè ta set kosè, te, è? —.

Alura lü l'g'ä pò dic issè, èkola: — Lèsì sò be la Bibia, otèr! “Us indèl dèsert indokè m's'è pèrdic, kè usa sò dè spianâ so è dè indresâ fò i sèntèr a 'l Sipûr”... kè adès l'è dre a riâ è mè kòrèga inkontra! —. È kèi lâ (intât k'i pènsa “sigûr: te pò i tò kватèr istrasû, a, i sò brae soldâc!”, pèrò) inviâc insâ d'i farišè tōc prèoküpâc dè osèrvanse:

— Alura, dokâ, a batèsèt a fa pò... sè ta set pè «mandâd a salvâm», pè Elî pè profèt, te, a!? —. Lü l'ga rèspond issè: — L'è ira: pòa me batèse, va lae so indèl'akua. Ma or-

mai... g'ê ke in mès a notèr ü kè otèr kòpòsî nèmô mia, kè... abèkê l'vènerâ fò dòpo de me... a l'ê ü tòk de piö de me è me ga èntre nè koi sò pe. L'ê ke, è l've! È... otèr kè akua, lü! — (Kè l'éra pò stès de pèrsüadîi “ma à lâ... a te: tûrna lâ 'ndèl tò konvènt a fa te 'l bap indèl'akuaasanta... o t'âi bötâd fò pòa de lâ?!”).

Kèi laür ke i söcèdia lâ a Bètapa, kèla de lâ de 'l Gordâ, ü de kè g'éra lâ ol Goân a prèdikâ è batèsâ. Ol de dòpo, intât kè l'ê dre kè l'parla de sakrèfese è pürifikasiü lâ a 'l Dòm... a l'sa èd a êpèga inkontra ol Gèsû (kè l'ê apena stac lâ 'mpo a lü det indèl dè-sèrt, a pènsâ sö be ki kè g'ê de adòrà dèlbü è ki nò, è sön kosè è komê ìga de maiâ è biv, pò sura mè 'mpèpâs komê pèr ol sò rèp dèl Sijûr sènsa strèfâ è sfidâ 'l cel. È dokâ, ol Goân a l'vèd a èp insâ ol Gèsû) è alura l'dis:

— Adil ke, ol apèl kè ga a be a 'l Sijûr, kè porta via de 'l mond töc i nòst pèkâc! L'ê pròpe de lü kè ier ò dic issè “a l've dre a me, ma l'ê piö inâc de me, l'ê ü bèl tòk de piö de me!”. A l'sere mia nè me prima, pèrkê è pèr ki va laae so... ma adès a l'so: me so stac mandâd ke a laâv so indèl vòst pèntimènt, pèr fav kòpòs lü, kè me g'ò prèparâd la sò strada! È [intât kè pòa lü l'sa faa batèsâ de me, kè ülie pò ñak] me, 'ntat kè l'vènia fò de l'akua, ò est o' sperèt de 'l cel a èp so kompâp d'ü kolomb a fèrmâs sura de lü. Me l'sere mia: pèr me... l'éra a lü ün òm è basta, ü kompâp de notèr: ma kèl kè l'ma komanda de batèsâv indèl'akua a l'm'â ispirâd è l'm'â dic issè “kèl kè ta èdèrèt a risèi o' sperèt èpîd so de 'l cel... l'ê lü, êkola, kè de adès a 'nda aante... a l'batèsa indèl isperèt sant!”. È me dokâ l'ò est, è va dige issè kè l'ê lü... “o' scèt dèl Sijûr” kè m'ispèta töc notèr! —

Ol de dòpo amô, ol Goân l'ê lâ amô, è g'ê lâ kon lü kuakdú d'i sò amîs. A l'pasa fò 'l Gèsû, è 'l Goân a l'dis amô òna olta, ardândoga bèl drec, ma sènsa fa de sèp:

— Adil lè, ol apèlî paskua dèl Sijûr è 'l nòst pastûr... kèl kè l'vèns lü è lüv è lèü, pò l'tèa fò 'l mal è l'mèt in pe amô ol rèp! — Ü per de kèi lâ, dòpo ìl sentîd a di amô issè, è abekê pötòst de apèi i sirkês a lur kompâp de töc i otèr ü kapo sapiènt è potènt... a i ã töld sö pò i g'ê indâc dre a 'l Gèsû. Inâc ü falî, ol Gèsû l'sa ulta, i a èd k'i ga a dre, è

l'ga fa: — Širkî èrgú, otèr du, a... sirkî èrgöt...? — È kèi lâ a lü: — A... è? Maèstro... ènèt dè 'ndoê, te, è indo set pugâd ke dè ka, è? Indö m'ta tröèi, dè sènt impö t'la pèn-sèt komê, te, è saî dè kè banda ta stet, a? —

È lü a lur: — A... sè va par, sè ülf saî pò èd... èni, kè èdèrî be èrgota —

L'éra pasâd i trè ure dòpòlmèsdë (è kapeserî a otèr inkèmanera i sa l'è pò sèmpèr règordâd a bènone, ü momènt issë! Kè piö tarde i a paragonèrà a ün otèr dòpòlmèsdë... amò stès urare): kèi du lâ i g'ê indâc dre è i ä est indokè l'istaa (l'éra lâ in ka dè kuak sò amís), è i ê stac lâ kon lü fin'a skuase nòc.

Ü d'i du l'éra... prui a 'ndüinâ, è; kèl otèr a l'éra l'Andrea, ü fradêl dèl Simû kè dopo l'sarâ «Piero». Kuando kè l'Andrea l'vèd ol sò fradêl, a l'ga fa “a m'ä troâd kèl mandâd a salvâm” (kè l'è pò stès a di “ol krist”, kèl onsîd sò dè 'l Šipûr, l'inviâd mèsia). È issë i g'l'ä portâd lâ pòa lü a troâl. Ol Gèsû i ä est, a l'g'ä ardâd drec indi ög, pò l'g'ä dic issë: — Oè... cao, te, Šimû scèt dè Gòna! Kômplimènc: kè omasòt, pèr i tò int'ap! Ta fa nègöt, a te, sè me ta came Simunû, te, mia Simunî, è? O sèdènô... Šimû Piero, a? — (kè l'è pò “preda”). Ol Simû l'ä rèspondîd sènsotèr “Áda maèstro k'i ê skuase intesîk i me dè ap, uramai!”, è 'l Gèsû a lü ön'otra olta: — A èkol, brao, te. Alura fem Pierû, mia Pierî, è? Anse, nò: kèl... a l'sömèa pïèrû; fem issë dokâ: preda, è: la me braa preda dè me, te —. A 'l Simû, dèèntâ “la sò bèla preda, ol sò Piero”, l'g'ê 'ndac be, è n'n'ê stac ñak sòbèt otèr kè kontèt, dè antâs dèante a töc notèr lâ, kè m's'éra gösto töc lâ pòa notèr a sènt ol batèsadûr, kèla olta lâ.

Ol de dòpo... i s'ê mèfîc in vias pèr la Galelea, è pèr via i ä troâd lâ ol Fèlëp, è 'l Gèsû l'g'ä pò dic issë a 'l gul: — Èpèm dre a me, te... sè ta par” —. Pòa 'l Fèlëp a l'éra dè Bèsâeda, 'l sò país dèl Andrea è dèl Simû. L'è indâc a ka a salüdâ, l'ä est lâ sota ü fig ol sò amís Nataþël, kè l'pènsaa, è l'g'ä pò dic issë: — Oè... m'ä troâd kèl k'i ä dic ol Mosè è i Profèc indè Bibia: ol Gèsû dè Nâsarèt, iscèt dè Gosèp —. Kèl lâ l'ga fa: — Á lâ... a te! Kos'öt kè l'vèpe fò kosè dè bu, dè kèl büs lâ dè Nâsarèt, è!? —. È 'l Fèlëp a lü: — A be... a te: é a èd, pò äda te! —

Ol Gèsû, l'vèd ol Natapël a êpèga inkontra, è l'ga dis issè a kèi kè l'g'ã sèmô aturèn:
 — A, lü lè sè l'ê dèlbû ü scèt d'Isdraël... è mia ün òm a dò face —. Kei otèr... i ga
 l'dis söbèt a 'l Natapël; è lü l'ga fa a 'l Gèsû: — Fet komê pò te, a kòpòsèm me... è? —.
 È 'l Gèsû: — A, be... prèsempe: prima kè 'l Fèlëp a l'ta camès... ta s'erèt mia lâ sota
 kèl tal fig lâ, te, a pènsâ sö bèâd, è? —. È 'l Natapël: — Öö lâ! Maèstro! Ki kè t'l'ã
 dic, è!? Te ta set o' scèt dèl Sijnûr, ta set te ol rè kè ol Isdraël a l'ispèta! —. È 'l Gèsû
 amô a lü: — Èe: l'ê asè dit kè t'ò est sota 'l fig impö dè luntâ... pèr guadèpàs la tò fidü-
 ca, te? A skòmòdâs impö, dre a me ta èdèrèt be a èrgöt dè piö grand: ta l'dige me! —.
 È pò, a töc: — Va l'dige me, sè, è l'è ira: otèr èdèrî pòa 'l cel a dèrvîs fò, è òna skala
 koi sò àngèi mèsagër insó è 'nso 'ntra Sijnûr è scèt dè òm mèsia «mandâd a salvâ»!

KO DU : A ŠPUSE — A 'L DÒM BÜTIGA

Dèlë tri de, g'ê stac òna fèsta dè spuse lâ a Kana, è i éra parèc dèla sò madèr dèl
 Gèsû, la Maria. G'ê stac invidad pòa 'l sò scèt, è l'ê èpîd kond'ü per dè amîs (parèc a
 lur a kuak manere; s'usa pò be... indèi paisèc) è issè l'ã pò 'nkontrâd à la sò madèr. La
 fèsta, komè sèmpèr, la düraa de de, è kèla olta lâ l'éra dre a finî ol bièrago: la sò
 madèr la s'ê rinkorsida, è dè 'l kantû d'i fomne è d'i scèc l'ê èpida lâ dè lü. È lü (mê a
 dil... a m's'éra sa töc impö sö dè gir): — A, àda ke la spusa, anse: la padruna! Dèm a
 èd kosè m'pöl fa, notèr, pèr kèla bèla dònna ke, a? —. La madèr la ga dis a' scèt: — Te: a
 i è dre a rèstâ sènsa 'l vi dè biv, ke: cao fèsta ke... dèkempö —. È scèt a la sò madèr:

— È alura... ma l'digèt a fa a me, è? G'et diolte kuak urdinasiû, te? A m'fa mia l'ostèr,
 notèr, è pè i mirâkoi, finadès; è 'l règâl a m'l'ã a sa fac! —. [La püdia diga “se, pèr me
 è pèr te: ma t'et portâd dre èrgü dè piö, a biv! Mändèn fò ü per, dokâ... a troân òna
 brènta: sèdènò ke m'va a akua, ta lase di”. Pèrô...] La sò madèr la a lâ d'i sèrvidûr, è
 la ga dis issè (kompân dè 'l rè Faraû “indî lâ dè 'l me brao Gosèp!”): — Indî lâ dè lü,
 otèr... pò règulîs komê l'va dis lü! — [Sèp kè sè 'l Gèsû l'éra pèmô mia nisú, lâ, la sò
 madèr, invece, l'éra sèmô èrgü, dè da fò dèi urdèp è fas da skolt.]

Kèi lâ i va lâ dè lü, è i ga dis issë kè oramai i ê a sèk è g'ê lâ skuase adoma kè 'mpo de akua dè laâs so i ma dòpo maiâd (pèr manera dè di, adoma, nè: kè g'n'éra pò lâ ses bèi rëcipiênc... è l'völ di ü bèl sessênt litèr, pie) è lü l'ga dis issë:

— A, l'akua la manka mia dokâ. Forsa alura! Pèrô, mèria ïl fac prima! Otèr impiè-ni sô! —. Komê... kosê... a... va be: è kèi lâ, daga a slongâ sô, mia tat pèrsüas è kola pura dè sêntèle sô, dòpo, pèrkê l'akua... l'ê sporca dè i. — È adês...? —. — È adês purti in tâola, o nò! Prima a l'kapofêsta, nè! —. È kèi lâ... o portâ 'n tâola, o 'nda lâ a di issë è issë “i ga n'ê piö, êkola, è kèsta ke l'ê akua kulurada”! È dokâ, pòta... i porta lâ. Lü lâ l'sa fa fò l'akua pènsândoga a l'vi, o a i viöle, è det indèl bicër... a l'ê i! A l'biv, a l'sa lèka so i barbîs pò l'salta impè a kömplimèntâ o' spus: — Ö lâ, te! Kè fi kè ta set, te! Töc i fa fò prima l' sò brao i bu, è dòpo kuando kè s's'ê sô be dè gir kèl issë issë; è te invece t'et tètîd in banda finadês ü rosë issë bu! Brao te: viva i sposi! —.

Kèi kè fa fò i rësta lâ dè sas... ma cèrto i bofa ñak: ïga magare dè ês capâc lur pèr còk... o pègo amò ïga dè spiègâ indol'éra finîd töt ol vi dè prima; è issë... kèl mirakol lè l'ã nè mai fac rumûr. Ma notèr, kè m's'éra lâ in banda a l' Gèsû a tâola, m'ïa est è sêntîd töt be bènone: è m'ã pò kapîd a sò tep kè ol Sijnûr a l'm'ïa mandâd so dè l' cel ü sèp a notèr, dòpo kèl kè l'm'ïa dic ol Goân dè l' sò kolömb sô l'ko dèl Gèsû, lâ a l' batês; è kè l' Gèsû l'éra dèlbû ol maèstro, è mia sul kè a cåkole è a prèdikâ dè pèni-tènsa. Ol prim d'i sèpai kè l'ã fac, dè fa èd be ki kè l'éra; ol prim dè tace è pò tace, abekê nè ü mai asê pèr ki kè pröpe ülia mia krêdèga, kèi k'i ülia mia lasâ 'ndre tate d'otre òie ège è storte dè libèrasiü è dè rëp.

Finida la fèsta dè spuse, a m's'ê turnâc lâ töc a Kafarèn, pò m's'ê stac lâ ü kuak de. A l'éra sota òna fèsta, è dokâ dè l'lag a m's'ê indâc sô a l' mut dè Gèrüsâlém.

M'ã troâd lâ indèl Dòm, a l' solèt, kèi kè èndia bö, bèsôc, kolömb, è kèi k'i ga kam-biaa i solc a i forèstër, a i sò taulî. A l's'ê fac sô òna sköria dè kurdine, pò... l's'ê mè-tîd dre a mènâ fröstade dè sà è dè lâ, finâ a bèsôc è bö... l'ã fac iskapâ fò töc dè l' Dòm... è taulî a gambe in aria è solc in tèra... a l'g'ã fac portâ via i sò gabie dè ko-

l'omb, è l'vusaa sö a töc: — Purtì via töta 'sta ròba ke! È fim mia det ü mèrkât... in-dèla ka santa dèl me Padèr in cel... kè la g'ă dè figurâm ol cel ke sö la tèra! —.

A i sò amîs, g'ê pò epîd in mènè kè indè Bibia g'ê skriid so issè: “L'amûr pèr la tò ka... l'ma maièrà a 'l fidèg!”; salm 69. È alura, naturâl, i güdè i ga domandaa sè l'éra mat, è kos'a l'ga faa èd, lü, dè bèl... pèr püdí fa dèi laür issè lâ dè det indèl sò Dòm!

Ol Gèsû alura l'g'ă rèspondîd issè: — Pronti! Va dige me kè otèr dèsfèrf sö kèla ka ke dèl Sijnûr... è pèr me... in kèl d'i tri de la sarâ traca amò in pe! —.

Kèi lâ i ă kapîd det kèl kè i ă püdí, insèm a notèr, nè, è i g'ă fac: — Cêrtosa! Te, pòta! G'ê ülfid kuarantasesân a fa sö kèl Dòm ke... è te ta l'tirèt impè in tri de! A, potânèga [*botarga*]... sigúr, te! —. Ma lü pèrò l'parlaa mia d'i mür, ma dè l'arka dèl Sijnûr kè l'éra lü: è dokâ, dòpo, kuando kè l'ê pò rèsüsîtâd d'i morc... i sò amîs a m's'ê pò règordâc bènone kè l'ïa dic pròpe issè; è l'ê stac sul alura kè m'ă mèfid insèma pèr sèmpèr sènsa piö döbe i sò paròle dè lü è kèle dèla Bibia. Kèl de lâ, m'avrès dic a notèr, a 'l piö, “öö... a te: g'ê ülfid növ mis, è... ta nasèt amò 'n tri de apena, te, dòpo?!”.

Intât kè l'ê stac lâ a la kapitâl pèr kèla fèsta lâ, pèr tace sèp mirakulûs kè l'ă fac, i ê stac in tance kèi k'i g'ă dac fidüca, akâ fò d'i sò amîs. Ma 'l Gèsû i a l'sera be lü dè ki fidâs è dè ki mia: a l'kòpòsia i pèrsune a fond, lü, è l'g'ïa mia 'mbisôn dè 'nda a sköla, pèr saî kosè g'ê det indèl kör dè òpü è kapî dè ki fidâs mia.

KO TRI : OL NIKODĚM — AMÔ GOÂN OL BATEŠTA

Intrâ i tace farisě g'éra det akâ 'l Nikoděm, ü d'i kapi d'i güdë. Öna nòc, l'ê èpîd lâ a troâ 'l Gèsû, è l'g'ã dic issë: — Maëstro: m'kapës a notër sö a 'l volt kè pòa sènsa skö-la dè òm, a l'è 'l Sijûr kè l'parla, kon te: nisú'l'pöl fa i sèp kè ta fet te... sè 'l Sijûr l'ê mia dè la sò banda! Alura, kosè ma digèt kosè te, in prâtika, è? —.

Ol Gèsû l'g'ã rèspondîd issë: — Pròpe: sènt kosè ta dige me è l'ê ira, è ta l'set nèmô mia, te! Mè nas dè sùra, prima, mia adoma dè sota... pèr kòpòs la èritâ dèl Sijûr —.

È 'l Nikoděm: — È, cërto! È ü èco o sküase, koma me? Farâl komê... sè l'ê samò nasîd ormai prima dè sota, è? Turnèrâl diolte indrë a fa la strada 'nvèrsa è nas d'on'otra banda è? —. A l'éra sě ü brao farisě, ma mia pròpe öna sîma dè sapiènsa... o sènò l'faa (o') spîritûs. Ol Gèsû l'g'ã rèspondîd issë:

— “Fàm vèd te, Sijûr, ol sèntër dè la eta!”: salm, o nò? Ta dige me, è l'ê ira: ü kè l'pasa mia fò d'i aküe è pò det indè sperèt... a l'pasa mai det indèl rëp! A s'pöl nas dè künî... o a dè lèû: kol müs sèmpèr inkòlåd a 'l tèrë, è 'l sèrvèl sota padrû dè la pansa. D'i aküe m've fò töc, kompân dè kèi, sènsa pènsaga sö. Ma 'l Krèadûr a l'fa mia sö l'òm apena issë: a l'ga da 'n suèrpió ol sò fiat dè Dio! Apòsta, t'ö dic issë “okör nas dè 'l volt”... è pèr ol volt! Okör ès vèrc a 'l vènt dèl isperèt, kuando kè l'sofia... pronc a sèntèl a riâ è a 'ndaga dre, a 'l sò tep... kè l'ê mia töc i momènc istès. —.

— A... È kom'éla, pò... kom'a s'fai? —.

— Set mia maëstro a te... ke in Isdraël, è? Ta n'set be èrgöt a te, me dige! Pò ta dige me, è l'ê ira, kè me parle dè kèl kè ga so be è rènde könt dè kèl kè ède... a sè nè i ma skoltèrà nè i ma krèdèrà mia. Otèr, dè kapi è dè maëstri, kapî adoma kèl kè ülf otèr, è ma krèdí mia sèmô sè va parle tèra tèra: figürås kuando sa mète dre a parlâ dè laür dè cel! Pèr kapî dè cel, mè ïga lâ i raîs: mè saî è krèd kè dè 'l cel a m've è kè in cel a m'va, kè l'ê lâ ol sò pòst dèl òm! Otèr a disî “cel... cel: in cel a l'ê 'ndac sö l'Èlí, è do-kâ m'ispèta lü a dim vèrgöt dè sö lâ, a turnâ so”. Ma va dige issë, me: dè 'l cel l'ê sa

bèl è èpîd so l'òm göst [scèt dè òm] kè spètî, è otèr ga l'mandî sö amô sènsa daga skolt, nè... pròpe kompân dè 'l batèsadûr dèl Gordâ! È dòpo, magare, a la finfî, ar-dèrî in sö poa otèr... kompân kè l'ã komandâd ol Mosê lâ indèl dèscèrt: g'äl mia fac arsâ sö i ög, a i sò... kol sò sèrpènt impalâd... sè i vülia salvâs? Gösto issè, êkol, mè-râ arsâ sö i ög a' (a ü; a l'i)scèt dè òm: è issè dokâ (o', ü) scèt dè òm a l'va riferîd a 'l volt è arsâd sö... pèr krêdèga è salvâs! —.

Issè l'g'ã dic ol Gèsû a 'l Nikodèm: gösto issè, mê amô fa arsâ sö i ög, fa ardâ è fa mirâ i òmèp sö a 'l volt, faga saî è faga krèd kè okör è kè g'ê la manera dè salvâs!

Issè l'è 'ndaca, è l'éra a sa skriîd so. Ol Dio Grand a l'g'ã ülifid tat be a i òmèp (prima amô dè krèai è kè... i ga skapès dè ka) kè n'n'ã fac sö è mètid sö a 'l volt ü adiritüra “sò prim è ünèk iscèt”, a modèl è kapo, pèr vardaga töc notèr, è krêdèga, è 'nda mia in malura... ma ĩga eta pèr sèmpèr!

Pròpe, êkola: mia pèr kondanâ i òmèp, ma pèr salvai, ol Dio Sant l'ã “mètid a 'l mond ol sò prim è ünèk iscèt” Gèsû Krist, bèl volt, pèrkê i ga arde è i ga krède è i sa salve! Cèrto kè ki kè ga da mia fidüca... l'sa kondana pèrsòkónt, a l'sa tra fò dè la strada dèla eta pèr sèmpèr. Ke l'istâ ol fil dèl rèsür, ke ol gödese: v'õ samô skriîd è va l'iskrie amô: g'ê èpîd a 'l mond la lüs, ma g'ê sèmpèr ki kè prèfèrès ol fosk, pèr i sò malafare! Ga pias mia ol car, a ki kè öl mia mèt in piasa i sò afare. Ki kè fa töt a 'l car a l'g'ã mia pura kè l'salte fò la èritâ, è ga pias la lüs.

(È issè... a l'so mia sè 'l Nikodèm, abekê l'éra ü brao farisè, l'ã pò kapîd töt o tat, kè-la olta lâ dè nòc, è pò pèr ü bèl tòk amô.)

Ol Gèsû koi sò amîs i ê pò indâc ĩhã in Gödea, i ê stac lâ impò, è i batèsa.

G'éra in gir amô akâ 'l Goân a batèsâ, indú pòst dè grand'akua isî a Salem, è kon ta-ta set aturèn. Alura... g'ê stac öna disküsiü intrâ i sò amîs dèl Goân è i güdè, a proposèt dè la pürifikasiü. Issè, kèi lâ i s'è portâc lâ dè 'l Goân pò i ã intèrpèlâd:

— Maèstro: sa règordèt kèl lâ kè t'et vest ü de sönkèl'otra ria... è t'et dic be èrgota dè lü? Áda te: adês a l'batèsa pòa lü... è i kor lâ töc dè lü! —.

Ol Goân a l'g'ă rêspondîd issê: — G'ê dèi laûr... kè nisú l'pöl trâsèi adôs, sè l'ê mia 'l cel a dâgèi. Buna: otèr ke ma si têtstimòne, kè ò gôsto dic “a so mia me kèl «mandâd a salvâ», ma me so adoma kèl kè l'ê stac mandâd inâc dènâc a lû”. Ki l'g'ă la spusa l'ê spus: è 'l sò amîs dè' spus a l'ê töt kontèt a staga in banda è a ardağa a' spus. Issê l'ê a pèr me: so pròpe kontèt pèr lû. Ma manka piö nègöt a me: adês ġa toka a lû dè ès mètfîd sò a 'l volt, è a me dè kalâ so, dè ritirâs —.

Issê l'ă parlâd ol Goân. Pèr di: ki kè l've dè 'l volt l'istâ sura ki kè l've dè la tèra è parla adoma dè tèra; ki kè sa dè èp dè 'l cel, a l'dis è l'fa laûr dè cel, kèl kè l'ă est è sèntîd, akâ sè i ga da mia a tra. Ki kè ġa da mia skolt è ga krèd mia... lû lè l'ga da dè 'l fals a 'l Sîpûr! Ol Sîpûr Dio l'manda sèmpèr ki kè dis la sò èritâ pèr Lû, pèrkê l'ê sperèt bu suèrmèsûra, mia köntâd, mai finîd. In kèla “mia mèsûra” ke, ol padèr a l'ga öl be a 'l sò scèt, sènsa ostâkoi è sènsa fi: a l'ga mèt töt indi sò ma dè lû, a 'l sò scèt. Ki kè sa fida dè' scèt, è l'va dè lû... l'otèpèrà; ki kè sa fida mia dè' scèt è l'ga fa kontra... a l'pèrdèrà töt, è l'troerà a la fòria dèl padèr!

È issê, ol Padèr in cel a l'ga da la eta dè ministrâ a 'l sò scèt Gèsû.

**KO KUATÈR : LA SAMARETANA —
O' SCÈT ĠUARÎD DÈLUNTÂ**

Kuando 'l Gèsû, abekê a batèsâ i éra i sò amîs, è mia lû dè pèrsuna, l'ê èpîd a saî kè i farisè i éra èpîc a saî kè lû l'faa piö tace amîs è batès kopè 'l Goân... l'ă pènsâd be kè l'éra mèi pèr lû dè indâ via dè la Gödea, è turnâ lâ in Galelea.

È dokâ l'g'ïa dè pasâ dè lâ dè la Samarea. Û de, l'ê riâd lâ a Sikar, lâ apróf a 'l kap kè l'g'ïa dac ol Gakôb a 'l sò scèt ol Gosèp, è lâ 'ndokè lû l'ïa fac pace kol sò fradèl, ol Èsau: ġ'éra lâ amô, difati, “ol pos dèl Gakôb”.

Ormai l'éra skuase mèsdè, è 'l Gèsû l'éra stöf dè 'l vias, è dokâ l's'è sèntâd so lâ a 'l pos, intât kè i sò i è indâc inâc a tō èrgöt dè maiâ. La ria lâ a 'l pos öna dõna, è lû l'ga dis issê sè la ġa da dè biv impö akâ a lû. È le: — Ö, lâ! Kom'éla, kè ü ġudè l'ga sirka

èrgõt a òna dona forèstera... è a me samaretana pò!? — (kè, i güdë i sa usma pròpe mia koi samaretâ). Ol Gèsû l'ga rèspond issë:

— Ta pödet mia cèrto saî sèmô kè gran règâl a l'ta fa 'l Sijnûr, a te, a mandâm ke me a sirkât dè biv: sèdènô... ta ma l'sirkèrèsèt te a me, dè biv... è me ta darês me a te dèlbû l'akua buna pèr la eta! —

Alura la dònâ a lü: — Èe, a u! A g'ĩ lë pèkâ ü stras dè sègõt... è 'l pos l'ê a d'ü bèl trènta bras! La farèsèv magare piöv so, u... la òsta bèla akua? Sirí magare u piö brao dèl nòst gran padèr Gakòb, kè l'm'ã dac kèl pos ke è kè, dòpo la prima olta, a n'n'ã biïd fò kol sò brao sidèl poa lü, koi sò scèc è i sò bèsce, a? Sâ ke... kè va 'mprèste me 'l me, dè sidèl — È 'l Gèsû a le... intât ke l'tra sò:

— Grassie, te. Akua santa a kèsta, dige mia dè nò. Ma ki kè biv kèl'akua ke... dopo l'g'avrà amò sit. Ki kè biv l'akua kè dige me, l'g'avrà piö nè sit! L'akua kè ga dorö me la dèntèrà det dè lü tata akua sòrsia kè bötèrà (eta) pèr sèmpèr... otèr kè kèla saltada 'n boka a 'l Gakòb! — È l' biv fò.

— Aa... alura, a u, òm ke ak a me kèl'akua lë... dè manera kè g'ãbe piö nè sit, è ma toke piö fa la strada a riâ ke koi sidèi! —

A l'ga dis, è l'ga da 'ndre 'l sidèlî: — Vâ lâ a tò ol tò òm, te... pò é ke insèma! —

La ga dis: — A, be, me... g'ö mia ol me òm, me — È lü:

— Sígúr: t'et dic góst “g'ö mia 'l me òm, me”: pèrkê finadês a i ê stac kuatr'o sik, è na kèl dè adês l'ê mia pròpiamènta 'l tò òm. Braa, t'è dic pròpe la èritâ —

— Öö, forèstèr... ède kè si a profèt, u! Alura: i nòsc vèci i ã sèmpèr adòràd ke sò kèl mut lë: pèrò otèr güdë disí issë kè l'ê lâ a Gèrüsâlêm, kè mè indâ lâ a adòrà. Kom'èla pò, a? — È a le 'l Gèsû:

— Krèdèm a me, fonna. A l'ria 'l tep... kè na ke sò 'l vòst mut, pò na lâ a 'l Dòm dè Gèrüsâlêm a l'sarâ piö adòràd ol Grand Sijnûr: piö nè ü dòm... otèr kè du o tri! [Intât, notèr lâ è pòâ otèr ke m'ga sa kè ol mandâd a salvâm a l've fò d'ì güdë, a staga a la Bibia.] Ma dè adês a indâ inâc, ki kè adòrà dèlbû kola mènt è kol kòr... töt i onèsc...

i adòrèrâ in töt ol mond ol Padèr in cel piö nisú ligâd a ü pòst o a dèi mür, è ñak'a dèi paròle! È 'l Padèr in cel a l'völ set issè, a adòrâl: a l'völ set k'i a adòre dèlbû ko' spe-rèt dè scèc (*kon ol sperèt*), mia in d'otre manere —.

È la fomna amô: — Ò sèntíd a me... kè l'g'ã dè riâ ü, mandâd a salvâm d'i româ, sè: güdè o mia güdè. È dokâ mèrà spetà lü pèr saigèn dè piö pò ès sigúr, o nò? —.

— Èe... a te! L'è göst d'i româ... kè m'g'ã dè salvâ 'l mond, notr'èbrè, nè?! Árdèm pò skóltèm be, te, soi dre a dit sò kosè, me: dò cåkole issè pèr di? Soi mia me kè ta par-le, kèl, èñíd insâ dè Gödea pèr te? —.

Ma i ria aladè i sò amís dèl Gèsù, è i rèsta impö a imprèsiunâc kè l'parla kondöna dóna dèpèrlú, è samaretana, pò: ülièla kosè, dè lü, öna isè... è kosè fâela lâ dèpèrlè a 'l pos, a 'st'ura?! Pèrò i sirka dè fas mia rinkörs. La dóna... la piènta lâ sidèlì è sidèlöt è la turna in sitâ a diga a la set “Èñi sâ a èd ü forèstèr kè l'm'ã indüinâd kom'a so köm-binada, me! Sarâl mia magare lü 'l «mandâd ke a salvâm», è?”.

È tace i ga a dre, fò dè sitâ, lâ a 'l pos.

I sò amís dè lü, intât, i g'ã dic isè dè maiâ ü bukû poa lü kon lur... ma lü l'g'ã dic kè l'g'ã dè maiâ èrgöt d'otèr, lü, kè lur i ga l'sera mia. Kèi lâ alura i sa disia “Kè i g'ãbe samô portâd ke èrgöt dè maiâ... diolte kèla lâ? O kè la sie indaca a prèparaga èrgota le...?”; ma lü l'g'ã fac: — Ol me maiâ... l'è dè fa kèl kè öl ki kè m'ã mandâd, è portâ a bu fi la sò ovra dè lü. Disî mia issè a otèr, dè kèla stagù ke: “amô kuatèr mis, pò g'è dè règoi!”, è? Issè, êkola, me va dige: arsi sò i ög è purtüs inâc: i fröc i ê lè bèi dor è pronc pèr règoi, ol laorèt l'iskód la sò paga, dopo ïga portâd lâ a 'l padrû dèl kap kèl kè l'è sò: è issè i ê kontèc è padrû è laorèt. Pröpe ira ol proèrbe: “ü l'somna, è ün otèr a l'règoi”! Me va mandèrò fò a règoi kèl k'ivrí mia somnâd votèr, ña sgòbâd a staga dre. È adès va toka a otèr, sè —.

È g'è riâd lâ a tace samaretâ, töt kuriûs dè èd ki kè l'ïa indüinâd kuace òmèñ kè la g'ïa kèla lâ, è i ã pregâd dè sta lâ kon lur kuak de. L'è stac lâ du de. È sè ü kuak i s'é-ra sa fidâc dè la sò paisana, pèr daga fidüca pò a 'l Gèsù... a la fi pèrò tace dè piö i

ga disia issë, a le : “A, be, adês, a ïl sèntîd notèr... a m'krèd pròpe a notèr kè l'sie lü kèl kè g'ă dè salvâm töc”. Pèrô, fin'a iura, nè lur è nè notèr, ak... a m'g'ïa pròpiamèn-ta mia idèa dè kom'a l'avrês pò fac.

Ol tèrs de, lü koi sò l'è indâc inâc pèr riâ lâ in Galelea. L'éra mia tat alegèr, a di la èritâ, pèrkè l'g'ïa spès in boka ol proèrbe “g'ê mia komê a 'l sò païs, pèr ü profèt, k'i ga stròse i raïs”! Pèrô, dòpo riade lâ i us d'i laûr kè l'ïa fac lâ a la kapitâl a i fèste pa-sade (kè gè n'éra lâ a dè lur), staolta i galelë i ã a tètîd lâ ontera.

L'è pasâd fò dè lâ amô dè Kana, indokè l'ïa kambiâd la sò akua in vi. G'éra lâ, kèl de lâ, ü funsiunare dèl Èrôd Antipa 'l tètîrârk, kè 'l sò scèt l'éra in lèc malâd a Kafa-rèn. L'ã saîd kè g'éra in gir ol Gèsû, è dokâ l'è indâc lâ a domandaga “É 'lã a guarîm ol me scèt... kè l'è dre a mörèm”. Ol Gèsû l'ga dis issë:

— Èe, otèr, nè! Sè pikî mia det ol nas in kuak sèp o mirakol, sè èdfi mia i piage d'È-gito... cao fidüca, otèr! — È kèl lâ: — Dài, 'mpiasër: êpèm dre a me 'mpo a la svèlta, prima kè l'ma möre, o' scèt! — È 'l Gèsû: — Vâ, vâ te a ka! Ol tò scèt a l'è lâ iv... pò l'kampèrà la sò part! —. Kèl òm lâ l'g'ă krèdîd a i sò paròle dèl Gèsû, a l'g'ă dic gras-sie è l'è partîd. Lü l'koria a ka... è dè ka i ga koria inkontra pèr dîga “ol tò scèt a l'istâ be!”. Alura domândèga “A kè ura ãl pò komincâd a sta mèi?” è sèntès a di “Ëer, pa-sâd ol mèsdë”: è issë pò ol sò padèr l'ã kapîd kè l'éra stac pròpia kuando kè 'l Gèsû l'g'ïa dic issë “Ol tò scèt l'è lâ iv, vâ, te!”, è issë, lü è tötâ la sò famèa i g'a pò dac la sò fidüca a 'l Gèsû. L'è stac kèsto ke in prâtika 'l sègönd mirakol kè 'l Gèsû l'ã fac lâ a Kana: ma... nè kèl l'è mia stac ü triönf, kè 'n païs i g'ă krèdîd sè pò nò.

KO ŠIK : LA AŠKA DÈL ANGÈL — OL SABAT — O' ŠCÈT

Piö tarde, a l' tep d'öna d'i fèste grande, ol Gèsù koi sò l'è indâc lâ a la kapitâl, è l'è pasâd det dè la porta d'i pegre, kè g'éra lâ öna aska kon sik portèg, k'i ga disia “la Bètèsda”: è sota i portèg, ü ròs dè set infirma, òrbi sòp èndikapâc d'òpe sort... a spè-tâ l'angèl dèl cel, kè òpe tat a l'veña so a sgürfî sò l'akua, kè alura ol prim kè sa ba-naa det a l'rèstaa a guarîd, èkol (issè s'disia; impö a dè söpèstisiü: i româ i ga disia “i tërme dè Skülâp, ol dio dè la salüte”; impö pèrkê i sa règordaa dè èrgöt dè söcèdîd o almen krèdîd, köntâd sò: kèlkèlê, òpe tat l'akua “la sè müia” dèlbû, kuando kè n'na rîaa det indè aska 'mpo piö tata dèl solèt).

G'éra lâ a ün òm infirèm dè trènt'ân: ol Gèsù i ä est lâ bötâd so, è l'ä sèntîd a di kè samò dè issè tat a l'veña lâ in kèl istato lè, töt ransipâd sò. Alura, l'g'ä dic issè:

— Öt pò dèlbû guarî te, è? —

È kèl lâ: — È foroi komê, a, sè g'ö ke nisú a bötâm det indèl'akua, apena kè la sa möv... è intât kè me rampe sò, ün otèr l'è samò bèl è det?! — (ma l'ä pò mia dic “...è bèl è guarîd òpe ölta”, nè. È kisâ, pò, sè l' Gèsù l'ga krèdia pòa lü).

È l' Gèsù l'ga dis issè: — È te lêa sò spèrtè, dokâ... pò tó' sò l' tò strèmasî è kamîna, kór via! —. Kè issè l'è pò stac dèlbû: kèl lâ l'è lêad sò bèl drec dèpèrlü, l'ä töld sò la sò braka dè paia 'nsakada, pò l'è 'ndac iviâ!

Pèrô... l'éra sabat! È i güdè i ga disia, a l'òm guarîd: — 'Sa fet pò, te, kè l'è sabat... è ta pöt tö sò nè nègöt dè tra in gir, è? —. (Ma, îei mia portâd lâ l'infirèm a la aska, èrgü, è? O i l'ia lasâd lâ a durmî ènèrdè, a?)

È lü l'g'ä dic issè: — Ma a me m'l'ä dic kèl lâ kè l'm'ä fac guarî, dè töla dre! —.

I a l'sera mia, a di la èritâ, ki kè l'éra, pèrkê l' Gèsù l'éra sèmò sparîd in mès a töta la set. Pö tarde invece, lâ a l' Dòm i s'è pò troâc amò, è l' Gèsù l'g'ä dic issè:

— Alura ta set pròpe guarîd be, a! È adès dokâ stà det be indî nõsc brae komanda-mènc, pò stà atènt kè ta söcede mia dè pègo —.

Lü lâ, l'ê kurîd lâ dè korsa d'i güdê a diga issê kè a guarîl l'éra stac ol Gèsû: è dokâ kèi lâ i ga rompia i skâtöle a 'l Gèsû pèrkê l'faa fa kèi laorâ lè a 'l sabat; ma i sè askaa mia a diga bèl car a lü “sè fet pò te, a guarî in de sant, è?!”.

È 'l Gèsû l'g'ã fac: — Ol Padèr in cel, ãl mia laorâd a lü 'nkö, a fa guarî kèl òm lâ? È dokâ... ü scèt a l'ê köet a fa kompân kè l'fa 'l sò padèr, o nò! —

È issê kèi lâ i g'ã üd òia pö tat amô dè fagla pagâ: kè, sègönd lur, mia adoma l'profanaa ol sabat, ma l'disia adiritüra kè ol Dio Sant a l'laoraa a 'l sabat, è pò kè l'éra ol sò padèr, pak!... è dokâ kè l'éra dio pòd lü: laür dè pagâ pö pòrki d'i sunî!

A 'l solèt (è l'éra òbligatòre, kola sò kültüra dè sköla è lège dè lur) i g'ã kapîd det ü mèsçòt indigèst, invece dè la èritâ: ol Gèsû l'vülia di kè ü brao scèt a l'impara dè 'l sò padèr, è ü brao padèr a l'ga fa imparâ be a 'l sò scèt, pèrkê i du i sa öl be, è i sa intènd, pò i sa skond nègota, è i g'ã nè 'mbisôn dè proèbîs vèrgöt; è sè dokâ ol Dio Padèr a l'fa nas è mör akâ in fèsta dè sabat... ol òm sò scèt a l'pöl dè sigúr a lü kürâ pö guarî a 'l sabat, è fa töt kèl kè l'ê be è göst pèr la eta! A l've mia so l'Dio Padèr a güdikâ laür pèr laür sè l'ê lècèt o mia, adès o dòpo, ke o lâ... è pak'a tòm fò l'asèn borlâd det indèl fòs a la fèsta! L'ã fac sò l'òm sò scèt (è mia adoma gupî o papagâl!) pèr kapî è güdikâ in kosiènsa: dè manera kè, ki kè rispèta l'òm iscèt... lü lè l'unura ol Padèr, è ki kè unura mia o' scèt a l'rispèta mia ol Padèr, kè i ã fac sò. È dokâ, ki kè skolta o' scèt... a l'sènt ol Padèr è l'ga da fidüca a lü, è issê l'ê sò la strada gösta dèla eta, è l'sarâ güdikâd dèp dè 'l rèp, mia dè kondana.

Dòpo, ol Gèsû, partîc i güdê fò d'i stras è 'mpo a dèl sèntimènt, a l'g'ã fac, a i sò è a kèi otèr lâ aturèn: — Figa mia tröp kaso, otèr.. a kei lâ... Ga sarâ dèi morc k'i skolterà è kapesèrà prima dè lur, g'õ pura, è i sarâ piö iv dè lur... a pato dè ï fac piö be dè lur in veta: è issê kèi eta i g'avrà è i acètèrà, è kèi otèr kondana: kè l'kâpìte dè sabat, o 'l de prima, o 'l de dòpo! Kuat a me... prui a kapila pò, è krèdiga: me, me nè dige nè fo nègota adoma pèrkê g'õ la lèngua è i ma! Me, prima, skolte è ède... è dòpo dige è fo kèl kè l'ê göst... pèrkê ga 'ndo mia dre a i me òie, me, ma a la olontâ dè ki kè m'ã inviäd

fò è mandâd ke. È issè l'ê lü kè l'ma da ato, so mia me kè ma sa ante pèrmekónt, kè l'valèrês pròpe nègòt! I sò fati... i ma da ato dè kèl kè dige! Èrgú dè otèr i ê indâc lâ dè 'l me küsî 'l Goân pèr saî èrgòt sura dè me... è lü l'ã be dic adoma kè la èritâ. Nò, so mia dre a sirkâ ki kè parla be dè me... ü parèt, pò! Pèrò va dige, è stü pör sigúr: ol Goân a l'éra a lü ona part dè lüs, òna fñama kè fa car è skolda sö... è fùrtünâc votèr a ìl kòpòsîd. Ma adês èdí be a otèr kè me g'õ a èrgú d'otèr kè ma da ato... è g'õ dèi fati kè fo è kè ol Padèr in cel a l'mâ dac dè fa, lü kè l'm'ã mandâd ke. Ma digèrî: “Notèr m'ã ñèmô mia sèntíd pè la sò us, ñè m'ã est komê l'ê fac sö 'l müs... è ñè m'g'ã èrgòt dè sò dè tèt in skarsèla!”. È me va dige issè: proâ a krêdèga a ki kè 'l Padèr a l'v'ã mandâd ke? Sè, gösto, prèsempe... proâ a krêdèga a la Bibia è a i profèc, komê disî sèmô dè fa pèr mèritâ ol rèt; è proâ a rinkorsès... la parla dè ki, la Bibia! Èñim dre a me, sè ülí dèlbû la eta pèr sèmpèr! Sèdènò... Mia pèr me, nè, kè sirke pròpe mia dè ïga èrgú a basâm sö i pe è a sèrvîm me, me. Pèr votèr: sè sa ülí be, è ga ülí be a 'l vòst Padèr in cel! So ke a me a nòm dè 'l me Padèr in cel; mia kompân dè kèi “me dè ke è me dè lâ... me sè ke va salve: èñim dre a me, armâc be, otèr... kè m'vèns!”: è a tace ga 'ndi pò dre òpe olta, pèr rèsât sèmpèr iskòtâc, a sbaösâ ü kol otèr è lasâ fò ki kè könta, sö in cel. È adì kè... so mia dre me, a fav ol procês: a l'ê 'l Mosê kè l'va mèt a 'l bank... otèr kè disî dè krêdèga a 'l Mosê, dè sperâ in lü! È sè dokâ ga krèdí dèlbû a lü, va tokèrâ krèdèm pò ak a me, kè... l'ê dè me kè l'ã skriid so, lü! È issè, sè ma krèdí mia a me finî kol krêdèga piö ñèkâ a la Bibia! —

KO SES : PA È PÈS — MANA È MIA MANA

Òna olta kè l'ê pasâd dè lâ sö 'n kèl'otra ria dèl lag, a l'g'ïa dre ü muntû dè set, ki koi sò malâc dè proâ a fâgèi guarî, ki pèr vedèl a guarî èrgú, komê i köntaa sö tace in gir. Alura, lü l'ê indâc sö söndön'oltüra, è lâ l's'è sèntâd so koi sò amîs.

A i éra sota i fèste pòa kèla olta lâ, è l'ga prèdikaa 'n mès a dèi karoane dè pèlègrî

k'i pontaa a la kapitâl... kè isě, a muntû i ǵa staa dre a tat, a skoltâl.

L'ă ardâd so in gir, l'ă est tōta kèla set lâ a êpèga aturèn, è l'g'ă dic a 'l sò Fèllep:

— Dìm te 'ndo m'vai indoê a troâ 'l pa dè daga dè maiâ a tōc kuanc —.

A l'vùlia èd kosê l'avrês pò invèntâd fò, lü è tōc kèi otèr. Difati, kèl lâ l'ă fac sò du kōnc, a òg è krus, sò i du pe: — A, pèr me... i ê asě pè dösèntmelafrānk dè pa, ü bukû pèr ü, ke — (è ol nòmèr isbarâd fò l'pōl dam l'idèa dè la set: du pa pèr ü... la paga dè sènto gurnade dè laorâ). A l'salta sò l'Andrea, kè l'avrês troâd vèrgöt lü: — Áda ke: g'ê ke ü scèt dè la karoana... kon sik pa è du pès. Ma e dè pians: sè l'g'ă fam lü, i ê asě pèr lü! —. Ol Gèsû l'fa, anse staolta s'sènt kè l'komanda:

— Fii sèntâ so, dokâ, lè! —.

Förtüna, l'èrba l'éra söca, lâ, è issè i ă fac sèntâ so tōc, a onde: ü sikhela i g'éra lâ tōc. Ol Gèsû l'ă camâd lâ o' scèt, a l's'ê fac... imprèstâ i pa, l'g'ă dic sò la sò bènèdis-siû, pò i ă fac da fò; è pò a rōda l'istês koi du pès! Laûr pè dè krèd, sè m's'éra mia lâ notèr insèma a dai fò, finâ k'i g'ă üd fam èrgû... è pò, m'è tokâd a katâ sò òna sèsta pèr ü dè kèl kè g'ê ansâd!

Kèi lâ... prima i ă maiâd tōc, pò... kuando g'ê kurîd la us dè kèl kè l'ia fac, i sa disia “Kèsto ke sě, l'è pròpe lü, kèl kè g'ă dè riâ”: è i éra dre a tras insèm i kapuriû... pèr vep lâ a töl, è pò mètès a i sò urdèp. Ma lü, usmâd a tep ol vènt, l'è indâc so dè lâ pò l'è sparîd sò dre a 'l prim mut lâ a kватèr pas, dèpèrlü... è kèi lâ i s'è dic issè “a l'ê 'ndac a spand l'akua... spèta”.

Èpîd pèrò skuase sira è smaltîd fò ol gròs dèla set, kè i g'ă domandâd a lur pèr ü tōk indokè l'éra, lü... pò a i sò amîs i ă dècidîd dè turnâ 'ndre in barka a Kafarèn, dòpo i spètâd iskuase 'l fosk pèr vèd sè l'riaa pò la lü. Ma nò: è dokâ lāsèga lâ òna barka a lü, è rema te kè reme a me, ke mè sbrigâs, o...

Difati, ol vènt a l'krès mia dè skèrs è i onde i sa fa bèle, anse bröte be. A i ê ormai ü bèl tōk ilă, è... ta êdèi mia èrgû a êpèga inkontra... è a kaminâ sura l'akua! Otèr kè strèmese, intrâ tōc! Ma kèl lâ... a l'g'ă dic issè “Ol Sîpûr a l'ê kon votèr: mia pura,

otèr, kè so me: èdí mia?». Pasada la pura dè fantasma, i g'ã fac pòst indè barka, è issè i è pò sòbèt riác a ria (a i ãa pò sa remâd pèr ü gran bèl tòk, indoke 'l lag a l'è piö strec)... ma i ëra a pèrdíd töc la lèngua!

A 'l de dòpo, dè lâ amò indokè i éra lâ ier, la set kè g'éra stac lâ aturèn è i ãa est a partí i sò amís dè lü, ma lü nò, kè difati g'éra lâ amò öna d'i sò barke... a i ã est dèi otre barke a ën insâ pèr vèd ol pòst indokè tace i ãa maiâd kon nègöt kè g'éra lâ, ape-na kè lü l'ãa bènedífd sò kèi sik pa è du pès in krus lâ dè' scèt intrâ i pèlègrí. Ma si-kome kè lâ oramai g'éra lâ piö pè lü nè i sò amís... procèsiü dè barke è procèsiü dre a la ria, a Kafarèn a sírkâl. È i a troa, pròpe. I ga domanda kuando è komè l'è riâd lâ (...koma sè l'éra kèl, a köntâ dèlbû: kè a köntagèl sò i g'avrés nè krèdífd)... è sè l'éra pò lü kèl k'i spètaa a finí fò 'l sò progèt dèl Sîpûr, ü rëp amò pèr ol David.

Ma 'l Gèsû l'g'ã rèspond issè: — Atènc be, otèr! Ma sírkî, è... pèrkè 'l pa dè ier l'éra tat è bu è a gratis... a! Otèr sa 'nkrèdí kè l'mèsia l'porte sâ dè bòt... fèsta è abundansa in tâola, nè? Troâ èrgú ke, kè l'pènsè pötöst mia adoma pèr la pansa, ma pèr la eta pèr sèmpèr è pèr ol pa kè ga okör a kèla! L'è kèl... kè l'pöl dav ol «mandâd ke a salvâ», kol Padèr in cel dè la sò banda a fa kèl kè l'g'ã dè fa! —

I ga dis issè: — A be... ðimèl te, kosè m'g'ã dè fa: kuaéle [*kuale éle; éle kuale*] i ovre göste pèr ol Sîpûr, è? —

È a lur ol Gèsû: — A fa pèr ol Sîpûr, a l'völ di ãga fidüca dè ki kè lü l'ma manda! —

È kèi lâ: — Sígúr: a m's'è kè apòsta a sírkâ kèl, notèr! È... sarèsèt te kèl, è? Fet kosè pò, te, kè m'g'ãbe dè krèdèt a te, notèr, a? Pèr krèdèga a 'l Mosè, i nòsc vèci i ã est è pò maiâd la sò braa mana lâ indèl sò dèsert... lü l'g'ã dac dè maiâ ü pa so dè 'l cel! Fàm vèd kè ta se bu a te! —

Ma 'l Gèsû: — A: alt ü momènt, ke! Él mia ira diolte, kè la mana g'ã mandada so dè 'l cel ol Padèr, ol Sîpûr... mia 'l Mosè? Buna: l'è sèmpèr adoma 'l Padèr kèl kè l'ga da 'l pa a i sò scèc. È 'l pa kè l'manda so dè 'l cel inkó ke, l'è be kèl... kè porta la eta pèr sèmpèr! —. Alura kèi lâ, a röda:

— Sígúr! È te dàm ke ak a notèr ü pa isë adês ke! È dòpo, m'ta krèdèrà, êkola! —

— Pèrkê: soi dre a dav kosê, me, sura 'l pa dè ier, kè dòpo kèl g'í fam amô, è? Maì kèl kè va do me ke adês... è g'ivrí piö nè fam nè sit, kè l'è pò kèl kè Dio öl pèr votèr; krèdim a me öna buna ölta! V'l'ö sa be dic... pò va l'dige amô: è ma krèdí nèmô mia. Sè ülí dèlbú la eta pèr sèmpèr, inkó va l'came so me dè 'l cel ol pa bu pèr kèla. Anse: so me, ol vòst pa mandád so dè 'l cel: èpe gösto dè 'l cel pèr portáv votèr a 'l cel, me!

Ma tace, lâ 'n mès a la set, suèrtót kèi piö 'strüic d'í otèr, i tontopaa bèl fort, dè pèr-süadî töc: — Èe, cêrtosa! Lagém pör fò... maiât te, a; ma... a m'kônôs tò padèr è tò madèr... è te ta èpèrèsèt so dè 'l cel! A te scòpa, balû! —

I a lasa barbôtâ ü falí, pò, intât k'í sa sfoltés aturèn a l'fa, kuet è a us men volta:

— Êkola: pòta, a l'sere mia, me? Bu adoma dè èd ol vòst nas... è ardaga s'í g'l'ã pòa i otèr! Ma l'è issë. Èpör, g'è skric det indè Bibia: “ol Sijnûr a l'ga fa 'mparâ a töc”! Ardìm be a me otèr, è skultim be: è issë skoltèrfi pò èdèrfi ak, ki kè ma manda ke me: è l'va fa 'mparâ kèl kè finadês í mai vest nè sèntíð issë be kom'a va l'fo sènt è pò èd me! Sèntü 'mpo ke, otèr tontopû. I nõsc padèr antènâc, äi mia maiâd la sò bèla mana, lâ indèl dèsert... è pò èi mia morc töc a lur, è? Me, parle mia d'ü pa dè maiâ pèr dòpo mör... amô sènsa fidüca dè ki kè ma l'da, kompâp dè töc kèi pòèrèc lâ. A so me in prátika inkó 'l vòst pa iv èpíð so dè 'l cel... kè ki n'na maia l'g'ã la eta pèr sèmpèr! So dre me a davèl kèl pa læ... anse: so me ol vòst pa: maím me, otèr! Ki kè ma maia me kompâp dè pa mandád so dè 'l cel... lü læ l'g'ã la sò eta... a l'mör mia disperâd o sèn-sa saí kosê i a speta. Sè sa a maiâ töc i de pèr ol vòst kòrp adoma ü pa mort, dè formèt kòc, si bu dè fa èrgöt dè bu... ardi pò otèr kuat be dè piö sirí bu dè fa finamai... a maiâ 'l pa iv kè l'va manda so ke dè 'l cel de pèr de ol Sijnûr pèr ol vòst isperèt!—

Diskörs impö kritèk a kèl ura è in kèl pòst lâ, nè... Difati, i piö i sa disia “Öö... äda pò te: adês a m'dèenta a kanîbai, pèr maiâl lü! Ki kè pödèrâl istaga dre, a?”... è i tüia ol distúrb; è pòa la ka dèla dotrina 'ndo l'séra pugâd la s'è svödada fò.

L'è indâc inâc dè fò koi sò, kè ü kuak a dè kèi i ïa pèrò sa bèl è ultâd i tak a lur:

— Êkola: sparîc töc! Ma... i a l'sa ol Padèr in cel kèi kè l'völ dam dre, è me kase via nè nisú dè kèi k'i sirka ü pa pèr la eta: kèi, me i portèrò sèmpèr a la eta. Me fo kèl kè l'völ lü, è kèi k'i ma krèd è i ve kon me, me i porte a la sò braa eta pèr sèmpèr, kompâp kè l'ã fisâd lü: kè pò m'vèderâ a l'öltèm de. Me skolte lü è ga 'ndo dre a lü, è kèi kè ma skolta me i ma e dre a me. Dige dè piö: lü m'i manda, me g'i porte, è sè i ve kon me i èd lü kompâp kè l'vède me. Pò, va dige amô issè, a otèr: sè maî mia è bîf mia kèl kè me va do... sè “ma maî mia è ma bîf mia me”... nègöt veta pèr sèmpèr! Otèr dè ke me dè lâ, sè m'rèsta mia insèma kompâp dè 'l pa è ki kè i a maia, è 'l vi è ki ke i a biv a 'l bankèt dè Paskua —.

Ma, natürâl, nè i sò i éra nèmô mia sîme spiritüai (abê kè g'éra det a du Simû... è ü “gran Simû”, ñak) è issè òne paròla l'éra piö indigèsta dè mandâ so (magare pòa “biv ol sò sang: kè m'pöl nè portâ a la boka kèl d'i animai!”); akâ sè l'ã proâd a diga issè dè skandalisâs pò mia piö dè tat, kè l'ê o' sperèt kèl kè kônta, dè lâ d'i paròle, è l'ê o' sperèt kè da eta, mia la bistèka o 'l vi:

— A l'so kè pèr intât nè otèr ga kapî det tat... nè ga krèdî kompâp dè biv ü bicèr dè akua. Pò... ma sa figüre sèmô a kèl kè digèrèsèv, sè ma èdèrèsèv sèmô adès “sö in aria”... pèr indâ 'ndokè g'ö dè 'nda! Ma pèr adès va parle adoma dè eta, và... akâ sè g'è ke èrgú kè öl pròpe mia dam fidüca. Pòta: l'ê òna grassia, kèla dè dam fidüca! Pò va l'dige a car: sè ülf 'nda pòa otèr... si libèr, nè, kè... va maie mia, me! Indî pör! —.

Alura l'salta sö 'l Piero, è menomâl, ispirâd:

— Èe... è m'indarai a sbat indoê? Te almeno ta parlèt dè eta pèr sèmpèr [ta parlèt sèmpèr dè eta]... è finadès notèr m'ã est è krèdîd kè te ta set mandâd dè 'l Siñûr! Dige mia “a m'farâ finta dè nègöt”. Me... spète 'l mèsia, è adès a l'so kè sè tè ölet tèt set te, è tèt dige: notèr m'istâ ke kon te! Kuat a maîât te, pò... sè l'ê kompâp kè ò maîâd la me madèr sènsa kopala è 'l sò lac a l'ê dèntâd karne mea dè me... pöl das kè m'ã kapîd vèrgöt; è... dèkorde: adès, adoma kol lac a starès piö nè 'mpe! —.

— A, Piero: kè règâl kè ta ma fet! Sè: v'ö sírkâd fò me otèr... kompâp d'i pa dèla

pürifikasiû kè l'sirka fò 'l kapoprèt: è v'ò sirkâc fò pèr da fò otèr ol me pa dè me, prò-pe. Èpòr, a l'set mia te, la 'ndarâ a finî komê? La 'ndarâ a finî, kè... pròpe ü dè otèr... a l'ma èndèrà, lü, kol sò diaol kè l'sa porta dre! —

A m's'è a spaèntâc töc asè: ma, grassie a Dio... l'éra ura dè maiâ èrgöt, è pò dè mè-tès amô in vias

KO SÈT : PARĚC — LŮ È KI KÈ I Ā INVIĀD — PROE DÈ CAPĀL

A l'éra ü momènt kè 'l Gèsù l'prèferia 'nda 'n gir pèr la Galelea, dè fas mia èd pò tat iĥa pèr la Gödea, pèrkê i kapi güdë, uramai, i g'l'ia gürada a mort.

A m's'éra vèrs a la fèsta d'i tabiòc, òt gurnade 'n fi d'ötörno, è i sò parèc i g'ă dic issè dè indâ iĥa impö amô a in Gödea è dè faga èd a i sò amîs èrgöt dè bèl akâ lâ: mia dè da la 'mprèssiû dè sta skondîd, dato kè l'dis kè l'völ salvâ töc! In fond infonta... i ga krèdia mia tat nè lur (i sò parèc meno kè töc) è l'daa 'mpo a impâs: intrâ i pe in-nâc è 'ndre sènsa mai portâ a ka nègöt, kè anse okoria daga lur èrgöt a lü òpe tat pèr ol bu nòm dèla famèa, kè... l'dipèndia sèmpèr dè töc, è stès pòa skuase töc i sò amîs! Ma l'g'ă rèspondîd kè l'éra nèmô mia ol sò tep, pèr lü; anse: l'g'ă dic issè dè 'nda 'nsö lur a la fèsta, kè pèr lur l'éra ol momènt göst amô, kè nisû i g'avrès ardâd mal nè fac dè 'l mal pèr vès i sò parèc dè lü.

A i ā lasâc partî, pò... àda te: āl pò kambîad idèa... sènsa fa tat rumûr, l'è partîd a lü! In sitâ, a la fèsta, i kapi güdë i a sirkaa, ma i sò parèc g'ă tokâd diga kè l'éra mia èpîd. In mès a la set i cirkolaa dèi us k'i disia “A... l'è pròpe brao, l'è bu komê 'l pa”, insèm a dèi otre k'i disia “Èe... a l'è bu dè tö in gir la set... kèl sè!”: pèrò sa n'parlaa sèmpèr sota us, dè skundû, pèr pura d'i kapi.

A mèse i fèste, l's'è askâd pòa lü a fas vèd a 'l Dòm a prèdikâ, è kèi d'i kapi men invidiûs i sa disia: — Ma farâl komê, pò, a saigla isè longa è a parlâ isè be... sènsa nè ès mai indâc a sköla dè èrgü dè notèr, sura i nòste skritüre!?! —

È l'ga rèspondia indirètamèt: — Me, so mia dre a imbastî sö è a fa imparâ òna mea

dotrina, è men amô a tra 'n bal amô i òste, dè dutrine: ma i laûr dèl Padèr in cel, kè l'm'i ã dace lü i skritüre, è me so a sköla pröpe dè lü, me, êkola. È ki kè sirka kompâp dè me i sò laûr dèl Padèr in cel, a l'vèd bènone a pèrsòkónt sè so dre a ènd i me, dè artíkoi, o kèi dèla Bibia. Soi diolte dre a sirkâ èrgöt pèr me, a tra sö solc o a dèèntâ ü kè komanda, me? Me... so dre a sirkâ adoma la sò glòria dèl Sijnûr: è g'ê nè nisú kè l'pöl dam dè l'impustûr! Difati, va dige adiritûra: ol Mosê l'v'ã dac la lège, lü... è otèr sa na impièni sö la boka: ma... troâ èrgü, ke, kè i a mèt in prátika dè fi! A g'ï be d'otèr dè fa, nè, otèr adès, ke: g'ï dè troâ la manera dè sotrâm me... kom'a g'ê tokâd sèmô a 'l nòst pòèr Goân! —

I ga fa: — Ma te ta se 'nvasâd o almèn mat dè ligâ sö! Ki kè öl kopât pò, ke, è? —

— A l'so, a l'so be me! Pèr ü laûr, kè, àda te sè l'è èrgöt dè skandalûs... o mia pötôtst a sant! Ol Mosê imparâd d'ï Patriârka a l'v'ã urdènâd la fatûra pèr i masc, è otèr fatüfîrî akâ a 'l sabat. Sâ skandalisî mia a têan sö ü o des, a 'l sabat: pò ülfî töm fò me pèrkê n'n'ò fac guarî ü o du, a 'l sabat! È... me àvrès fac èrgöt kontra la lège, ma otèr nò! Tirîs via d'ï ög i fète dè strakî, è prui a êdèga göst! —

È la set dèla kapitâl la sa disia issé: — Ma, lü ke él mia kèl k'ï ülia tö fò? È adès a l'prédika in piasa, è nisú i ga dis nè a! Stâ atènt... kè pòa i kapi i va dre a daga ato kè l'ê lü 'l «mandâd a salvâm»! Pèrò, nò: pèrkê kèsto ke ma l'sa töc dè kè banda kè l'ria... è 'l «mandâd a salvâm» invece s'dis kè kuando l'ria, nisú i a l'sa dè 'ndo l've —

È pòa kèla us lè 'l Gèsû l'g'ã dac respòsta pèr be: — Sè: ma kòpòsî... è l'si dè kè banda kè èpe, dè kè paîs. Ma l'fato l'ê kè me so mandâd è otèr ülfî mia kòpòs ki kè ma manda, pèrkê l'ê öna èritâ skòmoda, kè va fa mal! —

A kèi lâ ga spiüria dèlbû i ma, adès, è i àvrès be ülfid a mètègle adòs... ma l'éra pèmô mia ol momènt göst: l'éra mia la sò ura dè lü in cel, è nè la sò dè lur a l'in-fèrèn: kè, tròpa set l'éra lâ inkantada a skoltâl è i ga daa a domandâs sè kèl dèlbû «mandâd a salvâm» kuando kè l'sarès riâd l'àvrès fac èrgöt dè piö dè 'l Gèsû.

A i ã pèrò skominsâd a strènsèga 'l gir è a mètèga i sò guardie a i kòstole; kè l'sa n'è

pò rinkorsîd, è l'ga disia issè a i sò: — Èe: g'õ mia tat dè sta amô insêm a otèr, me... è dòpo... mèrà kè turne dè ki kè m'ã mandâd ke. Otèr... ma sirkèrfi ak, ma ma troèrfi mia, pèrkê 'ndokè 'ndo me adês a püdü mia èpèm dre, pèr adês —.

È g'è stac a ki kè l'ã pènsâd sò “Indö 'ndarâl, pò, kè m'pödèrà mia troâl? Indarâl mia magare in gir pèr ol mond pèrsòkònt, a... magare dre a i nõsc kè sta lâ in mès a i grek, pèr konvèrti i grek... sîkome kè ke l'fa mia förtüna? Komê sarèsèla... kè notèr a m'pöl mia indaga dre, è?”.

Ol de dèla fèsta granda, ol Gèsù l'parlaa d'i sò laür lâ 'mpe 'n mès a la set, è l'ã dic akâ issè: — “Ki kè g'ã sit a l'vèpe ke dè me è l'bie dè 'l me”... g'è skriid det indè Bibia, mia ira? È pò “ki kè ma krèd a me, indèl sò kör ga nasèrà det öna font bèla frèska, tüso kèla dèla kòrna lâ 'ndèl dèssèrt, è la sorsia dèl Dòm ko' l'akua dè nètâ i altâr: kè issè l'g'avrà piö pè dè kor dè sà è dè lâ a sirkâ” —.

(È notèr, adês ma l'sa, kè lü l'disia dè kèl isperèt kè i avrès risètd, dòpo, i sò amîs... a l' momènt göst dèla sò glòria dòpo la sò krus.)

Kèi kè i a sèntia, i sa pasaa la us “Pèr me kèsto ke l'è dèlbü ü profèt” è pò “Pèr me kèsto ke l'è 'l mèsia”; ma i solèc sapièntü i g'ia la sò dè di sò:

— Ma kos'èpèrâl mai fò kosè dè bu, dè la Galelea, è? La Bibia dîgèla mia isè kè ol «mandâd a salvâm» a l've fò dè la trèbü dèl David è dè 'l paîs dè Bètlem, dè 'ndokè l'éra ol David, è?! — (è bèaponto: sè m'ès pènsâd sò be sòbèt kèl kè l'völ di “bètlem” ...kè l'sarès a di “paîs dèl pa” pò a “paîs dèla karne”, è kè lü l'éra nasid pròpe lâ... m'avrès magare a kapid impö prima kèl kè l'vülia di lü a di sò “So me 'l vòst pa: maîm a me!”... è “Maîm me: so me la karne buna pèr votèr”.)

Tat pèr kambiâ dokâ, g'éra kèi k'i ülia capâl è sèrâl sò: ma sîkome kè i éra in tance pò a i otèr kè ga ardaa be è i avrès magare a difèndid, i s'è askâc pè staolta.

Prec è kapi alura i g'ã dic issè a i sò guardie: — Öë, a otèr! A m'va pâgèi mia pèr fa kèl kè m'va dis, è pèr mantèp ol urdèn... notèr, è? —.

È i sò guardie a lur: — Sè, pòta... ma, a l'parla issè be, kèl lâ, kè... —.

I salta sö i farisě, adés: — A sě, è?! Va si lasác menâ pèr ol nas pò a otèr, è! Adì ke, sè g'è ü sul d'i kapi, o dè notèr farisè... kè l'è dè la sò banda! Kuandèmai? Pròpe ira, otèr è kèi lâ fò in piasa: tóta bröta set dè stala... kè ga sa nègöt dè lège è dè Bibia... bokalû dè l'òstrèga a otèr! —

Pèrò l'salta sö invece kèl kè l'éra indác lâ dè nòc dè 'l Gèsû, ol Nikodèm, kè l'ga dis issè: — La nòsta pôera set la stòdièrà mia tat, dèkorde: pèrò, me ma par kè la nòsta lège la sèra sö pè nìsú... sènsa ìl prima sèntíd è güdikád d'i sò laür! — È kèi otèr a lü:

— Tò: àdèn ke ün otèr dèla Galelea, tat pèr kambia! Stòdia be, te, è t'èdèrèt... bale ga n'è mia: dè la Galelea l've fò nègöt dè bu... otèr kè profèt kè l'dis ol Mosè! —

A l'püdia rèspondèga... kè pròpe dè la Galelea l'éra èpíd fò almèn ol Gòna profèt a salvâ Niniv kèla olta lâ: ma g'è sòmèâd mia 'l kaso, è i ã lasác lâ a boi 'ndèl sò bröd.

Pò... via töc, ònú a ka sòda.

KO ÒT : LA POTANA — OLT È BAŞ — ŞCÈC DÈL ABRÂM

Ol Gèsû invece l's'è ritiràd sö sö 'l mut d'i ülie. A 'l de dòpo, matina bunura l'éra amò lâ a 'l Dòm, a prèdikaga a la set kè ríaa lâ... anse: i kuria lâ, a skoltâl. I ríaa lâ pò a dèi skriâ è dèi farisè, kondöna fomna bèkada... kol bèk (ma lü nò; “kisâ kèmanera”, i digèrà èrgú: ma i è laür mia adoma èbrè, è. G'è magare dè di, ke, kè lü l'éra mia spusád, è le sè ma lü i a l'sera mia? Lur lâ dokâ)... i g'la sbat lâ indèlmès pò i ga fa, a lü: — Maèstro, àda ke kèla bröta pènaca ke, kè m'l'ã pèskada 'n pèkât flagrânt! Ol Mosè, lü, l'è car... è l'va so piat in kèi laür ke! Te, dokâ, digèt kosè, te, è? —

A l'éra pròpe ü bèl tranèl, è l'avrés patíd asè a 'l Salumû... a salvâ la sò faca, la lège, è pò a la dòna, sè l'ès vulíd proâ! Dè kuak aþ lur i püdia piö mèt a mort nigú sènsa 'l sò pèrmès d'i româ: è dokâ, 'l Gèsû ga tokaa pèr forza o mètès kontra i româ, o kontra 'l Mosè... sègönd lur, i gran driti.

Ol Gèsû, lâ sèntád so... pè òna paròla: a l'sa mèt dre kondú bakèt a fa so èrgöt in tèra, dèi sèþ, o disèþ... Kèi lâ iura i a stöfa è i vól respòsta. Lü... l'lèa sö drec impè è

l'ga fa: — Buna. Sota, kol prim plòk... kèi du dè otèr ke kè i ê angèlî sènsa pè ù pè-kât: a lur ol unûr dè dam l'èsèmpe dè obèdîga a 'l Mosê, a di sò bèl car “l'õ güdikada me, è me la kondane a rëgola: mort in tèra glòria in cel!” —.

Pò... daga amô a tracâ so èrgõt kol bakètî indè sabbia (...i komandamênc dèl Sînai, magare?). O: ù pèr ü... è sènsa di pè a... a i ã tèkâd a tras indrè è sparî; finakê g'ê rès-tâd lâ indèlmês la dònâ, è lü (è notèr è la set normâl, a òna bèla distansa, a spètâ).

A l's'ê indresâd sò amô bèl drec, a l'g'ã ardâd in faca a le, pò l'g'ã dic issè:

— A... è 'ndo éi töt, è? T'ãi kondanada èrgü in piena rëgola... éi 'ndac a fa skòrta dè plòk? — È le: — Ède piö nisú, maestro. Ma te, kosè ma digèt, te, è? —.

— A, èkol... Èt vest? A i ã kapîd kè kopât fò l'ê pò mia issè ürgênt, pè nèsèsare. Pèrò, tèn bèl car a kè mè ò mia dic issè kè l'ê göst kèl kè t'èt fac te! Stâ atènta, a 'nda 'n'nac; è fâ la braa scèta dèl Abrâm. Me, so mia ke pè me pèr lapidât piö tat dè lur —.

[G'ê mia stac bisôn dè di sò bèl car “ma stâ atènta... kè i piö tance i s'ê ritirâc malvontera: è a la prima okasiü...”]. Alura l'sê fac innâc ol sò òm dè le, le la g'ê 'ndaca apröv kol ko bas, è l'l'ã pò mènada a ka. È otèr]

Pò, 'l Gèsü, turnada a fas visî la set, l'ê 'ndac inâc issè:

— So mia èpîd ke a fa procês è a kondanâ a mort, me! So èpîd pèr portâ la lüs è fa car, kèl kè l'ê göst o mia: è kèi kè ma e dre a me, i sta mia a 'l fosk a fa i sò trafèg, ma i kamina a 'l car, finakê l'g'ê: è kon me i g'ã la sò lüs: otèr kè tate fîâkole dèla fè-sta 'n paîs, k'i g'avrès dè tirâ poa tace pagâ! —.

I ga fa osèrvasiü dèi farisè: — Èe... kômòda issè! Ta sa mètèt sò pèrtòkónt sò 'l pè-dèstâl! Mia buna, issè! —.

— Ira pè 'mpo, pò! Ma... akâ sè so me a parlâ be dè me, so mia dre a köntâ sò dè bale: dige la èritâ, è l'so dè 'ndokè la e. Si otèr, kè l'si mia dè kè banda èpe pò 'ndokê 'ndo me... è si mia bu dè kòpòsèm: “ü galelè... è dè Nâsarèt, pò... kè pè l'ã stödiâd pè l'ê dè gran famèa!”. Êkola: otèr a 'ndi so a spane, a ög è krus, pò... dàga a trancâ so gödese! Me, òi güdikâ nisú pèrmekónt: abekê pèrmekónt so mia: pèrkê... kèl kè m'ã

mandâd a l'ê sèmpèr ke lü insêm a me, è issë m'pödèrës a tèsimòpâ sigûr... a rigûr dè lège, in du. Me, parle dè me... è ki kè m'ã mandâd ke a l'parla a lü dè me... koi fati kè m'va fa èd! A si otèr, kè parlî a vânvèra... otèr kè güdikâ kèl kè l'ê ira –.

A i ga dis: — È 'ndo sarèsèl, pò... “kèl kè l'ta manda ke te”, è?

— Èe: a fi finta dè èdèm pè me pè kèl kè fo... è ülf èd “ki kè ma manda”! È dopo, a... g'avràl a lü dè fav vèd i sò dati dèl kümú? A... pòèr Padèr sö in cel: àrda so te, Si-nûr d'i pòèrèc! È sè kè... a kòpòsèt te i g'avrès dè kòpòsèm a me... è a èdèm me i g'avrès dè èdèt pòa te! —.

— Komê? Šarèsèl ki, 'l tò padèr? È 'ndo él pò... ta digèt? —.

— Èe! Ma lasém!a boi. Ormai, me g'õ dè 'nda: è g'ivrf issë òia otèr dè sirkâm, dòpo ...sè mörèrî mia det prima indi òsc pèkâc! Ma... 'ndokê 'ndo me... otèr g'î pròpe mia òia dè èp, a l'so, me —.

È gè n'era a dè kèi k'i sa domandaa è respondi “Ö lâ... indarâl mia a kopâs!? Ma kè l'indagine, a l'vage pör: pok dè mal, anse! —. Ma lü l'ê 'ndac inâc issë:

— Otèr... parlî sèmpèr dè tèra, è kaminî sèmpèr kol nas in tèra! Me so dre a parlâ dè cel! Otèr iskarpinî sèmpèr tèra tèra, skuase a kuatèr samfe, è g'õ issë òia me, dè div dè èpèm dre a me, kè m's'è mia fac pèr mèt so i raîs ke, è kè ke me g'î õ pròpiamènta mia. Pèr forsa kè issë mörèrî det indi òsc pèkâc! Ülf mia krèd ki kè so me... è issë, ga krèdî pèkâ a “Me Šo” in pèrsuna! A s'fai komê a 'nda mia in malura, issë? —.

È èrgú: — È... notèr a m'g'avrèsèi dè krèd kè ta set ki pò te, a la fi dèla fera, è? —.

Ma 'l Gèsû: — Èe: stà atènt kè adès sa 'nvie fò dè sero! Pèrkê l'ê pok kè so dre a di-ve!! Kon töt kèl kè g'avrès amò dè div è dè fav kapî indèl vòst intèrès... a m's'è sèmpèr a kèla: “Ki set ki pò te... è kosè köntèt sö dè nöitâ!”. Kapîla, dokâ, kè könte sö la èritâ kè õ risèid, mia õ invèntâd... è Ki kè ma fa parlâ me l'è la Èritâ! —.

Ma nisú (pè notèr, a kèl tep lâ) l'ã sèntid i maiûskole, nisú l'ã kapid dè Ki kè l'par-laa, lü, lâ 'ndèl Dòm, indèl atrio d'i ofèrte, koi löminarie pèr la fèsta.

— Okorèrà spètâ kè ma mètigèv via sö bèl in aria [kè ma èdigèv, kè ardigèv sö a 'l

volt], pèr kapî ki kè so me è pèr kòpòs kè ò fac det nègòt pèrmekónt, me, ma adoma è töt kèl kè “Me ga So” l'ã stabilid pèr me! G'ê sèmpèr lü kon me... a l'ma bandunèrà nè mai: è me forö sèmpèr kèl kè ga pias a lü! —

...Diskörs dü, kompân dè tace d'otèr amò d'i sò (mia töc issè pèr förtüna!): ma g'ê stac a dè kèi kè i è stac bu (...i g'ã üd grassia) dè fidâs è daga krèdèt: è a kèi k'i g'ïa la kostansa dè skoltâl lü l'ga disia a issè: — Èpim dre a i me diskörs, otèr: è issè sirî me amîs dèlbû è kòpòsèrî la (me) èritâ, è la (me) èritâ la va farâ dèentâ pèrsune libere! —

A l' solèt, g'ê stac ol pètemî a pisaga i paròle: — Oè, a te! A m's'ê scèc dèl Abrâm, notèr, è kola grassia dè ès mia in kadene a i sò urdèp dè nisú! Kosè ma köntèt sö kosè pò, te... dè “dèentâ òmèp libèr”, notèr, a? —. È l' Gèsù:

— A, sè, sè: i Èròd è pò i româ... i è ke a pènsiû, a fa i küre dè sul... è ü libèradûr a l'ispèti issè pèr kontâ sö èrgòt, nè, otèr: libèrav dè ki, pò!? Ta dige me, è l'ê ira kè l'ê issè: ki kè fa l' mal... l'ê sèrvidûr in kadene dèl mal! Ol sèrvidûr, kadene o mia, l'istâ mia sèmpèr in ka dèl padrû, pò anse òpe tat a s'ga kambia a padrû. O' scèt, kèl sè l'istâ sèmpèr in ka, kè l' padrû l'ê a sò padèr! È kèi kè l'iscèt a l'libèra fò, kèi i è libèr a lur. A l'so a me, kè siv iscèc dèl Abrâm: pèrò intât... sirkî dè tòm fò me dè l' nömèr, dè la famèa... pèrkê va pias mia kèl kè va dige! Ma me... va dige kèl kè ò sèntid è imparâd dè l' me padèr: è sè otèr siv iscèc... fi pòa otèr dokâ kèl k'ï sèntid è imparâd dè l' vòst padèr! —.

Salta sö amò dèi otèr, adès: — Notèr a m's'ê scèc dèl Abrâm, notèr! —. È lü:

— È alura... fi pò kèl kè l'ã dic è fac ol Abrâm, o nò! Mia sirkâ dè tö fò ü kè l'va dis la èritâ dèl Sipûr! L'Abrâm l'ã mia fac issè, lü! È dokâ... o otèr fi kompân dè lü, o sè nò ol vòst padèr l'ê mia lü! —.

— Oè... a te! A m's'ê mia dèi bastârc notèr! Istâ atènt! A m'g'ã ü padèr sul... notèr: è l'ê lü: l'ê l' sò prèfèrid dèl Dio Grand! —.

— Aa, cêrtosa! Ol Abrâm l'ê a lü ü scèt, pèr ol nòst Dio Sant, è dokâ otèr g'avrèsèv dè ès kompân dè lü, i sò scèc. Ma, alura ma ölèrèsèv be ak a me kè dè la stèsa banda

èpe è so mandád! Kom'éla ke, invece, kè ma kapî mia, a, sè m's'ê fradèi, scèc dè' stès padèr? Inkèmanera si mia bu dè mèt a prò kèl kè va dige? Šarâl mia diolte pötôst èr-güdotèr, ol vòst padèr, è otèr ülí fal kontèt: è sikome kè lü l'ê asasí dè 'l prènsepe, è fals lü è padèr dè fals... püdfi adoma stantâ a krêdèga a ü kè l'va dis la èritâ? Prui a fam vèd kè so fals me è ò fac vèrgöt dè mal! Sèdènò, kèmanera pò ma krèdfi mia, è? Ki kè l'ê dè la banda dèla Èritâ... a l'rèkòpòs la èritâ: ma otèr magare...

— È dàì... pò dàga! Èkola: a m'g'ái mia rèsû a di kè ta se ü bröt èrètèk... è ta g'ë in kòrp ü diaol bèstèmiû, te, è? —

— A: me... g'ö ü diaol in kòrp!/? A sè? Me ga fo unûr a 'l me padèr, è l'è ke dè èd. Ma otèr ma disunurî me, è dokâ... So mia dre a sirkâ dè ès unurâd me, me, nè! G'è ki kè sa prèòküpa dè 'l me unûr: è Lü sè l'güdikèrà, a 'l sò momènt göst! È alura sè, la-sìmèl di a me, kè l'è ira: alura sè, ki kè m'avrà skoltâd è krèdfid a l'g'avrà pò la sò eta pèr sèmpèr, è mia la sò mort è basta! —

— Ööo, a: adès sè kè m's'ê sigürkè ta g'ë adòs ol tò brao diaol! A g'ê mort ol'Abrâm ...g'ê mort ol Mosè, g'ê mort töc i Profèc: è te ta digèt “L'ê asè skoltâm a me, è èdèrfi nè mai la mort?”! Istà atènt be adès kè te ta set a piö grand dè l'Abrâm è dè töc i Profèc, k'i è morc töc a lur! Prètèndèt kosè, pò, te, a?! —

— Nègota! Sè so me a antâs... l'ê tötâ baösa kè pèrde. Ma 'l me antadûr l'è 'l Padèr in cel: kèl kè otèr disí “L'ê 'l nòst Dio Grand, ol Sant Sijnûr?... è pò l'kòpòsfi mia: ma l'kòpòse me. Šarês impustûr kompân dè otèr, sè digèrès dè ĩga mia ü padèr issè; ma me l'so dè ĩgèl è ga ('nd)o dre a kèl kè l'ma dis lü. Sèntì ke amò: ol Abrâm vòst padèr a l'ã fac i salc dè la fèsta... a saí dè me kè ga so stac impromètîd... è l'ã est ol me momènt, è otèr kè salc! —

— Öö... amò! Kàla, kàla, picòrta! A l'ê pèmò mia trènt'ap kè ta fe balâ la lèngua... ta g'ë amò dè èd nè ü göbèlè... è ta ga s'erèt sèmò siksènt è amò siksènt'ap fa, te?! Ádèl ke l'Ismaël, kè l'Israël a l'g'ã pèmò dè naş, nè?! L'Abrâm l'ã est lü, è lü l'ã est ol Abrâm! A te cücèmèl! —

— A m's'ê dre a parlâ dè Padèr, ke... sê... pòa dèl nòst padèr Abrâm. Ma, prima dè l'Abrâm, a g'ê “Me ga Śo”... me ma par! —

[Ol sôg dè paròle pèr di “prima dè 'l Abrâm a g'ê 'l Sijûr, me dige!”... a l'sa 'mprè-staa pròpe a fa kapî mal “prima dè l'Abrâm a ga so me!” È dokâ...] Sè prima i ïa fac finta dè nègôt (“È 'l me padèr dè sà, è 'l me padèr dè lâ... in cel, pò? A be... a l'sarâ mort”) adês “a ga so me, prima dè l'Abrâm!”... l'éra dèlbû 'mpo tròp! Mè pròpe di kè l'ã ñè sirkâd dè skiala: l'ê partida òna tèmpèsta dè plòk... è meno mal kè lü l'ê skom-parfîd a la svèlta, è notèr dè dre, koi mantèi sò 'l ko, dè fò dè 'l Dòm: pò... “Dóm a èd kosè l'ê bu dè invèntâ 'nsèma amô... staolta!”

KO NÖV : NAŚID ÒRBO... È 'NDÈI PÈKÂC

Kèla olta lâ, indèl pasâ fò m'ã est ün òrbo naśid issè... è iura m'g'ã pò domandâd a 'l Gèsû: — A... maèstro: ki kè l'ã fac dèi pèkâc issè gròs... dè mèritâs òna diśgrassia dèl gènèr, è? Lü... o i sò dè lü? — È 'l Gèsû l'm'ã rèspondîd issè:

— Lü...? È forsâk prima dè nas? Sègönd votèr, alura, pòa “ol sèrvidûr kè patès”, kè l'dis ol Isai, a l'ê kolpa sò... o dè ki kè i ã mèfîd a 'l mond? È 'l nòst brao Gòb alura, a? Makè pèkât è pèkâc! È, a proposèt: ña mèrèc: g'ï magare tace bèi mèrèc, otèr... o si töc iscêc dè tace sanc è sante... dè ês naśic koi ög dèèrc, a: a part, dòpo... kèl dè êdèga tat o pok, è, otèr? L'ê naśid òrbo, êkola... è issè l'va farâ èd kos'a l'ê bu dè fa ol Sijûr! Buna: finakè g'ê car, l'ê tep dè fa kèl kè m's'ê komandâc dè fa. Dòpo, l'ria ol fosk... è l'ê piö tep pèr notèr. È intat kè so a 'l car, a forö a car: pèrkê me so car! L'ê kèsto ke, kè l'völ ol Sijûr: kè m'dèrve fò be i ög, è m'ga ède be... pò m'fage kèl kè l'völ Lü kè l'ma da la lüs a notèr; pò l'ma 'nvia aturèn a portala fò, aante kè l'vèpe nòc pèr töc, êkola —

L'ispüda in tèra, a l'fa sò ü did dè pacúg, è i a 'mpiastra sò sò i sò ög dè lü lâ, pò l'ga dis issè: — Set pò pèrsüas adês, kè ta g'ë i ög inkröstâc, te, a? Buna: sè ta ölet, lêa sò, te, è vâ lâ a laâs so a la aska dè Sèlòe — (kè la sarès pò “kol'akua portada-

mandada”: è dokâ “la aska dèl inviâd”, tat dè kapîs; ol inviâd dè 'l Sîpûr, kè l'fa gvarî è pòa lü l'manda). Kèl lâ l'va lâ kom'a l'pöl, a l'sa fa portâ lâ, l'sa laa so... è... l'turna 'ndre kè l'ga èd! Imaginâs, kèi kè l'g'ïa aturèn è i l'ïa kompanâd lâ... è tace d'otèr k'i a kòpòsia be: — Ma... lü lë, él mia kèl òrbo kè prima g'éra sèmpèr ke sèntâd so, a sirkâ la sò karitâ? — È dèi otèr: — Ma nò, à lâ: l'ê ü kè l'ga sòmèa! — Pèrò, èrgota l'ga disia sò pòa lü: — Èe... so me, so pròpe me! — È alura töt a domandaga “kom'âi pò fac, a dèrvès fò... i tò ög, a!”? È lü: — Ü, kè l'sa cama Gèsù, l'ã fac sò 'mpo dè pacúg, pò m'l'ã uncâd sò sò i ög è l'm'ã dic issè “Và lâ a Sèlòe a laâs so”... me so indâc lâ, ma so laâd so, è ga ède! — I ga dis: — È lü, 'ndoël, pò? — A l'ga dis: — A l'so mia —. Pò i a porta lâ d'i farisè, ol sò òrbo dè prima kè adès a l'ga èd. È, natürâl: pòa lur a ülí saí la raa è la faa, komâ l'éra 'ndaca; è lü amò (mai piö 'nsòpâs kè s'völe faga dèl mal a ün òm dèl Sîpûr) “A l'm'ã uncâd sò ü falí dè pacúg sò i ög, ma so laâd so, è ga ède!”.

Ma, indüina: g'ê stac sòbèt èrgú kè l'ã dic “A, bröta rasa dè set sènsa rèligü: fa dèi mèstèr a l' sabat... nè!?”; pèrò pòa èrgú kè invece l'ã rèspondíd issè “Ma nò, kè nisú pok dè bu l'pöl fa gvarî ü issè!”.

I ga domanda a l'òrbo, alura, kosê n'na pènsa lü, dè “kèl lâ kè l't'ã fac indâ kontra l' sabat, è?”... è lü l'ga dis issè kè pèr forza l'ê ü profèt. Kèi lâ, k'i sa 'nkrèd kè ga toka a lur dè daga la patènte a i profèc dèlbû è dè ïga dè ons sò lur ol mèsia dèlbû, kompân kè l' Samüèl l'ã onsíd sò rè ol David... a i ã piö nè ülíd krêdèga kè prima l'éra òrbo, è kè l'g'ã èdès adoma dè adès: è issè, i ã fac camâ lâ sò padèr è sò madèr, i g'ã domandâd a lur sè l'éra pròpe l' sò scèt è sè dèlbû l'éra nasíd òrbo, è komè faèl pò komè alura a èdèga. È i sò dè lü i g'ã pò rèspondíd issè:

— Scèt, l'ê nòst iscèt. Òrbo l'ê nasíd, òrbo l'éra. Kom'a fal komè pò, adès, a èdèga... kèl, domandìgèl a lü, kè l'ê a grandèl! Notèr m'ã est nisú nè nègöt: a m'ga èntra mia, notèr —. Difati, a i ã capâd òna bèla pura: kè i éra a sa sèntíd a di kè a kònòs ol Gèsù è a ïgèl simpatèk... a g'éra mèso dè ès piö nè amètíc a dotrina nè a i fèste, è dè pèrd töt i

diriti: è dokâ... “Notèr a m'ga èntra pròpe nègota, è!?” Alura... kèi lâ amô, kol sò òrbo kè ga èdia: — Dàga glòria a 'l Sijûr ol Piö Olt, te, è dàm a tra a notèr: nè, kè kèl lâ l'ê ü pok dè bu, a!? — Pok o tat... ardi pò otèr. Me, l'so adoma kè prima ga èdie mia... è adès ga ède! — — Kosê t'âl pò fac, kom'âl fac pò lü lâ, a dèrvîd fò i tò ög, è? — — Ma, sè v'l'ö sèmô dic a dò o trè ölte, è ma krèdí mia! Sírî pò mia òrbi a otèr, dè ülf magare proâ a otèr, a! Nòotèr kè, diolte, ülf dèèntâ pò a otèr sò amís... è imparâ dè lü —.

— A... bröt kankèr impèstâd dè pèkâc...: te, ta serèt sò amís! Notèr a m'istâ kol Mosê, notèr! Notèr... a m'ga sa kè 'l Mosê l'g'â parlâd ol Sijûr: ma kèl lâ m'sa pè dè indokè l've... sè pròpe l'g'â mia det ol sò brao diaol! — . (...Kè gran nöitâ tôte dò!)

— È él mia kèsto ke ol bèl: kè otèr a l'si pè ki kè l'ê, è lü... a l'm'â dèrvîd fò i me ög! È sè 'l Sijûr l'iskolta mia i pok dè bu... du piö du fa kuartèr: sè l'iskolta ü, l'ê pèrkê l'ê ü kè ga a be, o no? Dè pòs kè g'ê 'l mond, a s's'él mai sèntîd a di kè èrgú l'g'âbe dèrvîd fò i ög a ü kè òrbo l'éra nasîd? È dokâ, sè kèl lâ l'éra ü pok dè bu, nègöt dè bu l'avrès pè püdfîd kûmbinâ —.

— Mókèla pò fò dè prèdikâ, misèrabèl! Ta se stac kastigâd prim dè nas, è ta èpèt ke te a fam isköla a notèr? —. Pò i ã kasâd iviâ, lur... kèi nasfc töc in bènèdissiü.

A i ã inkontrâd amô ol Gèsü è, saîd kè i éra bötâd dè fò, a l'g'â domandâd:

— È te, g'èt fidüca te d'ü scèt dèl Sijûr... d'ü krist mandâd ke a salvâ... akâ sè kèi lâ i kopôs mia, lur, a? —.

— È sarèsèl ki pò, adès kè pöde èdèl: dimèl te maèstro, kè me òi adoma krèdèt a te... è ga dorö fidüca sè ta ma l'digèt te! —.

— Buna. Ga èdèrèt magare pèmô mia be asè, t'âl mia apena dèrvîd fò i tò brae ög... èt mia apena parlâd kon lü, pròpe? —.

È kèl lâ l'ga s'è ingünikâd so dèante è l'ã dic issè: — Otèr kè... sè g'ö fidüca dè te, maèstro! È grassie a te è glòria a 'l nòst Dio Grand kè l'ê kon te —.

Pò, l'g'ê 'ndac dre pèr öna bèla tracia (ma mia tat dè lasâ 'ndre la sò sitâ).

Piö tarde, ol Gèsü l'ã dic issè: — So gösto èpîd a 'l mond pèr kèsto ke, me... è a partí

dè 'nkö, sön kèl kè s'dis dè me o mia... a s'prèpara kom'a s'vèpèrà güdikâc! Issë ün örbo l'pöl vèdèga è krèdèga... è ki kè g'ã du bèi ög a pòst... a l'pöl sèrai fò è krèdèga mia: in finissiû, pò... ga sarâ òpú dè fa sò i könc kon Kèl kè l'm'ã dac i ög! È dokâ, fürtünâd ki kè sa rinkörs a tep dè êdèga mia —.

A i ã sèntífd be a ü kuak farisě... kè i g'l'ã mia lasada kor: — A sě, è?! È magare... m'sarêsèi örbi a notèr, è... o m'g'avrés dè dèèntâl, pèr fas guarí dè te, a? —. È 'l Gèsû:

— A ês nasíc örbi è a êdèga mia, l'ê nè èrgoņa è meno amò pèkât: è alura, pöl das... g'avrésèv almeno òia dè êdèga 'mpo piö be! Ma sikome kè otèr disí sò bèl volt dè êdèga sèmò be... è piö be d'i otèr... otèr g'í mia 'mbisôn dè nistú è dè nègöt, nè... pèr isbalâ dèspèrvotèr, a!/? —.

KO DES : BRAO PASTÛR È BRAE BÈSÔC — TÖC DIO

Dòpo, a l's'ê troâd aturèn dèi pastûr, èpîc insâ pòa lur almèn öna olta a i fèste; è kompân kè l'faa sèmpèr kon töc, kontadî pèskadûr fomne dè ka... l'ã proâd a parlâ in manera dè fas kapî be a dè lur (è dè sigúra tace g'ê èpîd in mènt ol Èsèkiël).

— Va dige me, è l'ê ira, è otèr a l'si a bènone: kèl kè pasa mia det dè l'ös... ma l'ria det in mès a i bèsòc rampâd det d'ön'otra banda... kèl l'ê pèr robâ o pèr iskondès, sè l'ê mia pròpe a l'lüv! Ol pastûr, è pòa 'l padrû, pötòst, a l'pasa det dè 'l kancêl, indèl barèk... è sè g'ê ü guardiâ kol ka, kèl a l'ga dèrv fò; è i sò bèsòc è bèsòte i a skolta komê i a cama, è i a cama a pèr nòm ü pèr ü öna pèr öna, è i va det o i ve fò dre a la sò us, è lü dènâc o dèdrè. A ü forèstèr, invece, ña i ga rèspond ña i ga a dre... ma i skapa via töc è töte, kè l'ê öna us k'i kòpòs mia —.

Bèl, è ira: kèsto, i pastûr i a kapia be pòa lur. È l'ê pò indâc inâc:

— Buna. Va dige me è l'ê issě: ol Sipûr l'ê 'l padrû, è l'ma mèt ke lü me dè kancêl è dè guardiâ: dè 'nkö [ga] so me [a] 'l kancêl: è kèi k'i pasa mia det dè me... o i è ladèr o brigânc... kompân dè tace, èpîc fò prima dè me 'n mès a otèr: è i pegre fürbe i a skolta

nak. So me l'ös: ki kè pasa det dè me l'è a pòst, tat pèr vèp det a riparàs, kuat pèr indâ fò a albâ. A l'pasa mia dè me... adoma ki kè e det pèr robâ o pèr kopâ o dèsfâ sö, o skapâ. Pò, me ga so pèrkê i pegre i paskule be è a l' sigûr: me so a l' brao pastûr... mia kèi kè l'disia l' Sakèr, kè l' Sipûr in pèrsuna i a tö fò dè l' sak, a la fi! Ol pastûr brao l' resca a la sò eta, pèr i pegre... koma l' rè David kuntra ors è lèû. Kèl pagâd, invece, kè l'è mia ol pastûr dèlbû. è ña i pegre i ê mia i sò dè lü... a l'ria l' lüv è l'fa det gurgina è sbrana è fa skapâ: kè kèl lâ, tat, a i ê mia i sò è ga na frega nè 'mpo: sè mai adoma dè sta be lü... piö o men nèt, laorèntû è onèt! Sò ü brao pastûr, me, è i kòpòse be i me pegre, è i me pegre i ma kòpòs be, koma k'i trate me... kompâp kè i scèc i kòpòs ol sò padèr, è l' padèr a l'kòpòs i sò scèc. A do akâ la eta, me, pèr i me bèsötî è bèsötû; è n'n'ö a d'i otre bande, me, dè pegre, kè i ê mia töte ke: è pòa kèle g'ö dè staga dre è i g'ã dè sènt la me us... règordis be l' Gèrèmi... kè i fa töte l'armènt dèl me padèr: l'è lü l' pastûr dè töte! Sigûr: è l' me padèr a l'ma öl be, pèrkê i a l'sa kè me so pront a pèrd akâ la eta, pèr i sò pegre. La eta, m'l'ã daca lü pèr kèl è m'la darâ amô a sèmpèr. Mia kè èrgû i pöde robamla, nè: ma me la mète sö pèr i sò pegre. Me la eta pòs pèrdèla pò ïgla amô, è issè l'völ ol me padèr. È pòa ki kè kompâp dè me è insèm a me i a mètèrà sö... l'sarâ nè mai lasâd sènsa —.

L'éra mia pròpe bèlfâ, a staga dre è kapiğa det èrgöt dè piö kè dè pegre è lüv, pèrò: è tace i sa disia issè “Anèsèrâl mia magare impö a (pèr i biide) dè la fèsta, o g'avrâl mia ü bèl diaol in kòrp?”; pèrò g'éra lâ amô a dè kèi kè i sa règordaa “Ma nò: ü invasâd dè l' diaol a l'ga dèrv mia fò i ög a ün òrbo! È dokâ, a l'sarâ mia pròpe sèmpèr car komê l'akua dè biv... ma l'è mia ü parlâ dè mat, ol sò”.

I fèste sö a la kapitâl istaolta a i éra kèle pèr la dèdikasiû dèl Dòm (i règordaa la nöa konsakrasiû dèl altâr, profanâd ü dösèntâp indrè), è l'éra d'invèrno.

Ol Gèsû l'indaa n'nâc è 'ndre sota l' portèg dèl Salumû. I ga fa cirkol i güdè, è i ga dis issè: — Fin'a kuando ma tètèrèt sö l' pir è sö l' pom... è? Dimèl pò car öna olta buna, è mia kon tace gir dè paròle... sè ta set te kèl «mandâd ke a salvâm», o mia! —. È lü:

— Ma sè v'l'ò a sa dic tate olte, è m'ĩ mai nè krèdíd! I laûr kè fo a nòm dè 'l Padèr in cel... i va n'da ato, sè o nò? Ma, pöl das kè otèr... sigès mia d'i me pegre, otèr: kèle i sènt la me us è i ma kapès, è me i rèkònòse, kèle. Me do sèmpèr la eta pèr lure, me ga do a la eta pèr sèmpèr, è i sarâ nè mai sènsa: m'i strèperâ fò nistú d'i ma, a me, pèrkê i è 'ndi ma dèl Padèr kè m'i ã dace: è g'i portèrà via ki... a lü, è? Me è lü m's'è issè: m's'è ü, a s'pöl di —.

Ma kèsta ke l'era sèmpèr l'antífona gösta pèr ol salm d'i plòk dèlbû sö 'l ko... È 'ntat kè èrgú i sa mètia dre a katâ sö kuak sas, lü l'ga domanda:

— A v'ò fac vèd tace laûr... è ma par laûr bèi, a nòm dè 'l me Padèr in cel: pèr kuaël dè kèi laûr lè... ma capî a plòkade, è? —.

— I tò laûr i sarâ a bèi laûr, mètèm: ma i bèstèmie i è sèmpèr bèstèmie: è kèle i cama mort! Ün òm kè dis issè “me so scèt dè Dio”... o l'isbaša so 'l Sijûr a òm, o sènò l'fa dèntâ dio ol sò pòèr padèr mort! —.

— A be, mètèm pör. Ma... sènti a kèsta ke, adès, otèr: g'él mia skriid det præcis issè indè Bibia “L'ò dic me: otèr si töc kuance dio, scèc dèl Piö Olt in cel ü pèr ü”... è? Alura... sè g'è stac dic infina “dio” a kèi k'i ã sèntid kèla paròla lâ dèl Sijûr... o almeno a i nòsc grandòm k'i giüdikaa indèi nòsc bèi tep... è sè la Bibia s'pöl mia kambiala... è sè pòa otèr ol Sijûr a l'vül almèn pèr nono... kè l'sarâ be a padèr dèl nòst padèr Abrâm, o nò: fi komê, otèr, a diga kè l'bèstèmia, pèrkê l'ã dic issè adoma “me so scèt dèl Sijûr”... ü kè 'l Sijûr a l'ã mandâd è sèpnâd kon tace sèp issè car... è? Sè fo dèi laûr k'i disunura ol Padèr in cel, alura krèdim mia, pò sotrim a plòkade! Ma, sè me fo dèi bèi laûr a unûr dèl cel, è... lasì pör istâ dè krèdèga a i me paròle, sè g'ĩ mia òia: ma krèdìga almeno a i fati! È, sè ülf krèdèga a i fati... püdf kapî a kuando dige “Me è 'l padèr in cel a m'sa troa...” —.

L'è finida kè g'ã tokâd isparî a la svèlta amô òna olta, kè i plòk i mankaa pròpe mia, lâ. Issè, via d'i fèste, l'ã strèersâd fò amô òna olta ol Gordâ, pò l'è stac lâ 'mpo lâ 'ndokê prima l'batèsa l' sò küsî, ol Goân. A g'è èpñd lâ pòa tace kè dè 'l Goân i sa règordaa,

è i pènsaa kè 'l pòèr Goân a l'ïa fac nè ü mirakol, töld fò kèl dè sgürlii sö 'mpo: è dokâ adês okoria krêdèga a 'l Goân, è pò ak a 'l Gèsû; ol Goân a l'éra mia stac ü fög dè paia: a kömpîs kèl kè 'l'ïa profetâd lü... l'kalaa uramai adoma kè 'l sakrèfese dèl sò è nòst “apèlî dèl Sipûr”! È otèr règordîs be ki kè va n'da amò tèstimòñansa pèr ĩ est, ke.

KO ÖNDÈS : OL LASÈR – MÈI MÖR Ü KONÊ TÖC

A g'éra malâd lâ a Bètaña, apena dè fò dè la kapitâl, ol Lasèr, ol sò fradèl dèla Marta è dèla Maria (set kè 'l kopòsia sa be è i ga ülia be, è i l'ïa capâd in ka tate olte). I sò dò sorèle i g'ã mandâd a di “Maèstro, ol tò amîs l'ê malâd be!”; ma 'l Gèsû, a sènt... l'ã dic adoma issè: — Mia pura! L'ê mia öna maladia dè mör, ma dè portaga glòria a 'l Sipûr, è pò a 'l sò scèt —. Pò l'ê stac lâ fèrmo amò du de, abekê notèr a m's'éra sigür kè l'ga ülia ü gran be, nè, a kèi tri lâ dè Bètaña. A 'l tèrs de, pò, l'g'ã dic issè a i sò... a l'm'ã dic issè a notèr: — Dóm, dokâ. A m'turna lâ in Gödea —. È notèr a diga “Ma sè l'ê mia tat kè i ülia a lapidât, lâ: è te ta turnèt lâ amò a fa, è?”; ma lü:

— Dudès'ure l'g'ã 'l de, mia ira? Dudès ure pèr kaminâ a 'l car è insablâs mia det in vèrgöt, prima dè nòc, kè dòpo sè indokê ta set ta set riâd, sèdènò, a 'l fosk, ta èdèt piö na indokè ta pugèt so 'l pe. È dokâ, g'ö amò kuak ure dè kaminâ, pèr riâ, me. Dèm, kè m'va lâ a dèsdâ fò 'l me amîs ol Lasèr... kè l'dorma —.

È m'g'ã dic “A be, a te: sè l'dörma... a l'sa dèsdèrà pò fò pèrsòkónt, o nò! L'ê a pòst: a l'völ di kè l'guarès!”. Alura l'ã dic sö bèl car:

— Ol Lasèr... l'ê a mort! Ma so kontèt dè ês mia stac lâ prima: pèr votèr, pèrkê issè èdèrî èrgöt dè bèl, è g'ïvrî fidüca piö be dè prima. Sa règordî pò sèmò piö ol nòst amîs nasíd örbo... otèr? Adês, pèrò dèm, kè m'va lâ! —.

A l'salta fò Tomâs, ol sömèl: — Èe, bènone: 'ndèm, kè m'va lâ pòda notèr... a mör töc kon lü! —. Ma nè nisú l'ã griñâd... o i è 'ndac a fond dè saî “kol Lasèr... o kol Gèsû?”.

Kuando kè m's'ê riâc lâ, m'ã troâd pròpe kè 'l Lasèr l'éra sèmò det indè sò tomba d'ü per dè de. G'éra lâ amò tata set, a fağa kompapia è konsolâ i dò sorèle, 'ntra parèc è

amís èpîc insâ pòa dè la kapitâl, è mia adoma dè lâ apróf.

La Marta, a sènt kè l'ria lâ ol maèstro, è l'è lâ fermo fò dèl paîs, la piènta lâ töt è la ga kor inkontra, sènsa la Maria, kè la sta lâ sèntada so a ka. Pò la ga fa, a l' Gèsù, la Marta: — A, maèstro! Sè ta s'erèt ke te... l' me fradèl a l'möria mia. Pèrò nè, me so pèrsüasa alistès kè l' Sijnûr a l'ê kon te, è te ta ma portèrèt ke l' sò rëp: pèkât kè l' nòst Lasèr a l'pödèrà piö èdèl! A l'ga tèpia issè tat, a èdèt amô öna olta! —

È l' Gèsù a le 'ntât k'i sa 'mbrasa fò: — Sigûr: me so ke apòsta pèr vèdèl amô! —

Ma le: — Aa, maèstro: g'ö pura kè ta toka spètâ “ol öltèm de”... lâ 'ndèla al dèl Gösèfa, kuando ga sarâ dè rèsüsità, pèr vèdèl amô! — È 'nvece ìga mia pura, te, kè g'ö mia dè spètâ issè tat, me. Ol nòst Lasèr, a l'g'ã fidüca dè me, mia ira? È me kol Sijnûr so pèr la eta... mia pèr la mort! Ki kè ma krèd a me l'ga krèd a la eta, è pòa dè mort la sò eta l'g'avrà! A l'mör nisú pèr sèmpèr, ki kè g'ã fidüca kon me è kompân dè me 'ndèla itòria dèl Sijnûr sura la mort, è mia dè la mort kontra l' Sijnûr. Digèt kosè te: parle be, ma krèdèt, te, è? — Sigûr, maèstro!, t'ö sèmpèr krèdíd è ta krèdè amô adès, kè ta se te kèl «mandâd ke a salvâm», kèl kè g'ã dè èp a dèslibèrâm fò, è kè l' Sijnûr kèl kè ta ga digèt te Lü l'fa! — (kè i a l'sès o nò... la disia èrgöt a 'mpo a l'inkontrare dèl normâl: ul'èla di “...kè te ta fet kèl kè l' Sijnûr a l'vö”?). Pò, l'è skapada via a löcâ, è a camâ la sò sorèla, kè la riasa mia. Ma, apena kè la g'ã dic issè 'ndön'orèga kè l' Gèsù l'vülia pròpe èdèla pòa le... la Maria l'è saltada 'mpe è la g'è kurida inkontra pòa le, kè lü l'éra nèmô mia in paîs. A èdèla a lèâ sö, i g'è indâc dre a parèc è amís, inkredèndo kè la 'ndaa lâ a la tomba a piâns. Ma pòa la Maria l'è 'ndaca lâ dè l' Gèsù a diga “Sè ta s'erèt ke te, ol me fradèl a l'sarès pò nè mort”: è la ga bapâ sö i sò pe dè lü a löcâ.

Ol Gèsù l'ga fa: — G'ö kar, kè pènsí ke me so ü brao dutûr... è v'l'ö a fac vèd, ma par. Ma va forö èd ke me so è fo a èrgöt dè mèi —. A i a tra sö 'mpe, i a 'mbrasa fò pòa le... è a èd kè töt i otèr i piâns insèm a le... ga e i sgrísoi.

A l'ga domanda: — L'ĩ mètid indoê, pò? —. I ga dis: — É a èd —.

È oramai a l'löca a lü koi otèr (ma sènsa lape, sènsa fa 'nda i ma è sènsa bordèl, lü...)

è issè i sa dis “Áda, alura l'ga ùlia pròpe gran be dèlbù a lü lâ!”, è pò èrgú “Sè komèk'i dis, a l'g'ã dèrvâd fò i òg a ü örbo kè l'kòpòsia nak... dokâ, sè l'vùlia, a l'püdia skiaga a 'l sò amîs dè mör issè suèn... o nò!”.

È kol Gèsù amò töt iskombüsolâd a m'ria lâ a la tomba: l'éra òna büsa det indè preda ia, è g'éra sò òna piastra dè marmor a sèrala fò. A l'ga dis issè dè tò via la preda: ma la Marta, kè l'è lè a le, la ga fa: — Ma, kar a te, 'l me Gèsù! A l'ispòsèrà sèmô... a l'è 'l tèrs de kè l'è det lè issè dè mort! —. È 'l Gèsù: — T'òi mia dic issè domàadês [*adoma adês*] dè ĭga fidüca, kè 'l Sijnûr a l'ta farâ èd la sò forsa, è? —.

Alura, èrgú m'ã spòstâd via la preda. Lü, l'ã arsâd sò i òg a 'l cel è l'ã pregâd issè:

— O Padèr... grassie, kè ta ma skoltèt sèmpèr, è pòa 'nkö ta ma skoltèt, ke dènâc a tötta kèla buna set ke kè la g'ã fidüca dè te, è la öl krêdèga kè me ta m'èt mandâd ke te! A l'è pèr lur, kè orse (*arse*) sò la us, nè... mia dè sigûr kon Te! —.

Pò l'ã usâd sò kon tötta la sò us: — A te Lasèr: vé fò dè lè! —.

È (amò turna: “ol maestro l'è ke, è l'ta cama!”)... ol mort a l'è lèâd sò a sètù, töt fasâd sò dè sima a fond, è kol sò brao lènsó! finâ sò 'l müs!

Pò l'm'ã dic issè a dè sbròial fò d'i sò bèndagi è dè lasâl libèr: è issè m'ã fac: è l'è stac libèr dè lèâ sò 'mpe è dè saltâ fò è pò mètès drè a 'mbrasâ fò töt!

È dokâ, tace d'i güdè kè g'éra lâ dè i sò sorèle, è i ã est kèi laür ke, i g'ã pò krêdîd a 'l Gèsù è i ga kantaa glòria a 'l Sijnûr; è ü kuak invece i è kurîc lâ sòbèt d'i farisè, a la kapitâl, a köntaga sò töt, èrgú magare a fi dè be, nè: è la us, natüürâl, l'è a prèst riada lâ ak a 'l Dòm. Alura, i kapi d'i prec è i farisè i ã fac tra insèm ol Gran Konsèi, pò i sa di-sia issè: — Kosè m'fai kosè pò ke, è? Kèl òm lè... adès a l'èsâgèra! Sè ma l'lasa fa... töt i ga korèrà dre: è issè i româ... a 'l prim müis dèla set i ma dèsa fò sò è Dòm è Isdraël... ol pòst, è la nasiû —. Ü dè lur, kè l'éra 'l kapo d'i prec kèl an lè, ol Kaièf, l'ã dic issè:

— Kapì èrgöt òna olta buna dokâ... è rèndis könt, ke, kè l'è mèi pèr töt kè n'na mòre ü sul pèr töt... è mia töt pèr ü! — (procès bèl è finîd, sènsa aküsât dèante, meno amò difènsûr. È issè... a l'g'ã üd grassia pòa lü dè ès profèt, dò olte 'n vöna: akâ sè, dè sigûr,

kon “töc” lü l'vülia di adoma “kèi dèla kapitâl è dèla Gödea a 'l de dè 'nkö”... mia cèrto “töt ol mond, töc i scèc dèl Sijnûr indè stòria tirâc a lü”. Töcimanere, i sòci... i sarêš istâc a prèst dèlbû sènsa dòm è sènsa set. Dè kèl de læ, dokâ, i ã bèl è dècidîd: a l'g'ïa dè mör, è a la svèlta, lü. Ma lü l's'è nè piö fac vèd in mèš a la set lâ in sitâ, è l'è indâc via indû sito isî a 'l dèšèrt, a Êfraim, è l'è stac lâ koi sò.

A m'riaa oramai sota Paskua (óltèma d'i èbrè prima dè la “Paskua kristiana”), è a la kapitâl i 'ndaa sò ü muntû dè set, pèr prèparâs a i fèste: è i domandaa dè 'l Gèsû, è in dèl Dòm i sa disia “èpèrâl o èpèrâl mia ke... a i fèste, è?”. I kapi prec è farisè i ïa dac fò lurdèn dè dènüncâl, ki k'i sera 'ndokè m's'éra, pèr capâl è finî pò fò dèlbû 'sta lèanda.

KO DUDES : PRÖFÓM— L'ASNÎ— I GREK

Ü ses de prima dè Paskua, l'è indâc lâ amò a Bètapa, dè 'l Lasèr kè l'ïa camâd indrè dè la mort. È lâ i g'ã fac ü bèl bankêt in ka pèr lü è pèr i sò. La Marta l'éra tóta capada a servî, innâc è 'ndre (dè padrûna, è!); ol Lasèr “libèrâd” l'éra ol rè dè la tâola in banda a 'l Gèsû; è la Maria, ü bèl momènt... ma rîèla mia lâ a i pe dèl Gèsû kondû vasètî dè öle pröfómâd dè prima!? Laûr mia dè pok! La ga ons sò i pe a 'l Gèsû, pò g'ï süga so dè 'l tröp koi sò bèi kièi long! È la ka l'è tóta piena dè pröfóm.

Salta sò ü dè notèr, ol Güda Škariôt (...kèl kè pò i avrès a tradîd, dèlè mia tat): — Áda ke pò, kè skandol! A part... öna dóna issè sùèna faga kèle müine ke a 'l maèstro: ma... ü pröfóm issè, s'püdia èndèl fò pèr trèšènto bèle palankine d'arsènt... è issè fa otèr kè kontèc fin'a sènto pòèrèc, o nò!? Ak a èš issiôr kompân dè le... i solc i a dovrâc be... è mia bötâc iviâ —. (Mia kè l'födès ü gran filantrop... ma l'éra pötöst brao dè könc, è lèst dè ma a sögâ kon kèl kè l'g'ïa indèl bursî pèr töc notèr.)

È 'l Gèsû l'g'ã fac: — Làšèla pör fa, le: abekè... l'éra mèi kè i a tèpia via pèr kuando ga sarâ dè sotrà m a me kompân dè 'l Lasèr! Kuat a pòèrèc... mia pura: v'na mankerâ mai, nè dè lur, nè èrgöt dè daga. I a disièl mia sèmô a 'l Mosè, a? Pò, dè èš a gènèrûš, kon

lur! L'ê me, a, kè ta ma g'évrèt mia sèmpèr issè isî, è nè sèmpèr vèrgöt dè bu dè dam, te... nè? —. (È notèr m'avrà pènsâd kè 'l borsêl a 'l faa akua, o kè m's'éra skuase a 'l verd. Ma nisû m's'ê pò 'ndac a fond dèl prèdikî, kè... a 'sto bankêt g'éra aria dè fèsta, kon vü lâ turnâd fò 'lla tomba iv. È bèaponto...)

Tata set i è èñic a saf kè lü l'éra lâ, è issè g'ê stac öna procèsiû pèr vèd ol Lasèr... è sküriusâ kèl kè l'ïa trac amô a 'l mond, è pèrkê kèi k'i ïa est i fati i pasaa paròla, pò i turnaa lâ in kompañia, pèr saîn amô èrgöt, è a capâ fidüca dèl Gèsû. Kè issè, lâ a la kapitâl i ã dècidîd “ke, mè fa fò pòa 'l Lasèr” ... prima kè la sò stòria dè lü la ga portès tròpa akua è set a 'l sò mülf dèl Gèsû (...okorièl magare kuak inkartamènt a règola?).

A 'l de dòpo, ü muntû dè set aturèn a la sitâ, saîd kè l'riaa lâ 'l Gèsû a la kapitâl pèr i fèste... i ã trac so tate rame dè palme, impö mètide so sö la via è 'mpo mènade indimâ sö in aria, è i ga 'ndaa inkontra, è i usaa sö è i kantaa “Osana! Bènèdèt... kèl kè ria ke a sò nòm dèl Sijnû... itòria a 'l rè pèr ol Isdraël!”.

Ol Gèsû, troâd lâ ün asní dre a la via, l'g'ê saltâd sö 'n gròpa. (L'éra sa bèl è skric a kèl: “Íga mia timûr, te, scèta dèl Sion! Ádèl ke, ol tò rè, kè l'ria sèntâd so a kaâl d'ü animâl pacifèk, mia d'ön animâl dè guèra!”). I sò... notèr, pèrô, a 'l momènt a m'g'ã kapîd det ña nègöt. L'ê stac dopo, pasada la sò krus è la sò tomba öda, kè m's'ê règordâc è m'ã pò mètîd insêm i fati è kèl kè g'ê skriîd so indè Bibia, kè dokâ la parlaa dè lü...)

Ü kuak dè kèi k'i éra lâ kon lü kuando kè l'ïa trac fò ol Lasèr mès imbalsamâd... i ga faa buna propaganda: è la set dokâ i sa skoldaa sö pèr ü laûr dèl gènèr, è issè la procèsiû la sa sgunfaa sö.

I farisè, lâ in banda, i è stac bu adoma dè dis “ke... m'kömbina pròpe nègöt dè nègöt! A ga a dre töt ol mond... figürès te... a capâl adès... a!”.

Indèlmès a töc kèi vèñic insâ pèr i fèste, g'éra lâ a dèi grek konvèrtic èbrè... èrgú a dè Bèsâeda: è i ã capâd ol Felëp, kèl dè notèr dè Bèsâeda pòa lü, kè pèr vîga ü nòm impö famifâr g'ê sòmèâd kè l'ga kapia det vèrgöt dè grek... è i g'ã dic issè kè ga sarès piásîd a èd ol Gèsû dè isî; s'sa pò be: töc i grek, a s'dis... i è sèmpèr kuriûs dè nöitâ è laûr fò dè

'l normâl. Ol Felëp ga l'dis a l'Andrea, pò töc du i va lâ dè 'l Gèsù a diga “kèi lâ, issë è issë, èkol”: è lü l'ga rèspond issë, 'mpö a la larga:

— Sé... pröpe: l'è riäd sâ ol tep kè “scèt dè òm a l'vèpèrà fò [è kònòsid] indèl sò triöñf!”. Va l'dige me, è l'è ira: va dige kè sè 'l gre d(è)'formèt a l've mia mètid so 'ndèl kap, sè l'acèta mia dè scòpâ fò... l'rèsta lâ a marsî pèrsòkónt, pèr nègöt è pèr nisú. Adoma sè l'sa lasa sotrà, l'iscòpa fò pò l'böta è n'na da pòa sènto d'otèr! È issë kèi kè sta töc butunâc pèr tèt dè könt salüte è ròba, è i fa pèrsokónt... i böta via la sò eta pèr ol pèrnègota, i kampa a vânvèra; ma ki kè l'sa dèrv fò, l'sa mèt töt a disposisiù è l'acèta ol resc dè mör... lü sè, i a guadèpa pèr sèmpèr, la sò eta: l'sarâ èrgü pèr tace è pèr sèmpèr! È pèr kèi kè ma öl be a me... l'è kèsta ke la strada: ki kè öl vès vèrgü kon me, a l'sa mète dè dre a me... pò l'sie sèrvidûr dè töc, kompân dè me: è issë ol Padèr in cel, kè l'unura sèmpèr i scèc k'i a sèrvès, è dè padrû gènèrûs a l'tra sö a scèc i sò brae sèrvidûr... issë l'ga ölerâ be pòa lur kompân kè l'ma öl be a me, pò l'ma unurèrà töc in-sèma. A dila 'ntrega... 'ndo dre a troâs impö sbatíd, a èd kè jèmô nisú l'ma kapës... êkola. Ma... è g'avrès dè fa kosë, pröpe adès: pregâ dè ès trac indrè dè kèl kè prèst ma tokèrà, pò fèrmâs ke? Ma sè so èpid insâ apòsta pèr kèl, me! A... Padèr, Padèr: àrda so te è pènsèga te, kè g'è dè mès ol nòst unûr, ke; pèrkê l'è be pèr ol tò unûr, nè, kè ta m'èt mandâd ke, te!—

Alura pröpe in kèl momènt kè l'ã finíd dè parlâ lü... stagû o mia, neol tat o pok, g'è èpid fò öna bèla trunada: è g'è pò stac dè la set kè, kon kèi grek lâ, i ã capada pèr ol cel kè l'g'ã rèspondíd a lü è a lur... intat kè dèi otèr dèl pòst i disia apena kè l'éra trunâd è basta! Èrgü dè notèr, a m'g'ã sèntíd det car aderitüra öna us “ö unurâd... pò unurèrö!”: è kon dèi otèr a m's'è dic issë “dè sigûr... ün angèl a l'g'ã dic sò èrgöt a lü!”.

Ma 'l Gèsù söbèt dòpo l'fa: — Trunâd, l'ã trunâd. L'éra mia pèr me, nè: l'éra pèr votèr! È sè va okör dè sènt a trunâ, otèr, pèr kapí kè 'l cel a l'ma prèpara èrgöt... kapîla pò: l'è adès ol gödese: adès ol kapuriù dè kèl bröt mond katív lè l'sarâ sbatíd dè fò kon töc i sò diâoi k'i g'ã spadrunèsâd det insêm a lü, l'è adès kè l've mètid sö o' scèt dè òm:

mia pèr ês sèrvîd, nè, ma pèr sèrvî, a! Adês a l've mètîd sô 'l nòst mèsia, kè tîc dè 'l bas i ga ardèrâ sô a lü pèr ês salvâc, kompân d'i sèrpènc fò lâ 'ndèl dèsert kol Mosê!—

(Kè piö tarde m'â a kapîd: a l'prèdisia “è tîc i èpèrâ ke dè me kuando kè sorò solèâd sò dè tèra”: è l'sarês pò a di komê i avrês kopâd: tèkâd iviâ; è po... solèâd sô in cel!)

La set pèrô, l'â kapîd kè 'l mèsia l'sarês vèpîd è 'ndac, mort kompân dè tîc i otèr... o portâd sô kompân dè l'Èlî: è iura, i ga disia issè: — Notèr m'a sèmpèr sèntîd a di kè 'l «mandâd a salvâm» a l'rèsta pèr sèmpèr, è tötâlpîó l'è l'Èlî kè l'vè ke amô pèr rèstâ ke! Kom'èla pò kè te ta digèt “a l'g'â d'ês töld sô a 'l volt”, è? Amô turna? Šarèsèl ki pò... kèl krist læ, a? — È 'l Gèsû a lur:

— Amô 'mpo dè pasènsia, pò va sarâ car a kèl. Anse: otèr, sîrkî dè êdèga è dè fa dèi pas inâc, intât kè g'ê amô car; pèrkè... l've sâ 'l fosk, dèkè mia tat! È alura, a 'l fosk, a l'si piö nè 'ndo 'ndi a sbat indoê. A g'ê ke amô ü falî dè carî pèr vèdèga a tep è dèntâ scèc dèl Car, prima dè 'l sò tep d'i scèc dè 'l fosk. Krèdîga, a la lüs kè va e ofrida... dè ïga part indèl sò rèp dè la lüs, otèr! —

Pò, dic issè, l'è a sparîd, iskonfondîd det intramès a tîc.

A m's'èra sèmpèr a kèla: kon töt kèl kè l'ïa fac in mès a lur... i g'ïa pèmô mia 'mpo dè fidüca dè kèl kè l'ga disia. Normâl, dèlrèst, a lès sô kèl kè g'èra sa skrîid so det indèla Bibia: “Nè, te Sîpûr: è 'ndo é l pò ü kè l'è ü, kè l'm'âbe krèdîd a notèr du, è!? Ü kè l'âbbie røkòpòsîd ol tò bras sant in assiü... a, Sîpûr?”. È, piö prècîs amô: “I g'â i ög cè-kâc è 'l kör inkalîd... dè êdèga piö koi ög è dè kapî piö nègöt kol sèrvèl! È issè, àda te sè i sa ulta 'ndre: foroi komê, a guarîi, me, è?”. Dic issè pròpiamènta dè l'Isai... kompân sè l'vèdia gösto kèl momènt ke! È sè g'èra a èrgú kè a kuak manere, akâ d'i kapi, i proaa a krèdèga... pèrô i a daa mia a èd, pèr pura d'i farisè è dè ès tèac fò dè 'l sò gir: in poke paròle, i prèfèria sta sô 'l pukî ma sigúr... pötöst kopê sperâ dèlbû kèl k'i speraa mia tròp, mia asé: kè 'l mond... a l'pödès kambiâ!

È a notèr, kè m'ga staa adôs pèr mia pèrdèl indèla rèsa, a l'ma disia amô issè:

— Ki kè sa fida dè me... a l'sa fida mia adoma dè me, ma pòa dè ki kè m'â mandâd ke

me! Dè piö amô, va dige: ki kè ma èd ke me... i sò ög i ê èrc pèr vèd ki kè m'ă mandâd ke me. So me la löm pèr i sò ög, dè rèstâ nè mai a 'l fosk [pèr vèd sèmpèr ol Sijnûr kè l'm'ă inviâd insâ me: Lü, la lüs kè la ma lasa nè mai a 'l fosk!] I pöl iskoltâm, o skoltâm mia: i kondane mia, me; so mia èpîd a 'l mond a kondanâ, ma pèr salvâ, me. Ki kè ma rëfûda, l'g'ă sèmô ki kè i a gûdika Lü: è pòa töt kèl kè ò dic me i a gûdikèrà a 'l sò momènt, pèrkê i ê mia paròle a 'l vènt: a i ê paròle indè preda, komandade dè ki kè m'ă mandâd me komè l'ă mandâd ol Mosê! I ê i sò komandamènc dèl Sijnûr pèr ol sò progèt dè la eta kè düra sèmpèr: è me i ò dic sò issè kompân kè m'i ă dac ol Sijnûr! —

KO TREDEŚ : LAANDA D'I PE — KI KÈ TRADEŚÈRÂ

Tri de a la sò Paskua ormai: a la Paskua dè notr'èbrè; kè dopo m'digèrà “a la sò Paskua ònèka dè lü”... dè “l'apèl dèl Sijnûr, ol Sijnûr d'i apèlî, kè l'tò dre dèlbû töt i pè-kâc dèl mond”: paròle dèl Goân kè batèsa!

Ol Gèsû, lü, i a l'sera be kè ormai l'éra lè 'l tep dèl sò “èsodo”, dè pasâ dè 'sto mond a 'l Padèr in cel: è, in buna kosiensa dè ïga samô ülid a i sò töt ol be posibèl a 'sto mond... l'ă ülid dâgen amô òna proa ak a la fi, l'sè intèndia kosè lü pèr üli be a la sò, dè manera. A m's'éra sèntâc so a la “sena d'i asèm”, i pa dè frèsa, mia liêc, dè kuan-do kè i éra partîc dè 'l Gito kol Mosê, dè nòc: è 'l diaol a l'g'ia sèmô mètid in kör a 'l nòst è sò pòèr Gûda dè tradîl.

Ol Gèsû, kè i a l'sia be kè 'l Sijnûr i a lasaa libèr indèla so missiû, è kè l'riaa adès ol momènt dè dècid töt... a l's'è dècidîd a fa pròpe töt beontera è dè kör, pront uramai, kompân kè dè 'l Padèr l'éra èpîd, a 'l Padèr turnâ... senza kambiâ o lasâ 'ndre nègôt.

A l'm'ă fac istâ lâ sèntâc so kola skèna a 'l taol, l'ê lêad sò dè tâola, l'ă mètid so 'l sò mantèlî dè cèrimòpa, l'ă töld sò ü bel sügamâ, è kondú laamâ dè akua l'ê pasâd a la-aga so i pe a i so, a notèr ü pèr ü, è a sügâmèi so kola mapa.

...Töt lâ möc kompân d'ü cimiterè! A l'ria lâ pòa dè 'l Pjero, kè l'ga fa:

— Kom'éla pò, ke: in piö kè ta ma lasèt mia laât so i ma notèr a te kompân kè s'vüsa... laâm so te i pe a me?! —

— Sě, sigúr: me a te. È mia pèrkê i ê spork, o i spösa... Mè g'õ dè fal, pò öle. Te ta l'kapesèt mia, cêrtosa, pèr adês: ma dopo ta l'kapesèrèt —

— A nò, pò! Ta ma laèrèt nè mai so i pe a me... te! Sèmai, ma toka a notèr... —

— Áda, Piero, kè sè t'i lae mia so ke adês... kon me t'èt tèad fò, te: ta ferèt magare a tata strada, ma... la sarâ mia la mea! —

— Kèsto ke meno kè mai! Alura... tò: pò a i ma è 'l ko! —

— Köët, Piero, köët! M'ă apena fac ol baņ pèr i fèste: l'è asě laâ so i pe, è m's'è töc bèi nèc asě. Otèr si bèi nèc, mia ira? A... fò kè ü, me dige —

(È notèr a m'g'ă ardád a 'l Güda, apena èņîd dè det: pèrò... m'ă sèntîd pötôst “mia nèt dèltót: fò kè i pe”, beaponto.)

Finîd dè laâm so i pe a notèr, a l'ma dis amô issě: — Ī pò kapîd det èrgõt... kèmanera ò fac ü laür issě? A m's'è pò mia spusác, notèr, a... mia ira? Otèr ma camí maestro è difati ol maestro fo, abekê so a me a sköla dèl Önèk, nè. Sè me dokâ, ol vòst maestro, v'õ laâd so i pe a otèr... adî be kè pò a otèr püdí, è anse: g'î dè laâs so i pe ü kol otèr! Difati, me prèsempe v'õ insèņád, è otèr g'î dè fa kompân dè me, a èd be la manera kè fo 'l maestro è 'l kapo pèr votèr. Va l'dige me, è l'ê ira: g'è mia sèrvidûr piö grand dèl sò padrû... ñè ü inviád a portâ fò èrgota a l'sarâ mai piö importânt dè kèl kè i a manda fò. Kapii, kèi laür ke issě natürai, è mêtèi in prâtika, pèr vês bèac! È dokâ, otèr capîs det ü kol otèr kompân kè v'õ capâd det me, kè v'õ sîrkâd fò in mès a tace... è kompân kè otèr m'î capâd insèma me. È tèņi pèr vira kèsto ke: ki kè fa buna cera a l'inviád a l'ga fa buna cera a ki kè i ã mandâd; è ki kè ga öl be a kèl kè manda, l'ga öl be ak a 'l sò inviád. Issě kon me, issě 'ntra dè otèr, issě kol Padèr in cel... kè l'è pò sèmpèr lü a mandâ — ...Ma dòpo kèl diskörs ke, l's'è fac impö piö skür in faca, è l'ă dic amô:

— A, sě: v'õ sîrkâd fò töc me, è va koņöse be. Ma, pèr fav kapî piö be amô öna olta ki kè so me dèlbû, otèr domâ règordîs be kèl kè va dige me adês ke, è parle mia pèr-

mekónt. Skandalisís mia, pèrô: ma l'sa be töc kè g'ê a skriîd so det indè Bibía, salm dèsdôt: “Û kè l'maia 'l me pa... l'ã arsâd sò 'l kalkâp pèr iskièsâm!” È pròpe issè ü dè otèr a l'farâ kon me! —.

Notèr... a m'sa ardaa ü ko(n) l'otèr è m'kapia mia (m'sa rèfudâei dè kapî?) kosè l'disia sò kosè, pò... dè tradîl, o dè èndèl. Û dè notèr (disèm issè: 'l sò Bènamí) l'éra gösto sèntâd so in banda a 'l Gèsû: alura 'l Piero 'mpo piö 'fã l'ga fa 'nsèp dè domandaga a 'l Gèsû ki kè l'sarès istâc, kèl: è lü l'ã fac otèr kè pugâs a la spala dèl Gèsû, è domandaga “ki él kèl, è?”... pèr sèntís a di issè: — Adès me puce det ü bukû, pò ga l'do —. L'ã pucâd det ü bukû, è g'l'ã dac a 'l Gûda. È, o kè 'l bukû l'g'ê mia piasîd, o kè g'ê mia piasîd kèl kè l'g'ã dic ol Gèsû 'nsèma “Fâl pò sòbèt, kèl kè ta g'et dè fa!”... l'ê saltâd impè è l'ê indâc iviâ dè korsa amô turna... lü è 'l sò diaol, indèla nòc piö èrgunusa dè 'l mond (kè pèrô la prèparaa pòa 'l de piö gluriûs. Pèrô a'l Piero kèl'ia domandâd... g'ê stac fac nè ü sèp, dè l'amís kè l'éra èpîd a saf 'l sègrèt: è issè... töc a i ã pènsâd pötöst kè 'l Gûda l'g'ia magare dè 'nda a krompâ amô èrgöt o dè da fò amô èrgota, dato kè l'g'ia indi ma lü i solc è l'faa la karitâ a i pòèrèc è pòa i spese: abekè l'ura tarda l'éra nè piö ura dè bütige pèr tö, uramai. Ma lü l'indaa a portâ òna mèrkansea sa bèl è pagada! È va dige me kè, sè m'g'ès kapîd det ü dillî dè piö... a l'sarès mia 'ndac dè fò iv!).

L'ê stac kompân d'ü gran rèspîr bèl fond, pèr ol Gèsû: l'ê turnâd a scarîs in vis, è l'ã dic issè: — Êkola: è issè... scèt l'ê bel è èndîd fò: so a pòst, pisâd è pagâd! È adès... unûr a' «scèt dè òm mandâd a salvâ», è pèr sò mèso dè lü... unûr a 'l Padèr in cel! Sè: lü l'g'ã fac è l'ga farâ unûr a 'l Siñûr, è pòa 'l Siñûr prèst a l'ga farâ unûr a 'l sò scèt! È... kar a otèr i me brae scètòrlòc: a g'õ amô mia tat dè sta ke insèm kon votèr. È indokè 'ndo me staolta, v'l'õ a sa dic... otèr pèr adès a püdfí mia èp; nè otèr, nè, mia adoma i güdè: prui ñak, pò! Tèpî be a met, invece, kèl kè va dige amô òna olta, anse va l'komande, sigûr: ol komandamènt dè ülfís be ü ko' l'otèr! Issè kompân kè v'õ ülfid be me, g'î dè ülfís be a otèr! L'ê dè kèl... kè töc i èdèrà è i digèrà “kèi lè i è i sò amis

dè lü lâ”: sè i vèdèrà kè sa ülí be kompân kè ò fac è v’ò dic me; è mia dè kuak sèn d’otèr... kè portèrî a 'l kòl o a 'l bras! —

Alura l’g’ã domanda Piero: — Ma te 'ndet via? È 'ndo ed pò, è? —

— Ta l’dige amò òna olta: 'ndokè 'ndo me adès... pèr intât te ta pödèt mia èpèm dre. Piö tarde... dòpo, sè: ma adès nò — — Me n’n’ò asè kè ta sapièt kè me so pront a da akâ la me eta pèr te, me! — — A sè, sènsotèr! Pèrò, 'ntat iskóltèm be me, te: te... ta dige me, kè... prima dè kantâ l’gal... trè olte te ta m’èvrèt ña kòpòsíd, me!

KO KUATORDÈS : LA VIA A 'L PADÈR

— Cápètla mia, adès, te... è pè otèr, iùga mia pura pè rabbia! Otèr g’í fidüca dè 'l Si- pûr, kompân kè n’n’ò me, nè... è g’í 'mpo dè fidüca pòa dè me, mia ira? Alura, sè adès va dige issè kè 'ndo via, l’è pèrkê 'ndo aante a prèparâ è a mèt alurdèn töt, a prè- parâv ol vòst pòst kè va toka pòa otèr: v’l’ò a be dic, o nò, kè ma èpèrî viadrè, è kè in ka dè 'l me padèr, det indèl rèp... g’è pòst è dèfâ è unûr pèr töt: otèr kè in tôte i ka dè rè, 'n töt i dòm è tôte i kapitai dè 'sto mond! Sèdènò, v’avrès ña camâd dre pòa otèr: pèr indoê... è a fa, pò?! A 'ndo, dokâ: è la strada g’la si; pò èpèrò a töv dre amò, pèr fav istâ sèmpèr kon me! —

Salta sö Tomâs: — Èe, cèrtosa! A m’ga sa pèmò mia be dè 'ndo ta èpèt... pè 'ndokè ta sigètèt a di kè ta g’èt dè 'nda... indokè ta ölèt riâ: è m’ga savrà la strada, sè! —

— Fa nègòt Tomâs: la strada la fo me. Anse: so me la strada a pèr votèr, kompân kè so me la òsta paròla dè èritâ, è 'l vòst pa pèr la eta pèr sèmpèr. G’è nisú dè otèr, kè pöl riâ a 'l Padèr sènsa pasâ a trèèrs dè' scèt, kè so me. È sè m’í kòpòsíd almeno 'mpo ...in fi d’i könc i pò kòpòsíd è sèmò a est ol Padèr, a s’pöl di; mia ira? —

Alura 'l Felëp: — È dàga, kol tò padèr, te! Fàmèl pò èd, òna olta buna: è m’ga n’ã asè! A pènsaga sö be, ña i tò parèc... mia töt i g’ã idèe tat care... me ma par! —

— A te Felëp! M’istâ 'nsèma dè tat tep, oramai, è... ta ma kòpòsèt è ta ma kapesèt

amô issë pok? Fet komê a di “fàm vèd tò padèr”, è? Ki kè m'ă est me sènsa röske dè söka sö i sò ög... a l'ă bèl è est ol Padèr kè dige me! Ölet o nò krèdèga... kè me è lü m'fa töt ü, è? So mia me a invèntâ fò kèl kè va dige; è kèl kè fo me l'ê 'l Padèr a fal pèr me mèso dè me! Dìm a tra dokâ, è mia adoma koi orège: padèr è scèt... ñè ü sèn-sa kèl otèr! Övrö mia fac töc i laür kè ö fac... apena pèrmekónt, adoma me koi me ma dè òm, o nò!? È dokâ, krèdiga almeno a i fati, sè ga rií mia ñèmô a kapí i paròle! Pò, va dige amô a èrgöt, è èdèrì kè l'sarâ ira: ki kè g'ă fidüca dè me, ol Padèr a l'farâ a pèr sò mèso dè lü kèl kè l'ă fac pèr (me mèso dè) me, è pò dè piö amô! Pèrkê, me adês a 'ndo, è l'rèstèrà ki kè g'ă fidüca dè me, a domandaga a 'l Padèr dè fa amô dèi gran laür kompân dè prima. Pò... sirkimèl amô ak a me, dòpo: kè, insèm, a m'ga farâ amô tat unûr a 'l Siñûr, notèr! Otèr ülim be sèmpèr a me, è 'ndiga dre sèmpèr a kèl kè v'ö fac vèd me, otèr. È me va dige sèmô kè pregèrö ol Padèr pèr dav sèmpèr öna forsa, pèr tètèv sald bè [bèi salc det] indèla forsa dèla èritâ kè salva, kèla kè 'l mond katív a l'ê mia bu dè otèp, pèrkê ñè i a kòpós ñè i a öl! Otèr la kòpósí... pèrkê in prátika l'ê sèmô ke kon votèr, è kon votèr la starâ sèmpèr! A rèstèrì ñè mai örfèp, otèr! Ol Padèr l'ê sèmpèr kon votèr, è pòa me turnèrö, dèkempö; akâ sè 'l mond katív a l'ma èdèrà piö issè: ma ma èdèrì amô otèr, iv me è iv votèr! È alura sè, kè kòpòsèrì kom'a sto me kol Padèr è ol Padèr kon votèr, kompân kè otèr si ke adês kon me. Règordis, dokâ: ki kè skolta è fa kompân kè dige me, kèl a l'ê me amís, è i me amís a i ê i amís a dèl me Padèr, è me è 'l me Padèr a m's'ê sò amís, sènsa sègrèc! —

A l'g'ă èrgöt dè di pòa 'l Güda, adês (kèl rèstâd lâ a tâola, dè Güda): — Maèstro: kom'èla pò, kè kon notèr ta ölet fas kòpós è rèstâ amís... è kon kèi otèr nò, è? —

È 'l Gesù a lü è a töc notèr: — A èdèt, kar ol me Güda: ki kè ma öl mia be a me... l'istâ mia lè cèrto a krèd è a fa kèl kè dige me: è dokâ l'fa mia kèl kè l'dis ol Padèr in cel pèr me mèso dè me. A m's'ê mia notèr, ñè me ñè otèr... a tèâl fò! Otèr istü sigürdè kèsto ke: ki kè ma ölerâ be a me è l'ma dèrvèrà fò la sò porta, êkola... ñè me ñè 'l Padèr ma l'bandunèrà ñè mai! Kèi otèr... i sa la èdèrà pò lur... kol Padèr in cel! —

Dòpo ü bèl momènt kè m's'è stac lâ töc pènsûs, kè skuase nè nisú l'traa 'l fiat... 'l'ã fac amô, lü: — V'ö dic ü sfrak dè laür finankó kè so stac ke kon votèr; ma, mia pura: a 'mparèrî be töt è sa règordèrî töt, a sò tep, kola grassia dè la forsa kè 'l Padèr a l'va mandèrà so dè 'l cel a me nòm. Adès... ma rèsta adoma dè 'ngürâv la pas: va lasè ke la me pas... kompân kè in pas so me kon votèr è kol Padèr in cel, è lü kon me è kon votèr! A l'ê mia la sò pas dèl mond fals è kafív... kè kèl a l'ê nè mai dèlbû in pas, è nè l'va lasèrà otèr in pas, kèl! Ma otèr, pèrô, stüm in pas! Sènsa pure, è nè tròp dè prödènsè. Stü sö dè morâl è fis korago! Ìv sèntíd be, o nò, kè v'ö dic issè “a 'ndo è pò èpe”! È, sè ma üli be, sirí kontèc a otèr dè 'ndokè 'ndo me: pèrkè 'ndo lâ dè Ü piö grand dè me... pèr istâ piö be amô kon Lü! Êkola: me v'l'ö dic ü momènt prima kè 'l söcedè, dè manera kè a 'l sò momènt göst otèr disigèv “ma l'sera samô” è sa spaèntigèv mia piö dè tat. Ma adès... a l'kala pròpe pok. Ormai g'è bèl fosk è l've fò ol rè dèl fosk... a dam öna ma (kè i a l'sapie o nò) a fa kèl kè Dio öl... dè faga pò saî a töt ol mond infina a kè pont me va öle be, è ga öle be a 'l Sipür, ol Dio nòst Padèr in cel! Forsa, dokâ: lèi sö, adès, kè m'va! —

È lèac sö m's'è pò 'ndac dè fò a 'l solèt pòst dè pasâ fò la nòc kuando kè m's'éra lâ a la kapitâl è l'faa bèl tep.

KO KÛINDÈS : LA IT — ÜLÎ BE È ÜLÎ MAL

Ma ke, pèrô, sikomè kè m's'è dre a kor a la fi... mèrà a turnâ 'ndre ü falí, pèrkè ga sarès amô tace dè kèi laür dè köntâ sö kè lü l'm'ia dic in kèi pok aþ lâ... kè almeno ü kuak d'i piö importânc okör pròpe mètèi so, intât kè m'sa règorda amô.

Öna olta l'ia parlâd “a la pastura”, dè fas kapî be a d'i pastûr. Ma, prèsempe, ön'otra olta l's'éra spiègâd bènone a koi kontadî, è l'ia dic a prèsapök issè, car sèmpèr a pèr kèi kè 'ndaa a sènt prèdike in sala dutrina:

— Me so 'l vedrús... è 'l Padèr in cel a l'ê 'l kontadî, è pòa 'l padrû, cèrtosa —. (Ki kè sa règorda dè l'Isai l'ã sa bèl è kapîd: “Ol me amís a l'g'ia ü bèl tèrè, è i ã mètid so a

öa...”) — È òpe mèrsa kè la fa mia i sò bèle grate dè öa m'la tèa via... è òpe trapa kè da la sò öa, m'la nèta è m'la stonga so be, kè la böte dè piö. Ki kè skolta kèl kè ga dige me l'è mètfid be, è l've küräd dè 'l Padèr kontadî... è a pato dè rèstâ bèl tèkâd a la it madèr a l'va a bu fi, mèrsa ia koi sò bèle grate prèpe dè bèi gre. Ma sè l'sa dèstèka... a l'sèka adoma. Issè otèr è me. Me so 'l vedrüis, otèr i mèrse: stîm bèi tèkâc, è l'piö l'è sigüräd; o dèstèkis via... è l'è sigüräd o 'l mars o 'l fög, pèr i mèrse kè böta mia! Rèstîm tèkâc be a me, otèr, è tènî tèkade be i me paròle, è dòpo domandî kèl kè g'ĩ öia, kè l'otèpèrî: pèrkê, l'è kèsto ke 'l sò ant dèl kontadî è padrû: kè 'l sò laorâ l'fröte be, è i ram dèla sò it i sie bèi kargâc... è otèr, i me amîs, töc kontèc —.

Ön'otra olta l'ã dic issè:

— Inkó m'parla dè amûr. Kompân kè ü padèr a l'ga öl be a 'l sò scèt, è kompân kè 'l Padèr in cel a l'ma öl be a me, issè me va öle be a otèr. È issè otèr g'ĩ dè ülfm be a me. È pèr vülfm be a me... otèr firî kèl kè v'ö fac imparâ me: kompân kè me fo kèl kè l'völ ol Padèr, dè scèt kè so è kè ga tèpe a üliga be è kè l'ma öle be! Me, pò, v'ö ülfid be a otèr kompân kè g'ö ülfid be a 'l Padèr: è issè ma sa spète a dè otèr kè ma üligèv be, è figèv kèl kè v'ö dic me, kompân kè me ö fac kèl kè l'm'ã dic ol Padèr. Adoma issè pödèrî sta be pò ès dèlbû kontèc, kompân kè sto be è so kontèt me. Me v'l'ö dic: g'ĩ adoma dè ülis be ü ko' l'otèr, kompân kè v'ö ülfid be me. È dèkè mia tat a va forö èd fin'a kè pont: pèrkê, ga sarâ nè mai amûr piö grand dè kèl dè da 'nfin'a la eta pèr i sò amîs... fò kè dala via pèr i sò aèrsare: ma kèsta l'è adoma fantasea, nè!? È otèr kè fi kompân kè va dige me, otèr issè si i me amîs. Mia i me sèrvidûr, o bagai o bòca! Kèi... dè 'l padrû i g'ã adoma pura, è i ga öbèdès: ma i g'ã mia dè mèt det ol nas indi sò afare dè lü! Amîs, invece, otèr: pèrkê me g'ö mia dè sègrèc kon votèr, kompân dè 'l Padèr in cel kon me, kè me v'l'ö fac kòpòs. È òi be a krèd kè pòa otèr sirî pronc a da la eta pèr me —.

— Pènsî mia dè ïm sirkâd fò otèr, pèr vèpèm dre a me. A so stac me kè v'ö sirkâd fò otèr, è mia èrgüdotèr, è v'ö sirkâd fò è trac insèm pèr vès somnâc fò aturèn è fa

krès tace fröc. È pèr fa kè l'krèse èrgöt kè mariüda, otèr domandiga sèmpèr èrgöt a 'l Padèr in cel: kè... sè l'è pèr amùr ü dè l'otèr, indèl me nòm töt a l'va sarâ a koncèdîd. Sè pò i va tratèrâ mal pèr ol mal k'i va ölerâ... ïvrî sèmô est kè prima l'è stac issè a kon me! I va ölerâ mal pèrkê sa tirî fò dè la sò bröta risma... è lur i ölerâ mia ês trac fò. A v'l'ö a samô dic: g'ê mia inviäd piö importânt dè kèl kè i a manda! Ki kè ma pèrsèguita me l'va pèrsègüitèrâ pò a otèr, è kèi kè i avrâ ultâd a mal i me diskörs i farâ stès pò a koi vösc: i katfv i ga rièrâ mia sö... ma a 'l sò tep ga tokèrâ rinkorsès kè kèl k'i v'ã fac a otèr i m'l'ã fac a me, è kèl k'i m'ã fac a me, i g'l'ã fac a kèl kè l'm'ã mandâd ke me! I pödèrâ magare a ïga öna sküsa, dè prensepe, kèi k'i m'ã nè est pè sèntîd me; ma... nè öna sküsa i g'avrâ kèi k'i m'ã est kon votèr a fa kèl kè ö fac, è mia adoma a cicarâ! È nè kèi k'i va èdèrâ otèr a fa kèl kè firî, mia adoma a parlâ! A sè: kèi kè èd mia ma i sèra fò i ög, kè i skolta mia ma sèra fò i orège... kèi tèstârc a ülfm mal a me è pò a otèr, sènsa nè rèsû kè tèn... abek'i fage mia d'otèr kè fa dèntâ ira la Bibia de pèr de... kèi, i sa mèt mia adoma kontra dè otèr è kontra dè me, ma i sa mèt kontra 'l Padèr in cel! È i sa la èdèrâ pò lur kon lü... a spiègaga inkèmanera i ã ülfid rëfudâ 'l sò sèpèrèt, kè l'ma da ato a me... è l'va darâ sèmpèr ato ak a otèr dè kèl kè sirî è dè kèl kè firî dè be 'ndèl me nòm! —.

KO SEDÈS : LA FORSA DÈL SÏNÛR — INDÏ PÒ ÈÑE

— Otèr dokâ skandalisis nè mai! I va ölerâ piö lâ nè a 'l Dòm nè in sala dutrina, i va sbatèrâ dè fò, pò... l'venèrâ a 'l de kè ki kè ölerâ kopâv a l'sa inkredèrâ a dè faga unür è piasèr a 'l SÏnÛr adiritüra! Tat be kè lur i ã kòpòsîd, ol SÏnÛr... tat kompân k'i m'ã kòpòsîd be me! È me, ònèmanera... v'l'ö sa dic prima, kèl kè g'ã dè söcèd kuando kè ga sarâ koncèdîd ol sò tep a i sò scèc dèl fosk, k'i sömèèrâ dè ènsèla lur! A v'l'ö mia dic söbèt i prim de kè v'ö sirkâd fò, kosê va tokaa; ma ö prèfèrîd ispètâ dòpo kè ïv vest èrgöt dè bèl. Ma piö m'va inâc, è piö tace laür a sèntèrî è g'ïvrî dè règordâs... pèr

vîga mia pura a 'l sò momênt kè me g'ovrò dè part. Dènti mia pèk... kuando va dige kè g'ò dè partî: va l'dige me, l'è mèi pèr votèr, sè me parte. A ò notâd kè kuando va dige kè g'ò dè part... ma domandî mai “è 'ndo ed pò, a?”. È pèr adès a fi be. Töcimanere, va l'dige piö car kè ga rie: me g'ò dè 'nda lâ 'ndokê l'ma cama ol Padèr in cel: è a otèr... dè 'l cel va n'vènerâ in kambe öna gran forsa: kè sorö amô me sèmpèr kon votèr, è 'l Padèr kon notèr! La sarâ kèla forsa kè a sò tep la èpèrà fò ak a güdikâ ol mond: è alura sê, kè l'sarâ car kos'a l'è göst è kos'a l'è pèkât, kos'a l'è sègönd èritâ è kosê sbaîâd. In prâtika, ki kè l'è salvâd kon me indèla lüs, è ki kè l'è kondanâd kol rè dèl fosk, pèr ïm rëfudâd me. È kèla forsa lâ la va tènèrà sald indé' èritâ, pèrkê la èpèrà dè 'l Sîpûr, kompân kè èpe me; è la sarâ amô a me unûr, dè me è dèl Padèr in cel, kè a me l'ma rëfuda nègöt, è kè... dè 'l me l'ga da fò a töc kèi k'i ma capa me 'nsèma.

— G'avrès amô tace dè kèi laûr dè div... kè g'ò pröpe piö 'l tep asê. Mè v'ò vangeli-sâd finadés kon kèl kè ò trac a me dè 'l volt: è dè 'l volt i fènesèrà fò ol me laorâ. Ò laorâd pèr la sò glòria d'ün otèr, me... è ün otèr a l'portèrà pò a buna fi la mea pò in votèr. Oramai... mia tat, è g'ò pröpe dè partî —.

Kèl diskorsî ke... l'éra sèmpèr piö frëkuênt, in öltèm: è notèr, pòta, öna olta a m'faa “Bo...?” è finta dè nègota, ma diolte m'sa domandaa pröpe “kos'éla pò 'sta mènada ke fikèfoi... amô ü falî è g'ò dè part, dèkê mia tat ma toka 'nda... ma edî amô mia tat, pò ma èdèrî piö pèrô ma èdèrî amô... è?! 'Sto pok è mia tat... è 'ndo stal pò 'ndoê 'sto sò padèr, è?”. Kuando kè l'sa na rinkorsia l'proaa a rèspond. Prèsèmpe öna olta issè:

— A be, skoltim amô me, la indarâ issè: kè prima otèr löcèrî è strèmpierà, intât kè 'l mond kativ a l'gripunèrà; ma dòpo va tokèrà amô a otèr dè ès kontèc, kuando kè ma troèrî amô... dòpo ïm pèrdid pèr ü momênt. Ardî la fomna kè la g'â dè ïga: prima, l'è pura è fastöde, l'è mia ü skèrs è nè ü bicër dè akua. Ma, apena g'è riâd fò ol sò scè-tî... la ga pènsa nè piö a la sò fadiga è a la sò pura: la pènsa adoma kè g'è nasîd ün òm! Issè a pèr votèr: è dèlrèst ista eta ke proisòria l'è pòa fönèrai, mè a löcâ sè s'völ kampâ! Buna: règordîs pötöst kèsto ke: v'ò dic issè, è va dige amô issè kè ma èdèrî

amô, kè va èdèrô amô! È g'ivrí in kör öna kontèntèsa kè nisú è nègöt i pödèrà piö tövla via! Dòpo va rèstèrà piö domande nè dè 'ndoè nè dè kuando; alura 'nvece otèr domandèrî kon me töt kèl kè ölerî, è l'va sarâ koncèdîd. A pènsaga sö be, finadès ï nè mai vülîd nègöt... g'ï mai nè sirkâd nègota insêm kon me, a 'l Padèr. Alura, règor-dis be pèr dopo: domandî, sirkî, è g'ivrí, va mankerâ nè va sarâ refüdâd nègota pèr istâ kontèc komè Dio komanda —

— V'ö dic è va dige tace laür, töt in figure è parâbole. Mia pura, pèrô! A l'vènerâ 'l momènt kè 'ndorö so nè piö a “prèsèmpe” ma parlèrö piö car amô dè komê m'maia! Pèrô, g'ï dè tèt pèr sigúrsemô dè adès kè akâ sè g'ï mia töte care i idèe sö 'l Padèr... sènti ke: a g'è pa 'mbisôn kè ga domande me èrgöt pèr votèr: ma l'è lü 'n pèrsüna kè l'ga tèt a otèr dè piö amô kè otèr ga tètî a me! — ...

È adès, notèr ke m'turnerâ lâ indèl senakol a la sira dèl öltèm goèdè, indokè m's'é-ra rèstâc dòpo kè l'm'ä laâd so i pe a töc, ü pèr ü.

— A, sè: adès l'è ura. So kontèt dè otèr, dè ïv troâd è sirkâd fò, è kè m'ï ülfîd be è va si fidâc, è sa fidî kuando va dige kè èpe dè 'l Sipûr, è a 'l Sipûr a 'ndo. Me so stac inviâd dè 'l Padèr, ke indèl mond: è adès a 'ndo via dè 'l mond è turne a 'l Padèr kè l'ma cama — Èrgú dè notèr alura l'g'a dic issè:

— A, êkola: adès sè kè s'komensa a kapiğa det vèrgöt... fò d'ï nëoi. Adès a m'vèd kè ta g'èt i idèe care, è g'è piö 'mbisôn dè tirât fò i laür koi rampî! È dokâ, adès sè kè m'pöl di kè m'ta krèd, kè ta èpèt so dè 'l cel —. Ma 'l Gèsû a notèr:

— A sè... adès ma krèdî, disî? Alura stî atènc be, kosè va dige me adès. Adès a l'ria 'l momènt, è l'è ke, kè sparesèrî töc ü dè sà ü dè lâ... è ma pièntèrî ke pèrmekónt! Pèr manera dè di “pèrmekónt”, nè: kè g'è sèmpèr ol Padèr kon me, è! Ma öle div car a kè g'l'övrö mia sö kon votèr, dòpo... la mètèrö mia so düra. A l'so, kè g'ivrí dè patî pòa otèr: ma stîm sö dè morâl otèr, kè me l'vènsè, ol mond katív, è mia lü me! —

KO DESSËT : A L'PREGA PÈR I SÒ

Pò, arsâd sô i ôg, l'â dic amô issë: — O Padèr, l'ê ura, pròpe. Unûra 'l tò scèt... kè l'unûr dèl tò scèt a l'ê 'l tò unûr. Ta g'ët dac la eta a lü, pèr fagla riâ a töc kèi ke ta ölet: la eta pèr sèmpèr, pèrkê i ta kòpòse te, ol ünèk Sîpûr dèl cel è dèla tèra, intât kè i kòpòs ki kè t'ët inviâd. Me, ol tò Gèsû, ol tò krist, a t'ö unurâd ke in tèra, kol fa töt kèl kè ta m'ët dic issë te dè fa; è adès, ta toka a te dè unurâm, o Padèr, kol unûr kè pèr ol tò scèt t'ët fisâd amô prima dè fisâ 'l mond a 'l sò pòst! Ö portâd volt ol tò Nòm Sant a i òmèp kè t'ët sirkâd fò pèrkê ga l'fès kòpòs è unurâ. T'i ët sirkâc fò te, è ta m'i ët dac indimâ a me, è ta m'ët mètîd me 'ndi ma a lur: è kon me i ä skoltâd è unurâd la tò paròla santa. I a l'sa be, kè töt kuat ö fac ta l'ët fac te, è kè töt kuat a g'ö köntâd sô a lur ta m'l'ët dic te a me pèr lur: è l'g'ê indâc be è i t'â dac fidüca, i ga krèd kè so ke a tò nòm è kè ta m'ët mandâd te, a lur. È pòa me ta ringrassie pèrkê ta m'i ët dac, pèrkê in mès a 'l mond katîv t'i ët sirkâc fò, pèr me è pèr te. Adès, me t'i lase ke, amô in mès a ü mond katîv kè l'ga öl mia be. Dòpo kè t'i ö tètîc insèma me, ta toka a te adès dè tètèga sô amô la tò ma sô 'l ko, è lasâmèi mia dispèrdîs... dòpo kè l'ê partîd kèl kè dispèrdès l'â ülfîd. Me èpe, adès, è lur i rësta ke: i sta ke in mès a ü mond katîv kè l'g'i ä in öde kompân kè l'ma öl mia be a me. Ta sirke mia dè portai via adès pòa lur dè 'l mond, insèm kon me: tètèpèi ke 'ndèla tò èritâ, kè ta m'ët mandâd a portâ ke, pò mànda lur a portala fò amô; kompân kè te ta m'ë mandâd me, me i mande lur! È pèr lur... me adès so pront a 'l sakrèfese, pèrkê pòa lur i ta sie kar è konsakràc dèltót a te, a la tò èritâ, è issë pèr sò mèsò dè lur ta sa n'tirèt insèm amô tace d'otèr... kè pòa pèr kèi ta prege sèmò adès! Tètèpèi insèma töc, Padèr: k'i sie ü kör sul è ön'ânima sula kompân dè me è te... è töt ol mond a i a ède sanc è töc bèi tè-kâc, è issë l'ma røkòpòse me in lur è Te in notèr... è töt ol mond issë l'kòpòse è 'l proe 'l tò amûr! Finakê, Padèr... kuando t'ët fisâd te, ta ma ferèt troâ amô töc insèma, töc lur kon me indokè so me kon te, indèla tò glòria, kompân kè t'ët sèmò fisâd

prima dè fisâ 'l mond in mès a i stèle, è i stèle 'ndèl tò cel! Padèr Sant, ma dispiâs kè 'l mond katív a l'ta unura mia! Pèrò so kontèt kè lur ke i ta unura sèmô kon me: è issè ta m'èt mia mandâd ke pèr ol pèrnègöt, è 'l tò Nòm Sant me l'õ fac unurâ, è pèr sò mèso dè lur i a unurèrâ amò tace è pò tace... kuace kè l'völèrâ 'l tò amûr kè t'èt fac pasâ dè me, è me l'õ fac pasâ dè lur! Pò, amèn, Padèr: adès me so pront. [Lur nò pè-rô. Dokâ, ta prege: te, fâga mia èd tròp dè isí ol... triõnf kè ta set dre a prèparâm a me ke a la kapitâl, dèkè mia tat... a! Têpèmèi insèma te pèr sòbèt dòpo, pèr ol triõnf dèl-bû kè ta g'èt pront, kè t'i troe amò è t'i porte 'nkontra amò piö be dè prima!] —

KO DÈSDÔT : A I A CAPA — ĠAL DÈ PĪERO — PILÂT

Dòpo kèl òltèm diskörs ke, issè a mistèriûs, èkol... è l'òltèm bicër in rëndimèt dè grassie (a l'm'ã fac pucâ det ü bukù dè pa pèr ü, kè m'l'ã dac amò lü 'n pèrsuna, è l'ga disia sö bènèdisiû, è l'm'ã fac pò kapî dè fa amò stès laür issè 'ntra dè notèr, dòpo, pèr règordâs dè lü kè l'avrès dac ânima è kòrp finâ a 'l sang pèr salvâm töc...) a m's'ê lèac sö, dokâ (disie sa prima), è m's'ê inviâc ilã pèr ol solèt pòst dè pregâ è pasâ fò la nòc a i stèle, dèlâ dè 'l sère Cedron, indiün ort bèl tètîd k'i sò padrû i ma disia nègota, a fèrmâs lâ.

Ol Gûda... a l'kòpòsia be pòa lü 'l pòst, kè l'éra èpîd lâ tate olte kon notèr. Difati, l'è riâd lâ pòa staolta a lü: ma kondú skuadrû dè soldâc pò dè guardie dèl Dòm, töc kon vèrgöt dè fa car, è armâc a pontî. L'è stac pròpe 'l Gèsû a portâs inâc, kè i a l'sera k'i sîrkaa lü; è l'g'ã domandâd ki sîrkâei pò (...kom'a l'ia fac kèla olta lâ a 'l Gordâ kon notèr). I g'ã rèspondîd “A m'sirka 'l Gèsû nasèrè, notèr”: è kuando lü l'g'ã dic “so me, kèl!”... a i ã fac töc ü salt indrè, kè l'è staca a kômika: a n'n'è 'ndac in tèra asè kon frakâs è us, è g'è rèsstâd dènâc pèr ü mènút ol Gûda, nigèr kompâp d'ü skòrbâc, kè pè la lüna l'ã ülfid tokâl! Dè sigûr, indèl'èmòsiû è indèl fosk... a sènt “a so me, kèl!” issè fort è car... kèi dè lur piö dèante i avrâ kapîd det vèrgöt tüso “adil ke, 'l Sijûr!” o sè-

dènô “è me so 'l Sijnûr”: è dokâ dè 'stint i sa spètaa manimâ tace fölmèp è tru è malè-dissiû, magare ütâc dè kuak sög intrê nëoi è lüna lâ in mès a i piante...

Ma g'ê söcèdid ü belnègöt, è lü bel kuet a l'g'ă dic issè amô “Sîrkî ki pò, dokâ, è?”: è amô öna olta i g'ă dic “ol Gèsû dè Nâsarèt, o nò”, è ön'otra olta l'g'ă rèspondid, è i ê rèsât lâ dè bakalâ:

— A v'ö apena dic issè kè so me, kèl. Sô ke töt pèr votèr. Ma otèr, dè brae, ma lasî 'nda via i me amîs ke, nè... kè sirkî mia lur, me ma par” —.

Pèrô ol Piero, a l'ato... l'ga pènsa pak a 'nda via: è traca fò dè sot a 'l mantêl la sò braa sbada (...dè kuando l'g'ïa dre öna sbada, pò, ol Piero?!) a i ä sfödrada fò è l'ă mènâd lâ öna tiga a kasaco... dè tèaga via mès a orèga a ü sèrvènt dèl kapo d'i prec.

Ol Gèsû, pèrô, l'ê stac nè 'mpo kontèt, è l'g'ă dic a 'l Piero (ol so brao Piero kèl kè “A, nò, nè: l'söcèderâ nè mai k'i ta fage dè 'l mal, a te... finakê ga so me!”):

— Mèt via la sbada a 'l sò pòst indèl födèr, te! O ta ölet diolte impèdîm a me dè biv ol me kalès, kè l'me Padèr a l'ma da? — (mia pröpe kèl, dè kalès, k'i sa 'mpènsaa pò a kèi oter du, lâ... kè i'ia a be est a lur sö sö 'l mut kol Mosè è l'Èlî... kè pèrô adès i rîaa mia so).

A sènt issè, soldâc è guardie i g'ê saltâc adôs, a i ä ligâd sö pò i g'l'ă portâd lâ söbèt dè l'Anân (ol sò misër dèl Kaièf grankapoprèt, kè l'ïa dic “mèi fan mör ü, kojê rescâ ü macêl gènèrâl”).

Ol sèrvidûr, pèr Malk a lü, i ä pò köntada sö pèr tace aņ: è sènsa mai kapî 'nkè-manera l'éra pò mia mort dè strèmese o dèsangüâd... o almèn rèsâtad sèns'ön'orèga!

I g'ê 'ndac dre, sènsa pa skondès è sènsa èdès, ol Piero è ün otèr dè notèr (kèl kè l'ïa fac capâ) kè l'éra köpòsid in ka dèl Kaièf è dokâ l'ê 'ndac dè det, lü, pèrô mia 'l Piero, kè l'ê rèsâtad lâ sö 'l purtû. Dèlè 'mpo, kèl otèr a 'nda dè fò l'ă est lâ 'l Piero, è l'g'ă dic vèrgöt a la purtinera: è le la g'ă dèrvid fò akâ a 'l Piero; pèrô a èdèl be la g'ă dic issè, a 'l Piero: — Ta set a te ü d'i amîs dè kèl lâ k'i ä capâd, magare, a... kompâp dè kèstô ke kè a dè fò? —. È 'l Piero “Nò, nò... kandèlôstrèga a te pò a lü!”.

A l'faa frèg è i sèrvidûr è i guardie i'ia fac sö ü bèl fögarî pèr iskoldâs sö ü falî.

Ol Piero l's'ê mètid lâ a lü insêm a lur. In ka, ol Anân a l'ga faa sö tate domande a l' Gèsû... sö i sö prêdike è sö i sö amis... è l' Gèsû l'g'ã rèspondîd issê:

— A fa, pò, domandâm a me tace laûr ke a l' fosk... kè me ò sèmpèr parlâd a l' car dèl sul in ka dè dutrina è det indèl Dòm, pò fò in piâsa... in mès a töc, nègöt mai dè sègrèt? Domandèga 'mpo a la set kè m'ã sèntîd: lur i ga l'sa be töt, kèl kè ò dic me! —

Öna gwardia, alura, la ga mòla ü saatü sö l' mostâs è la ga dis issê: — Ga rèspondèt issê, te, a l' vènèrabèl kapo d'i prec, a? — È l' Gèsû l'ã fac adoma: — Öi parlâd pròpe issê mal? Fàm vèd in kosê... pò, sè ta g'et vòia, dàmèn ün otèr. Ma sè ò mia parlâd mal kontra òm nè kontra l' Sipûr... a fa pikâm, te, è? —

Pò, l'Anân a g'l'ã mandâd lâ, ligâd sö, a l' sò sèndèr.

Intât ol Piero l'éra lâ amô a skoldâs. È èrgú i g'ã dic issê “Me ma sòmèa... kè ta se a te ü d'i amis dè kèl lâ!”: ma lü amô “Ma nò, nò, kandèlöa, a te!”. Pò a ü sèrvidûr dèl kapo d'i prec, ü parèt dè kèl dè l'orèga a sang lâ indèl ort, a l'g'ã dic “T'õ est a me, sè... lâ 'nsêm a kèl lâ... lâ 'ndèl ort, te!”, è ön'otra olta ol Piero “Lamadöntèna, sakranûnk, dokâ! Áda kè ta sbaèt dè gròs!”: è l' prim gal... l'ã pò kantâd matina!

Kèi lâ i ã portâd dè fò ol Gèsû è i ã mènâd lâ d'i româ, ma pèrò lur i ê mia indâc dè det in prètüra, pèrkè g'éra dè fa Paskua bèi pür, in kèi de lè. Alura, g'ê èpîd dè fò l' Pilât, è l'g'ã domandâd kè rása dè aküse k'i g'ïa, pò, kontra ün òm issê. I g'ã a rèspondîd mal, kè sè l'éra mia ü dèlinkuênt a i avrês ña dèsturbâd lü, o nò! Ma lü:

— Adé: fi pör votèr koi vòste lègi, sè l'ê mia ròba dè banditi è dè riolüsiû —.

Ma kèi lâ: — A notèr l'ê nè konsèntîd dè mèt a mort nisú! Kèsto ke invece ta g'ët pròpe dè mètèmèl a mort!—. (Töt pèr isfarsâ mia kèl kè g'ê skriîd so indè Bibia, kè l'avrês mia fac öna mort dè brao èbrè.)

Alura, ol Pilât l'ê turnâd dè det è l'ã fac portâ dè det ol Gèsû, pò l'g'ã dic issê:

— Ö sèntîd a di... kè te ta sarèsèt ü rè, pèr i güdè; ün otèr: insèma... o kuntra i Èröd, te, a? —. — Sè t'l'èt sèntîd a di, l'ê ü könt. Sè ta ga öt krèd... l'ê ün otèr —.

— Stà atènt komê ta parlèt, te: kè me so mia ü dè otèr, so mia ü gupî, me! A me i

ma t'ă mêtîd indimâ i tò, la tò set, i tò kapi è i tò prec: i ta öl mia tat be, ma par. Ęt kömbinâd kosê pò, è? —

— La me set, i me kapi? So mia dè ke pè me, invece! Sè me s'ère dè ke... i me soldâc è i me guardie i avrês kombatîd asè, è me sarês mia stac capâd d'i güdè. Ma so mia dè ke me... è na komande, na òi komandâ nisú, ke! —

— A: dokâ dè kuak bande ta komandèt, ta se ü rè, alura: kè fèta dè Palèstina öt te, è?—

— A l'va be akâ “rè”... sè ta l'digèt te, è sè issè m'sa kapès. Sè: l'è la èritâ. È me so a l' mond apòsta... è apòsta so ke: pèr daga ato a la èritâ dè èns... è ki kè l'è dè la sò banda dè kèl kè adoma Lü l'è töt è sul vira, a l' ma da a tra a me —

— A, sè, sè... cêrtosa: la èritâ, êkola. Gran bèl laür, pòta, la èritâ. Dipênd... koela, kuando è 'ndoè! — È l' Pilât l'è indâc dè fò amô dè kèi lâ a diga issè:

— Me... kèl òm ke, ga troe nègöt dè mal. Sènti: l'è Paskua, è dokâ òi faga unûr a i òste fèste grande. Me va dèslibèrèrö fò èrgú, dato kè öle è pöde, kompân kè ò sa fac a dèi otre olte a kontèntâv. Va ala be... kè 'nkö va lage 'nda... kèl rè ke, è? —

Figürâs... sè l'ia indüinâd la músika gösta! I s'è mêtîc dre a usâ sò töc insèma, dòpo i prime us: — Ol Barâb! Fò l' Barâb... mia kèl læ! —

È l' Barâb... a l'éra ü brigânt dè kèi gròs!

KO DÈSNÓV: FRÖSTÂD, TÈKÂD VIA, KOPÂD, SOTRÂD

Ol Pilât alura l'ă mandâd a fa fröstâ l' Gèsû, “ü bèl tratamênt, ma rèkomande: kè i a kòpòse na piö, a èdèl, è ga pase i sò bröte skalmane a kèi lâ!” Dòpo, i soldâc a i ä tra-èstîd sò dè komandânt, ma kondöna kuruna dè spi sò l' ko: pò i a tüia in gir è i a scafunaa sò, “ol nòst gran bèl rè d'i güdè!”...

Ol Pilât l'è turnâd dè fò dè kèi lâ, è l'g'ă dic issè kè l'ga l'faa èd amô öna olta, pèrkè i sa mètês be 'ndèl ko kè g'éra nègöt pèr fagèn kolpa, dè kopâl, nè pèrikol, dè sèrâl sò. È i soldâc i ä portâd de fò a bèla esta in kèl istato lâ, è l' Pilât i ä adiritüra fac sèntâ so sò' skrap dèl prètûr: — Adil ke, l'òm! — l'ă dic; è l'paria ol krèadûr kè l'ga prèsèntaa

a la krèassiû 'l sò laorâ piö bèl. Ma l'vùlia di adoma issé lü, kompö (ko' 'mpo=kon impö=kon ü pok) dè förbèrea: “Él ün òm pèrikulús... kèl istrâs dè òm ke, è? Û bèl rè, o nò, sènsa sbada ña skaña... dè faga pura a èrgú, o dè èsaltà èrgüdotèr!”.

Pèrò kèi lâ, a èdèl kol mantèl ros è la kuruna (dè spi è sang... ma sèmpèr kuruna!) i daa fò dè forsènâc:

— Töl via dè lè! Anse, töl fò d’i iv! Càpa 'l tò pòst, te, è gúdikèl pò mètèl in krus! Sö sö la krus! —

È 'l Pilât: — In krus... sa l'mètí sö otèr pèr vòst könt, sè pròpe g’í issé òia! Nè l’ã kopâd, nè l’a robâd, v’ò dic! Pò... g’í mia la òsta braa lapidasiû... otèr, a? —

Ma i kapi (a règordâ kèl kè l’ia dic ol Gèsû “forsa dokâ: kèl dè otèr inocènt o sant ...sota lü kol prim plòk!”... i ga borla mia, staolta, è) i ga sènt nè piö:

— Notèr... a m’g’ã òna lège, notèr: è pèr la nòsta lège l’g’ã dè mör! Kè, l’s’è camâd “iscèt dèl Dio Grand, Rè in cel! È i krus... i ê laúr tò dè te, kapo!” —

A kèla us ke staolta 'l Pilât a l’s’è spaèntâd a ü falinî: kè kome tace româ l’éra söpè-stisiûs asè; è, turnâd dè det, a l’g’ã domandâd a 'l Gèsû dè indokè l’éra, lü... ki èrèl pò ki dèlbû, in fi d’i könc: ma 'l Gèsû l’ga daa nè respòsta. È 'l Pilât:

— Ma digèt piö nègöt ? Ta l’set mia, te... kè me pöde dèslibèrât fò... è pöde a mandât in krus, me? — È 'l Gèsû a lü:

— Sè: ma te ta pödèrèsèt nè fam pròpe nègöt, sè èrgú dè 'l volt i ta komandés mia pòa te... è sè a la sò manera i ta komanderés mia 'mpo a lur lâ dè fò. Abè kè i è mia kèi pòèr disgrassiâc lâ dè fò, k’i m’ã mètîd indi ma a te, è... stà pör sigúr, te! —

Ol Pilât l’istrèmpiaa, l’istaa mal indi pap è l’sirkaa dè lasâl indâ è dè tös fò pòa lü dè 'sta bröta stòria ke. Kèi otèr lâ dè fò pèrò i usaa sö sèmpèr piö fort, è i disia ak “Sè ta l’lasèt indâ, ta set mia dè la banda dèl impèradûr! A l’s’è fac rè pèrsòkónt... è dokâ, l’va kontra l’impèradûr!”.

L’è 'ndâc dè fò kon dre 'l Gèsû, l’s’è sèntâd so sö söndú palk indèl sito “Gabat” (ü spias dè la piasa lastrègâd, impö riarsâd, indokè g’éra lâ aponto ü baldakí stabèl pèr

töte i okasiû). L'éra igiħa dè Paskua è l'éra aturèn a 'l mèsdè; a l'g'ă dic issè amô a kèi otèr lâ in piasa: — ÉL, o é! mia... ü rè d'i òsc? —.

Ma kèi lâ amô: — Ü bèl kòrno! In krus! Sö la sò krus! —.

— Va mèterò sö söndöna krus ü scèt dè rè? —. È kapi è prec istaolta sura töc:

— A m'g'ă ü rè sul, notèr! Ol Cesèr! — (ăda 'mpo te s'i köntaa èrgöt i Èröd, a?!).

A 'sto pont (... “aa, sè, è!? A la fi, töc brae fèdei a Roma, otèr, nè? Bòna: va 'l do me, ol vòst bèl premio kè sa mèritû otèr, adès!”)... a g'l'ă dac indî ma a lur, pèr mètèl in krus. È lur i g'l'ă üd indèi ma, a sò diskresiû. I g'ă fac botâ in gröpa öna krus... i ä rü-sâd dè fò sö sö l'ispuntû dèl “krane” (“ol Gòlgòt”, in dialèt sò dè lur)... pò lâ i ä tè-kâd iviâ kon du d'otèr: ü dè sà, ü dè lâ, è lü indèlmês. Kei otèr du, kondanâc sèmô d'i româ prima in piena rëgola; lü kon sura ü kartèl fac portâ lâ dè korsa dè 'l Pilât... kè g'éra skriîd sö sura “Gèsû Nasarè Rè Güdë”. Kuando kè kèi lâ i ä lèsîd sö, skriîd so in èbrè in româ è in grek, lè issè isî a la sitâ, a bèlvéd dè töc, ñak... i g'ă mandâd a di a 'l Pilât dè mèt sö impiasër kè lü lâ “'l sa camaa rè persòkónt”, mia sènsa nègöt; kè ki kè pasaa fò l'püdia a krédèga è di dè bèl asè; a i sò fèste, pò! Ma 'l Pilât a l'g'ă fac rè-spönd: “A ö skriîd so issè, issè l'istâ be”; pèr di “afare òst dè otèr, püdi amô fan ak a meno”. (...Töém!a pò sö kom'a m'völ: ma g'ê piö stac ñè nisú, 'ndè sò stòria dè lur, a portâ kèl titol lè, dòpo dè lü “ol malèdèt kè l'pènd dèl sò lèp, kèl kopàt dè fò d'i müre, ol kastigâd dè 'l cel, dè règordasèn ñapiö nisú: otèr kè bènèdîn ol rèp!).

I soldâc, dòpo ìl tèkâd via, i ä capâd i sò du èstîc pò i ä spartîc sö... sènsa pèrò tèâ sö la tònèga, kè l'éra skuase dè lüso, sènsa küsidüra, dè fatüra ónèka dè sima a fond, è kondú büs örlâd pèr ol ko (kompân dè kèla dèl pret a fa l'öfese): kèla, i ä traca a sort intrega: è pò ke l'è stac præcis afâc kompân kè g'éra samô skriîd so det indèla Bibia: “i s'è spartîc sö i me èstîc, è la me tònèga i g'ă sögâd sö i dadi”; è pròpe issè i ä fac i soldâc!

G'éra lâ apróf a la krus dèl Gèsû la sò madèr, la sorèla dè sò madèr, la Maria dèl Klèof, la Maria Madèlena... lasade èp lâ isî dòpo finîd dè tèkâl via.

Ol Gèsû... kè lâ dènâc a g'éra lâ la sò madèr, è in banda a le ol sò amîs kè m'ă samô camâd “ol sò bènâmî”, è dokâ lur du i ă pròpe sèntîd be... ol Gèsû l'ă dic issè:

— A, sě, fomna... mama! Ádèl ke... ol tò scèt! È te, scèt, àda pò ke... sè i ê laûr dè faga èd a òna madèr! — Alura, l'amîs a gl'ă faca portâ via a forsa, la madèr, a ü per dè fomne. (È dòpo, dè kèl de lě ol amîs dèl Gèsû l'ă capâd in ka kon lü akâ la madèr dèl Gèsû. ...Insêm a la sò, dè madèr, nè: kè l'éra lâ pò a le, è issè, kèl de lâ, l'ă pròpe a est... ü d'i sò scèc in banda a 'l Gèsû indèl sò triõnf; abekê pròpe mia kompâñ kè l'ia sèmpèr isperâd le prima... fina lâ a la sena dè Paskua, kè i sò du brae scèc i promè-tia issè mai be, sèntâc so delbû ü dè sa ü dè lâ in banda a 'l Gèsû!).

Dòpo ü momènt ol Gèsû l'ă dic issè amô: — A g'õ sit —.

G'éra lâ 'l vas dè l'asît dè biv: kondöna sponga infilsada sò söndöna kana... a i ă fac pèr bapaga i laèr; alura ol Gèsû l'ă bofâd apena:

— Èkol, adés ga manka piö nègota... õ finîd, sě —.

È... lasâd indâ so ol ko... l'éra a mort.

[Karagrassia, m'ga s'éra mia lâ töc, notèr: kè, alura... otèr kè ü i avrés pò kapîd “prò-pe: àda ke... koma la a a fèñî dèlbû dèltót!”]

Kom'a m'dis notèr... “l'ă dac indrè 'l sò fiat” a 'l sò padèr, prima d'î fac nè ü tort a èrgú in tèra nè in cel, è sènsa ês nè mai rèultâd kontra 'l Sipûr è la sò lège santa: prò-pe kompâñ kè a sò tep a l'g'avrés dè î fac ol Adâm, è invece... pèr sò è nõsta disgras-sia l'ă pròpe mia fac issè: è issè g'ê pò stac imbisõñ (è m'ê stac fac grassia) dè l'apêl Gèsû in krus!

...Kè adés, dokâ, l'éra pròpe töt indimâ amô a 'l sò padèr sö in cel, è ke in tèra in-dimâ a kèi tri o kuatèr d'i sò kè l'g'ia lâ dènâc, iskuase a piö morc dè lü.

I kapi güdè, dato kè l'éra igiļa, i ülia mia kè i tri òmèñ i stès lâ tèkâc iviâ a esta ol de dèla fèsta, a 'mpèstâ sò 'l sito kola sò malèdissiü k'i sa portaa dre, dè kadaèr: kè, l'éra pò la sò fèsta piö granda, kèla lâ; è alura... i g'ă dic issè a 'l Pilât dè faga şpakâ sò i sènöc, pò fai tra so. È issè i soldâc a i ă fac: i g'ă sfrakasâd sò i gambe a i otèr du,

dè fai mör piö alasvèlta o töcimanere dè fai mia tra so 'ntreg; ma a lü nò, pèrkê i ä est a mör; è alura, ü d'i soldâc a l'g'ä dac sota ü kolpêt dè lanca, dè stòmèg a 'l volt: è ga n'è èpîd fò söbèt ol rèst dè sang kè l'g'ïa dèt indèl sò kör, è pò a ü falî komê dè akua.

(...L'akua nöa, pèr la eta nöa, sorsia lâ a dreca dèl dòm növ sègönd ol Èsèkiël; è dre a kèl kè l'ïa pröpe dic a 'l Gèsû “ki kè g'ä sit a l'vèpe sâ dè me, pò l'bie”. A va l'dis ü kè l'ä est töt, è l'dis adoma kè la èritâ, ke dèante a 'l Sijûr kè l'sa Lü kèl kè l'fa; è i a dis pèr fa in manera kè otèr kè l'î kopòsîd è kè lèsî sö, ga krèdigèv, a lü, a 'l Gèsû è pò a la Bibia, kè l'ïa parlâd pròpiamènta akâ dè la sò sit, prima, è d'i sò òs kè, pröpe kom'a l'apêl dèl sakrèfese, nè ü i sarês istâc iscèpâc sö, è amò dè “ardaga a ü, kè l'éra stac infilsâd sö kola lanca”... è 'n piö kèl kè ò sèmò dic prima, dè 'l Mosè koi sèrpènc fò lâ 'ndèl dèsert).

Dòpo kèi fati ke... ol Gosèp dè Arematea, kè l'éra amîs dèl Gèsû, ma pèr prödènsa finadês sènsa mai fas rinkörs d'i otèr güdè... in sègrèt a l'g'ä domandâd a 'l Pilât dè püdí portâ via ol sò kòrp dèl Gèsû: è l'g'è stac pèrmètîd. A g'è riâd lâ pò a kèl otèr, kè l'éra èpîd lâ dè 'l Gèsû öna olta dè nòc, ol Nikòdèm (è l'g'avrès a prèst kapîd det èrgota dè piö sura ol “nas ön'otra olta”) kè l'ä portâd dre dèi vas dè mera è âlde mèscâc sö, ü bel trènta kili dè ròba buna: la proa kè finadês a l'pènsaa dè ïga dè unurâ pèr tat tep la tomba kol sò kòrp dèl Gèsû, dòpo.

Lâ isî a 'l pòst indokè g'éra so i krus, g'éra lâ ün ort gardî kè l'éra pò a pòst dè tombe dè ssiöre... è g'éra det gösto öna tomba nöa, sò dèl Gosèp, nè mò mia dovrada: sikome kè l'éra lâ apróf, è l'éra tarde, kè la sa 'nviaa skuase ormai la fèsta, a i ä mètîd det lâ: è dokâ, koi fase i ä fasâd sö 'mpo a la svèlta ol kòrp dèl Gèsû, pò lasâd lâ i laür dè konsâ è pröfömâ. È 'ntat kè lur i 'ndaa via, a 'l kalâ dèl sul, a i ä est a riâ lâ öna skuadra dè guardie dè 'l Dòm (“a fa, pò?!” i sa domandaa) è mètès lâ dèante a la preda kè la sèraa fò la tomba. [A l'éra pröpe mia ol “Edèn”, kèl gardî lâ; è l'éra ña la sò fòsa dèl Adâm, kèla lâ; pèrò, l'è malfâ a skiâ la 'mprèsîû kè ü laür a l'ga èntraa kol otèr... a l'invèrs: öna svòlta 'ndè stòria!]

KO (V)INTE : A LA SÒ TOMBA DÈ LÛ — PAS A OTÈR

Dòpo la fèsta, ol prim de dèla sètimana de notr'èbrë... la Maria Madèlena l'è 'ndaca là a la tomba de matina bunura, kè g'èra amò fosk, impö prima d'i otre fomne dèla kombrîkola k'i g'ia de troâs là pèr ol tratamënt: è l'ã piö pè troâd là i guardie (i avrà pènsâd, la sira prima o kèla matina lè, “dè sigûr... uramai a l'ria ke piö nisû?”; o i éra filade via dòpo ĩ dèrvîd fò pèr kontròlâ... è a troâ öd?), ma l'ã troâd là spòstada la preda, è deèrta la tomba! A l'è èpida via de korsa, è sikome kè la 'nkuntraa mia kèle otre, l'è indaca là de 'l Piero è pò de 'l sò bènamî del Gèsû... è la g'ã dic issè:

— A i ã portâd via ol Gèsû, è m'sa pak indö i ã mèfid! —.

Alura “ma nò, 'sa köntèt pò sö... stà atènt kè iura magare...” i du i è partîc söbèt, è i è kurîc là a la tomba. Ol piö suèn l'è riâd là ü momènti prima, l'ã smicâd det, l'ã sèn-tîd ol pröfóm, l'ã est là i bènde dèsfade sö, ma l'è mia indâc de det. A g'è indâc de det pèr prim ol Piero, apena riâd là: è l'ã est a lü i fase, bötade là a kuak manere in banda a i laür de konsâ, amò pie... è pò la mapa k'i g'ia mèfid sö sö la faca pèr i moske: ma kèla, in banda, bèla ròtòlada sö, là 'n kantû. Dòpo, g'è indâc de det a kèl otèr kè l'èra riâd là pèr prim: è pò lü l'ã est töt be, insèm a 'l Piero kè l'disia sö “ma alura l'è pròpiamenta ira! Sènô... portâl via a fa, sènsa i sò bèndagi... pò piègâ sö be kèsta ke?”: è l'è pak rèstâd pò lü!

I g'ia pèmô de kapî nisû, difati, fin'a kèl momènt là, kè l'èra sèmô skriîd so pröpe kè l'g'ia a de rèsüsità d'i morc, kompân kè l'ia sa be dic a lü tate olte! È i è turnâc a ka sbalurdîc, sè digèl o digèl mia a la sò madèr de lü. Ma intât, i s'è mètic dre a pènsâ sö kè alura... pöl das... pröpe... l'ia mia parlâd issè a vânvèra, è l'èra pò mia adoma mort è fènida lè, pèr ol pèrnègöt... magare!

Lâ a la tomba, apena saide i nöitâ dèla mort... l'èra riada là pò la Maria de Bèta-pa, kè l'èra kurida là a le a la kapitâl, dòpo la fèsta, akâ sè la Marta la ùlia mia, kè tat... ki kè g'l'avrès camâd indrè, komâ l'ia fac lü kol sò Lasèr, oramai, è?! È pò le,

dispèrada pèr la tomba èrta è öda, la staa lâ a pians: la ga pènsaa pròpe mia a skri-türe o profëc, le: le la ülia èd ol sò kòrp dèl Gèsù. È intât kè la piansia, a ardâ det be aturèn... l'ã est dè det du, èstfc sò dè biank, ü a ko è ü a pe dèl pia indokè l'éra stac pugâd so 'l Gèsù (sènsotèr i laoraa lâ dè det, l'ã pènsâd; abekê i èstfc...). È kèi du lâ i g'ã dic issè 'nkèmanera piansièla... è le la g'ã rèspondfd issè kè èrgú i g'ia portâd iviâ ol sò maèstro è le i a l'sera mia indoè... L'ã ardâd impö in gir amô, la s'èntfd lâ èr-güdotèr, kè pòa lü domândèga kosè piânsèla a fa, sîrkèla kè, pò; è le, kè la sirkaa ü mort, inkrèdèndo kè lü lâ l'éra 'l sò padrû dè l'ort: — Adì, padrû: sè l'ï portâd via u, disimèl a me 'ndokè l'ï mètid, kè me 'ndö lâ a 'mbalsamâl sò 'mpo —. È kèl lâ l'g'ã fac, intât kè le la èpia dè fò è la sa ultaa be: — A te... Maria! —.

È le, ardândoga be in faca “ma saral pò pusibol... digèrèt dèlbû: èrèl mia ke mort istèkîd... èrèl mia sò lâ mort in krus... konsâd a kèla manera lâ!”; ma, finfî:

— Öö... Maèstro! —. Pèrkê... l'éra 'l Gèsù in pèrsuna!

Kè, pèrò, l'g'ã dic akâ issè sòbèt: — Dì è fà nègöt, adès, ke: pèrkê ma sa fèrme mia ke, adès: so dè vias. Vâ lâ pötòst d'i me parëc è d'i me amîs a diga issè kè ta m'et vest be, è kè me so dre a prèsentâs a 'l Padèr in cel, a 'l nòst Sîñûr, ol Dio Šant, ol me Padèr è Padèr dè töc... prima dè turnâ lè amô dè otèr! —.

È la Maria l'è kurida via a sirkâ i sò amîs dè lü, a rescâ èrgöt, ñak, lâ in sitâ... è a diga issè “L'ö est: me ö est ol nòst maèstro... iv! Pròpe kompân kè m'ã est töc amô 'l me fradèl, ol Lasèr!”.

Va dige mia i parër sèntfc sò a 'l momènt: pròpe le... köntâ sò...

Kèla sira lâ amô, dèl prim de dèla sètimana dòpo la sò fèsta granda d'i èbrè, i sò amîs i éra lâ 'ndü pòst koi porte bèle sprangade, pèr pura d'i güdè k'i èpès a töi è a faga dè 'l mal... sè pò i s'éra rinkorsíc a lur dè la tomba öda, è i éra mia stac lur... otèr kè guai! È invece... issè a ös è finèstre sèrade... g'è riâd dè det ol Gèsù 'n pèrsuna, a l's'è mètid lâ indèlmès è l'g'ã dic issè: — La me pas a töc votèr! —. Pò l'g'ã fac vèd be i sò ma, i pe, o' stòmèg: koi sèp d'i sò brae fèride èrte, ma nègöt dè sang, pè dè patí.

A i ê pak istâc tœc kontœc, i sò amîs! È lü l'ã dic amô issê:

— Sigûr! Pas a otêr! In pas so ke, kompân kè in pas kon votêr a s'ére prima. È so ke a mandâv fò pèr tœt ol mond, kompân kè so stac mandâd fò prima me —.

A l'g'ã ardâd a tœc ü pèr ü... kom'a sofiaga det èrgöt [kompân dè 'l krèadûr kè l'ga daa la sò ânima a 'l sò bèl impâst dè tèra kè l'dèntaa pò ol Adâm...] è l'g'ã dic issê:

— Sþerèt Sant dèl Sþînr Dio Sant sura dè otêr! A portêrî fò in gir ol pèrdû dè 'l cel... è pèrdû l'sarâ! Ma ki kè i a acètêrâ mia... l'sarâ mia pèrdunâd —.

Pò, salüdâd... l'ê partîd amô kompân kè l'éra riâd dè det.

M'ã dic “a tœc”: pèrô, g'éra mia lâ invece 'l Tomâs ol sômêl. È issê... kuando kè l'ê riâd lâ pòa lü è notêr a m'g'ã dic issê “Te... m'ã est pòa notêr ol maêstro, mia adoma la Marî!”, lü l'ã dic:

— A sê...? È... gulaèl... kon du bèi büs in mès a i sò pe? Ma me va dige issê kè sè ède mia me i dò ma kol sèp d'i coc... è puce mia det ol me did indèla sò fèrida dèla lanca k'i dis tœc... a ga pènsè pò pak, a krèdèv! —.

Ol de dòpo, i éra lâ amô tœc insèma indè stès pòst... è g'éra lâ pòa 'l Tomâs.

Amô kompân dè l'otra olta, a porte è finèstre tœte sèrade... g'ê èpid dè det ol Gèsû, a l's'ê mètid lâ indèlmès a notêr... pò l'ã dic amô: — Pas a tœc votêr! —.

L'ã camâd lâ piö aprœf ol Tomâs, è l'g'ã dic issê: — Tò... [santomâs]! Pikèga det ol nas: püca det ke 'l tò did, dokâ, è àrdèga be a i me ma! Sö: slónga sà la tò ma, è tóka! È adês, fàm vèd, sè g'ê mèsò amô dè krèdèga mia... a i tò amîs! —.

Ol Tomâs, tœt ros fogèt è skuase sprèfondâd è sènsa fiat... a l'ga pènsaa piö a fèride pè büs: ma, so in sènœc, a l'ga basaa sö la tònèga, è l'disia sö:

— Gèsû... Gèsû... maêstro! A... Dio Sþînr Bènèdêt! —. È a lü 'l Gèsû:

— Brao, Tomasî! L'ê sà èrgöt, a èdèga pò krèdèga; kè... ga n'sarâ sèmpèr a tace k'i èdèrâ tat è tat, ma sènsa mai krèd pò a nègöt dè nègöt! Adês... ta ma det fidüca: a èdèm è a tokâm! Kompân dè lur, dèlrêst, nè! Èt vest... kè ta püdièt krèdèga pòa a lur? È otêr a la nõsta Maria! Él pò ura o nõ, dè dèntâ set kè ga krèd, adês, o... g'ê

amô èrgöt pèr krèdèga mia, kuak döbe amô? Ma... dè adès a 'nda innâc, bèac kèi k'i (va) krèdèrà (a otèr) akâ s'î ma tokèrà ña i ma èdèrà piö issè, me; kompâp kè l'è dèl-bû sèmô a bèâd ki kè l'm'ă krèdîd sèmô prima dè èdèm ön'otra olta! È adès... töc a ka, in Galelea, a spètâm lâ —. Pò, via amô öna olta.

(...Parlâ dèficèl, cèrtosa: sa rènde könt a me kè l'ma e fò dè la pèna mia kompâp dè akua. Rèndîs könt a otèr kè lèsî sô, êkola, kè... i ê mia paròle adoma mee: ma i ê a kuak pòera manera akâ ü fil dè eko amô dèla sò paròla ètèrna dèl Sîñûr, lüs è eta èpîda so ke in mès a notèr, a nòm Gèsû! Lü l'm'ă fac kòpôs ol sò è nòst padèr: lü kè sò 'l kör dèl sò padèr a l's'è 'ndormèntâd in fidüca finâ sò la sò krus, è indèl sò kör a l's'è pò dèsdâd fò amô sòbèt, pèr la sò glòria.)

KO INTÛ` : A KOLASÏÛ — PËIRO PASTÛR

Pèrô, ol Gèsû l's'è fac vèd amô, dòpo, kom'a l'ïa dic, lâ 'n Galelea.

Prèsèmpe, lâ sò 'l lag dè Tebèriad...

Kèla olta lâ i éra lâ 'l Piero, ol Tomâs, ol Natapël, i du scèc dèl Sèbèdè, è dèi otèr amîs (du o tri). Ol Piero, kèla nòc lâ g'è èpîd vòia dè turnâ fò a pèskâ èrgöt, è i otèr i g'ă dic issè “a m've a notèr, kon te”. A i ê saltâc sò söndöna barka: ma, ure è ure, i ä capâd ña nègota... Intât kè l'sa 'nvia fò a fa car, a i ê a esta dè la ria: è dè so lâ, ü tipo l'ga a 'nkontra, è l'ga fa: — Suènôc... g'î mia lè diolte èrgöt dè mèt sota i dec, a? —.

I ga rèspond “È...? Nò... finadès pròpe nègota”. È kèl lâ amô:

— Bütî fò la ret lè a ma dreca, dàì, kè va dîge me kè katî fò èrgota, staolta! —.

A be: proâ... kosta nègöt... öna olta dè piö öna dè meno... Böta so la sò ret... è i ga ria ñè piö a trala sò: o l'è tèkada so a èrgota sò 'l fond ...o l'è ñak karga!

Alura, 'l sò bèpamî dèl Gèsû l'ga dis issè a 'l Piero “pèr me... a l'è 'n'angèl, kè l'g'ă dè dim vèrgöt dè 'l nòst maèstro. Anse, àrdèga be: él mia pròpe 'l maèstro, lü lâ? A l'kamina amô sò 'l mar, a l'turna a ria...”.

È 'l Piero, sènsa pènsaga sö dò olte, a l'kaa sö èrgöt dè piö è l'ga usa sö “maèstro, spètèm... fàm vèp lè dè te!?”: pò l'fa pèr kaminâ pòa lü... sènsa règordâs kè m's'è mia a ria, ma det indèl mar, iħã ü sinkuanta metèr! È issè pò, naturâl: a l'sa troa mal bö-tâd so det indèl akua, a sbrasâs sö töt è a biv è usâ kom'a l'pöl; finakè l'sa mèt pò dre a nodâ, intât kè i otèr i rema è i tra aladè la ret, istrèpiena dè pès. È, apena saltâc so, i troa lâ ü bèl fögarî kola sö braa braska, è g'ê sa sö ü per dè pès è 'mpo dè pa.

L'éra 'l Gèsû difati; è 'l Piero lâ impè töt imbrombèt... a ardağa, sènsa parlâ.

A l'g'ã dic issè, 'l Gèsû: — Šè ta ülièt riâ ke söc... impö piö dè fidüca, te, è! —.

Pò, a töc: — Purti ke impö dè pès frèsk, dokâ! —.

Ol Piero l'è saltâd det amô indèl akua è i ä pò finîd dè tra a ria la ret: o: sènsinkuan-tatrî pès... a di sul kè kèi bu! È la ret la s'ê nè strèpada!

È nisû i ga domandaa ki kè l'éra: kè, pòta, oramai, i éra töc sigúr asè kè l'püdia ês adoma kè lü... pò anse i sa spètaa kè l'födês amô öna olta lü a domandaga a lur “ma pèr votèr, in fi d'i könc... ki soi ki pò, me, a?”.

È lü l'g'ã dic issè dè sbranâs fò a fa kolasiû, pò: sènô, ga rèstaa adoma i rèske brö-stölide... è intât a l'ga pasaa öna brisa dè pès è ü tòk dè pa pèr ü.

L'éra la tèrsa olta kè l'sa faa èd d'i sò òmèp, dòpo turnâd indrè d'i morc. Mia l'öltè-ma, nè: ma öna importanta 'ndèl prèparâ i sò laür kòmê k'i g'ia dè 'nda dòpo, prima dè spèdîm iħã amô töc a la kapitâl è lü “turnâ sö a parègâm ol pòst a notèr”.

È dokâ, kèla olta lâ... kuando kè i ä fac la sò braa kolasiû, issè a brüsapël a l'g'ã domanda a 'l Piero, lâ dèante a 'l fögarî (kompân dè lâ 'ndèla kort, i guardie è la sèrvènta): — Simû dè Gòna: ta ma ölet be, a me, te, nè: mia adoma a i me mirâkoi, è? —.

È 'l Piero: — A... sè, maèstro! Ta öle be, me! —.

È 'l Gèsû: — A l'set... kè me sirke ü pastûr pèr i me apèlî? —.

Dèlè 'mpo, l'g'ã domanda amô kompân dè prima:

— Nè, kè ta ma öt be, te, Simû dè Gòna, a... piö tat kop'a i tò barke è a i tò rec è a i tò dè ka k'i ta spèta? —.

È 'l Piero: — Cêrtosa, kè a te ta òi be dè piö amô, me, maèstro! —.

È 'l Gèsû: — A. Pòa pèr i me bèssôc kè g'õ aturèn, a sirchès ü pastûr, me —.

È delè ü falinî amô: — Dîm impö, te, Simû dè Gòna: a m'sèi pò sigûrkè ta ma ölet be a me, te... piö tat kopê a kèsce ke kè adês i ta arda a te pèr sò kapo? —.

Ol pòer Piero... l'éra sota tèra. Kè, a sènt amô ol gal... a l'g'åbe pènsâd o mia a kèla bröta nòc lâ... l'è stac bu dè diga issè, amô: — Árda pò te, maèstro! Te ta èdèt det töt, indèl me kör: ta l'vèdèt te, sè ta òi be o mia, me: sè ta ölet... ta l'mète pòa so skric. O magare öt mètèm amô a la proa? —.

È 'l Gèsû a lü: — Köët, Piero, köët! Amô öna ölta 'nsèma... la me preda è me; è pèr sèmpèr, adês! A i è pröpe issè i pastûr kè sirke me, pèr i me bèssôc è pèr i me aņèlí! È te... ta dige sèmô a kèsto ke, sa kè m'ga s'ê: t'èpèrèt a te gösto 'ndokê so riåd me, te. Dè èg, te... l'vèpèrà ü de k'i ta ulterâ lâ è i ta slargèrà fò i bras, pèr mètèt sö öna èsta ...kè ta pènsèrèsèt nè mai. Ma adês, aante töt, i me brae pèskadûr dè òmèp: s'sa part amô turna! —. (Kèl laur ke, pöde div a me kè l'è pò dèèntâd vira, me kè va skrie so kèla stòria ke dèl Gèsû: kuando kè pòa 'l Piero g'ê tokâd ol unûr dè mör pèr ol Gèsû... in krus pòa lü! È adì pò otèr... sè pöde o nò divèl a bu diritto.)

...KUA...

Kèla olta lâ amô, dòpo ü bèl momènt kè piö nisú l'ã bofâd... ol Piero, lèåd sö pèr prim dre a 'l Gèsû (è 'mpènsando magare kè ol piö suèn dè töt notèr, ol sò bèpamî dèl Gèsû, kè lâ a la sena l'g'ïa pugâd so ol ko sö la spala, è l'g'ïa domandâd “ki él kèl kè ta tradès, è?”... pènsando magare kè kèl a l'éra mèi lasagèl a ka a la sò madèr, è mia portâl dre in gir pèr ol mond in mès a i pèríkoi... alura ol Piero) l'ga domanda a 'l Gèsû: — È... è kèl tò aņèlí, kèl iscèt ke, è, te? —.

Ma 'l Gèsû a lü: — Prèòküpès mia pèr lü, te! Prima, ta ma èpèrèt viadrè te, a me... è pòa töt i otèr; è lü l'rèsta kèl kè l'è, ol me amís, fin'a kuando turne ke me a töl sö, lü. Te... pènsa kè ta g'et dè èpèm dre te, a me! —.

Dè manera kè, piò tarde, ga s'è pò spandìd fò la us kè 'l sò bènamì dèl Gèsù... a l'sarès nè mai mort! Kè 'nvece 'l Gèsù l'ia dic adoma issè “Èpèrò a töl akà lü a sò tep... kuando kè dige me”.

È “lü”, l'è kèl kè amò inkò l'g'ä grassia (mort oramai 'l Piero; mort sotrad viv dè plòk, tat tep prima, pò 'l Gakom, sò fradèl dè lü, kuando kè i ä pò fac iskapâ via lü dè Gèrusalèm pèr tögèl fò d'i sgraf a l'Èròd; morta a la sò madèr dèl Gèsù kuak tep prima dè ès èsilâd lü a dè Efès)... a l'è lü kè l'g'ä grassia amò dè tèstimònâ fin'a 'nkò töt kèi laür ke, è dè skrîèi so pèr votèr... dè manera kè üligèv krèdèga, intât kè g'è amò ke in mè s a otèr pròpe in pèrsuna ü d'i sò prim amís dèl Gèsù.

Tèpi be a met, pèr finì, kè koi sò amís ol Gèsù l'ä fac amò a tace d'otèr sèp... kè i è mia skrîc so det in kèl libèr ke (nè 'n kuak librètî amò kè cirkula koi nòste lètèr dè apòstoi, ü lâ a Gèrusalèm, ü a Roma: è spere k'i ma rie 'ndi ma ak a me), è kè a üli skrîèi so töt, a sènsa kèl kè g'è söcèdìd amò prèsempe kon kèl otèr Gakom è kol Tomâs, kol Bârnèba è kol Saul dèentâd Paol pò kopâd iskuase 'nsèm a 'l Piero 'nsö a Roma... a ga ölerès töt i libèr dèl mond! Ma, èdèrî pò be kè i è sèmò asè a kèsce ke, dè laür... pèrkè otèr ga krèdigèv kè 'l Gèsù l'è kèl krist, o' scèt inviâd dè 'l Padèr, pèr salvâm töt è pèr impiènim sò töt dè eta pèr sèmpèr.

...Mia kè me äbe dècidìd dè mèt via la pèna, nè!

Kè anse, indèl me ès èsilâd pèr kèl kè prèdike è kè ga do ato dè pèrsuna, ò risèid dè 'l cel amò ön urdèn issè: “È te... te skrìv so amò dokâ, dòpo kèl kè g'è söcèdìd, iskrìv so kèl kè g'ä dè söcèd... pò màndègèl fò a i famèe dè fèdei indèl mond. Ta l'dige me dè iv... me, ol prim kè ò ènsìd la mort: me ta foró èd prima dè 'l tep kèl kè l'è dre a kapitâ, è pò kèl kè söcèdèrà a la fi, a l'öltèm triónf kè g'è prèparâd pèr me... Dè manera kè ña te ña nisú dè kèi k'i m'è dac a me sa spaèntigèv... ma, invece, lèsigèv sò kol ko, skoltigèv kol kör è figèv tèsör!”

È alura, stém pò bèi dèsc, fradèi, sèmpèr vèrc a' spherèt... pò kantém sò a öna us su-la: “Amèn: Sipûr, vé ke prèst!”.

[A ta l'dige pò a me, "Siñûr vé ke!"; indèl me dialèt, kompâñ kè in töc i dialéc dèl mond kè kòñdöse mia: a spere... anse, a l'so: in buna kompañia dè èrgüdotèr in òñe dialèt; è spere a kè pò a pèr mès d'i me paròle a prèsapök, pèr mès dè kèl kè ta m'èt règalâd dè sèntî det indi paròle dèl tò bènâmî, riade ke finâ a me... è kè ta m'èt koncèdîd dè köntâ sö amô (abekê issë matèrialôt kompâñ kè so sèmpèr me)... spere a kè ü o du, k'i sarâ stac kuriûs dè lès sö in bèrgamâsk... ga èñe òia dè lès è dè sènt amô lü, pròpe, ol tò bènâmî; è issë i sènte amô a l'eko pròpe dèla tò us dè te... skuse oramai dumela añ dòpo kè l'è èñida fò ke 'n cirkolassiû, in onda sö i nòste mèsüre, dè orège è pò dè kör! Stém sigûr è pronc: ol maèstro l'ê ke, è l'ma cama!